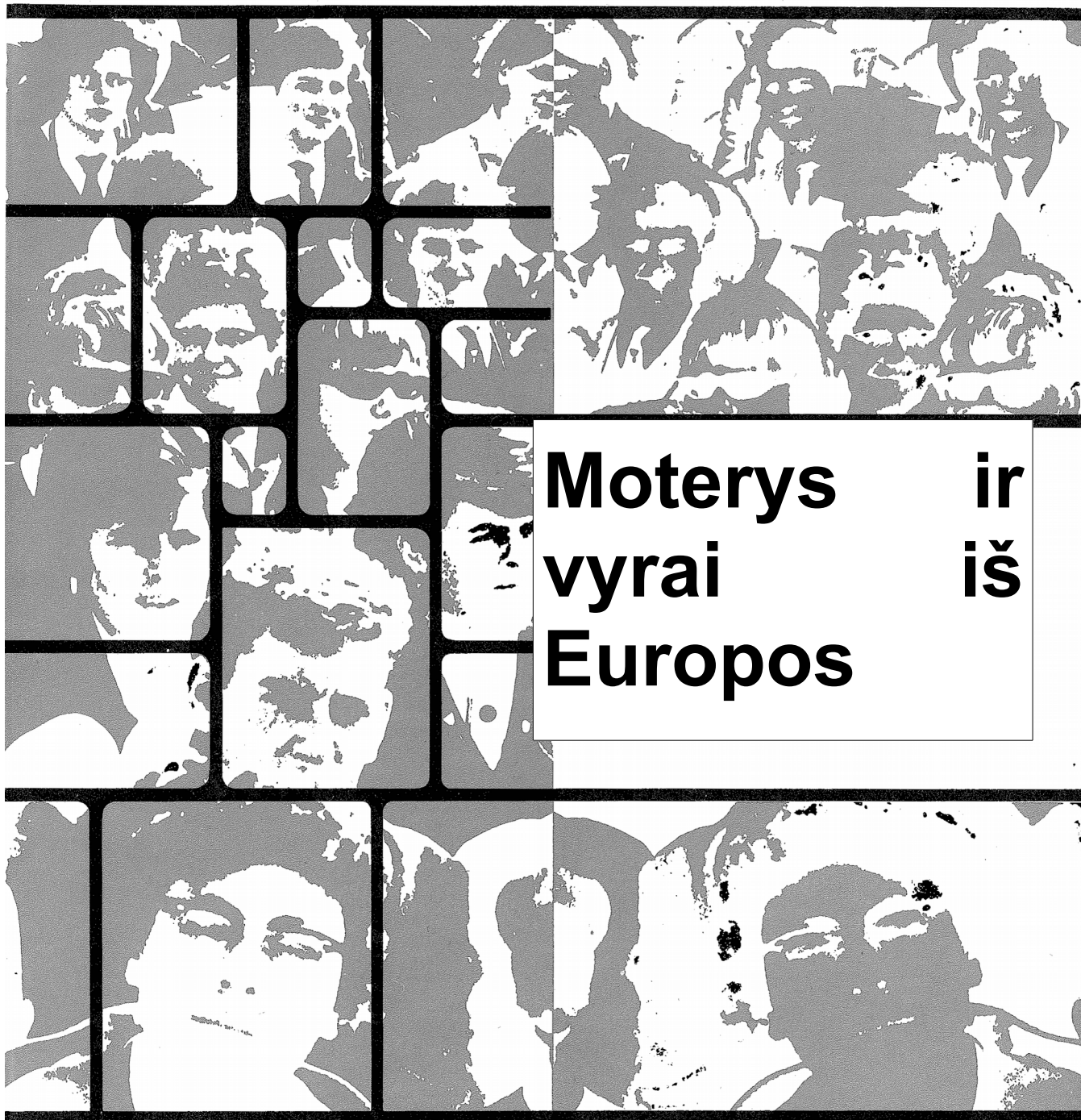

Moterys ir vyrai iš Europos

KOMPARUOTI TYRIMAI
DĖL KAI KAI KURIŲ
VISUOMENĖS PROBLEMŲ

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA
RUE DE LA LOI 200 • 1049 BRIUSELIAI

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Moterys ir vyrai iš Europos

Lyginamasis požiūris į kai kurias visuomenės problemas

Tarptautinių moterų metų atrankinio tyrimo
devyniose Europos bendrijos šalyse
rezultatai ir analizė

Dokumentą parengė Pierre Dieumegard už [Europą, demokratiją ir Espą](#)

Šio „preliminaraus“ dokumento tikslas – sudaryti sąlygas didesniai Europos Sąjungos gyventojų skaičiui susipažinti su Europos Sąjungos parengtais (ir iš jos mokesčių finansuojamais) dokumentais.

Jei vertimo nėra, piliečiai į diskusijas neįtraukiami.

Šis dokumentas „Eurobarometer“ egzistavo tik anglų, [prancūzų ir vokiečių kalbomis](#) „image“ tipo PDF rinkmenoje. Išpradinio failo sukūrimo teksto tipo ODT failą, parengtą „Libre Office“ programinės įrangos, skirtą mašininiam vertimui į kitas kalbas. Dabar rezultatai pateikiami [visomis oficialiosiomis Europos Sąjungos kalbomis](#).

Pageidautina, kad ES administracijaprisiimtų atsakomybę už svarbių dokumentų vertimą raštu. „Svarbūs dokumentai“ – tai ne tik įstatymai ir kiti teisės aktai, bet ir svarbi informacija, reikalinga norint kartu priimti informaciją pagrįstus sprendimus.

Siekiant kartu aptarti mūsų bendrą ateitį ir sudaryti sąlygas patikimiems vertimams, esperanto tarptautinė kalba būtų labai naudinga dėl savo paprastumo, reguliarumo ir tikslumo.

Susisiekite su mumis:

[Kontakto \(europokune.eu\)](mailto:europokune.eu)

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Turinys

Ižanga.....	5
1 dalis. Pagrindiniai tyrimo rezultatai.....	8
Moterų statuso problema: problemos svarba, pokyčių suvokimas ir vertinimas;.....	9
1. Problemos svarba.....	9
2. Pokyčių suvokimas ir vertinimas.....	12
Moterų ir vyrų chances prieš gyvenimą.....	22
1. Bendras sprendimas.....	22
2. Kodėl moterys yra mažiau tikėtinos?.....	26
3. Diskriminacijos sritys.....	30
III Atitinkami moterų ir vyrų siekiai sumažinti socialinių vaidmenų skirtumus.....	36
1. Ko nori dauguma?.....	36
2. „Feminizmas“	39
3. Trys situacijos kasdieniame gyvenime.....	43
IV Atitinkamas ir abipusis moterų ir vyrų požiūris į profesinį darbą.....	47
1. Užimtumas ir nedarbingumas.....	48
2. Pasitenkinimas savo darbu.....	51
3. Sutuoktiniui priskiriamas pasitenkinimas jo atliekamu darbu.....	57
4. Moterų profesinė veikla.....	59
V. Socialinės formos, laikomos svarbiomis gerinant moterų padėtį.....	69
Požiūris į politiką ir socialinio dalyvavimo formas.....	72
1. Koksturėtų būti visų pirma vyrų reikalas?	74
2. Atitinkami politiniai vaidmenys.....	78
3. Pasitikėjimo vyru ar moterimi kaip politiniu atstovu parlamente laipsnis.....	81
4. Socialinis dalyvavimas.....	85
VII Pasitenkinimo ar nepasitenkinimo jausmas.....	99
1. Bendras pasitenkinimo jausmas.....	99
2. Konkretūs pasitenkinimo jausmo aspektai.....	103
VIII Laimės jausmas.....	108
IX Požiūris į Europos bendriją ir Europos suvienijimą.....	112
1. Bendroji rinka.....	112
2. Europos suvienijimas.....	118
3. Europos bendrija ir kintantis moterų statusas.....	124
II dalis Aiškinamoji esė apie požiūrio į moterų statusą formavimąsi.....	129
Įvadas į metodologiją.....	130
II Tipologinė visuomenės požiūrio į moterų padėtį analizė.....	130
Atsakymų veiksmų analizė ir daugiakriterinė analizė.....	137

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

1. Už arba prieš socialinius pokyčius.....	140
2. Optimizmas ir pesimizmas.....	150
Išvados.....	156
Pastabos.....	157
Technologijų plėtra: Tai buvo rašomųjų mašinėlių ir trafaretų laikas.....	157
Redakcinio stiliaus pakeitimai: Tai buvo laikas, kai redaktoriai mąstė (ir parodė savo mintis).....	157
Kai kurie grafikai, leidžiantys vizualizuoti 1975 m.....	158
Pokyčių greitis.....	158
Pokyčių svarba ir reikšmė.....	159
Konkrečiais atvejais nacionalinės nuomonės taip pat yra plačiai išsibarsčiusios.....	160
Priedai.....	161
I. Apklausos institutų pavadinimai ir pokalbių datos.....	161
II. Techninės pastabos.....	161

Moterys ir vyrai iš Europos

Lyginamasis požiūris į kai kurias visuomenės problemas

Įžanga

Moteryų metų proga ir, dar svarbiau, siekdamą geriau suprasti moterų ir vyrų požiūrį į tam tikras mūsų visuomenės problemas, 1975 m. blogio mėnesį Europos Komisija devyniose Bendrijos šalyse užsakė pavyzdinį tyrimą.

Tai buvo pirmas kartas, kai tokie tyrimai buvo atliekami tarptautiniu lygmeniu. Apie 9500 15 metų ir vyresnių vyrų ir moterų, suskirstytų į nacionalines reprezentatyvias imtis, buvo apklausti žodžiu aštuonių specializuotų institutų tyrėjų, remiantis klausimynu, kurį sudarė apie 50 klausimų, įskaitant EUROBAROMETER 3 klausimus.¹

Respondentų skaičius kiekvienoje šalyje yra toks:

	Vyrai	Moterys	Iš viso
Belgija / Belgija	728	779	1507
Danmark	505	568	1073
Vokietija	483	556	1039
Prancūzija ²	563	593	1156
Jungtinė Karalystė ³	622	703	1325
Airija	475	521.	996
Italia	526	517	1043
Liuksemburgas	151	160	311
nyderlandų	539	554	1093
BENDRIJA	4592	4951	9543

1 "Euro-Barometer" yra apklausa, kas šešis mėnesius atliekama Europos bendrijos šalyse. Rezultatai Nr. 3 buvo paskelbti 75 m. liepos mėn. pradžioje. Tikslios pokalbių datos ir visa kita techninė informacija pateikiama šio dokumento priede kartu su už darbą atsakingų institutų sąrašu.

2 Atsižvelgiant į kaimo vietovių lyginamąjį svorį (155 atvejai).

3 Y compris Šiaurės Airija (300 atvejų).

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Pagrindiniai šio tyrimo rezultatai, kurie tam tikru būdu numatė pageidavimus, priimtus Pasaulinėje tarptautinių moterų konferencijoje (Meksika, 1975 m. birželio 19 d. - liepos 2 d.), pateikiami kuo paprasčiau. Šios konferencijos pabaigoje priimtame visuotiniame veiksmų plane teigiama, kad „nacionalinei, regioninei ir tarptautinei mokslinių tyrimų veiklai, taip pat duomenų apie visus moterų statuso aspektus rinkimui ir analizei teikiamas didelis prioritetas“ (161 dalis); Visų pirmą pabrėžia, kad naudinga rinkti duomenis apie „gyvenimo kokybę, pavyzdžiui, pasitenkinimą savo profesija, pajamas, šeimos ypatumus ir naudojimąsi laisvalaikio veikla“ (167 punktas).

Šis tyrimas nėra skirtas temai išnaudoti; nors visata yra ypač plati – joje yra beveik 200 mln. 15 metų ir vyresnių moterų ir vyrų, klausimynas sąmoningai buvo skirtas tik kelioms Europos Komisijai ir jos tarnyboms ypač svarbioms temoms:

- moterų statuso problemai, t. y. moterų vietai visuomenėje, palyginti su vyrais, teikiama svarba; pokyčių, susijusių su moterų padėtimi, suvokimas ir vertinimas;

moterų galimybių, palyginti su vyrais, vertinimas;

atitinkami moterų ir vyrų siekiai sumažinti abiejų lyčių socialinių vaidmenų skirtumus;

atitinkamas ir abipusis moterų ir vyrų požiūris į profesinį darbą;

- socialinės reformos laikomos prioritetinėmis siekiant pagerinti moterų padėtį;

požiūrį į politiką ir socialinio dalyvavimo formas;

- pasitenkinimo ir nepasitenkinimo jausmo lygiai ir komponentai;

- laimės jausmas;

Požiūris į Europos bendriją ir Europos suvienijimą.

Europos Komisijos tikslas, skelbiant šį pranešimą, kurio turinys - duomenys, analizės, prielaidos - niekaip nesusijęs su jos atsakomybe, yra skatinti kuo platesnes diskusijas apie moterų vietą Europoje ir apie iniciatyvas, kurių reikėtų imtis visais lygmenimis ir visose srityse, kad vieningos Europos kūrimas taip pat būtų moterų reikalas.

Šią ataskaitą sudaro dvi dalys:

- pirmoji šios knygos dalis, dešimt skyrių, pagrindiniai rezultatai, atitinkantys kiekvieną temą ir sutartį, t. y. atsakymų paskirstymas visai Europos bendrijai ir kiekvienai valstybei narei pagal lytį, amžių, išsilavinimo lygį ir t. t.

antroje dalyje bandoma paaiškinti gautus rezultatus atliekant kelias išsamesnes analizes: vadinamąją tipologinę analizę (grupių analizę), veiksmų analizę ir kartotinę klasifikavimo analizę (¹).

Skaitytojai, norintys iš karto susipažinti su paaiškinimais ir išvadomis, gali pradėti skaityti ataskaitą antroje dalyje, nebent jie vėliau grįš į pirmąją.

¹ Tipologija buvo parengta vadovaujant tarptautinei mokslinių tyrimų koordinatori Héléne RIFFAULT (Paryžius); Veiksmų analizę ir MCA atliko Margaret ir Ronald INGLEHART (University of Michigan). Šio pranešimo autorius Jacques-René RABIER, Europos Komisijos patarėjas, norėtų nuoširdžiai padėkoti šiems vertingiems bendraautoriams.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

1 dalis. Pagrindiniai tyrimo rezultatai

Moteryų statuso problema: problemos svarba, pokyčių suvokimas ir vertinimas;

1. Problemos svarba

Preliminarus klausimas, kuris ne visada užduodamas nuomonės tyrime, yra tai, ar ir koku mastu respondentai žino apie problemą, dėl kurios jie klausiami:

„Šiuo metu mūsų šalyje vyksta daug diskusijų apie moterų statusą, t. y. moterų vietą visuomenėje, palyginti su vyrų padėtimi. Jūsų nuomone, šiuo metu mūsų visuomenėje yra problema moterims ar pa? (ŽIŪRĖTIKARDA). Kiek svarbi ši problema: 0 pasirašyti, kad tai nėra problema, 10 reiškia, kad tai labai svarbi problema.“¹

Jei atsakymai sugrupuoti į tris kategorijas, atitinkančias atitinkamai 0–2 balus (nelabai svarbūs), 3–7 balus (vidutinės svarbos) ir 8–10 balus (labai svarbūs), gaunama ši lentelė pagal šalis ir visą Bendriją (1 lentelė):

1 lentelė. Moterų statuso problemai teikiama svarba (pagal šalis)

	Labai svarbu (8–10 balų)	Vidutinė svarba (3–7 balai)	Nelabai svarbu (0–2 balai)	Vidutinis įvertis ²
Prancūzija	48	45	7	6,93
Italia Raktiniai žodžiai	45	44	11	6,72
Liuksemburgas	49	31	19	6,45
Airija	42	41	17	6,11
Belgija / Belgija	29	52	18	5,53
Vokietija	23	58	19	5,13
Danmark	26	43	28	4,92
Neišnuomota karalystė	20	51	27	4,57
nyderlandų	11	52	34	3,95
Bendruomenė ³	32	50	17	5,68

Pirmasis pastebėjimas išryškėja skaitant šią lentelę. Keturiose šalyse (Prancūzijoje, Italijoje, Liuksemburge ir Airijoje) visų respondentų – moterų ir vyrų – teikiama svarba moterų statuso problemai yra gerokai didesnė nei kitose šalyse. Šias dvi kraštutines pozicijas užima Prancūzija ir Italija (vidutiniškai 6,93 balo ir 6 balo, 7 balo 2) ir Nyderlandai (vidutiniškai 3,95 balo). Dar geriau: yra maždaug keturis kartus daugiau prancūzų, italų, liuksemburgiečių ir airių nei olandų, kurie šiai problemai skiria daug dėmesio (8–10 balų).

1 Užduotį uždavus klausimą naudojant paprastą žodinę skalę („labai svarbu“, „svarbu“ ir t. t.), dėl kurios būtų kilęs pavojus sumažinti atsakymų niuansus, pirmenybė buvo teikiama skaitinei scalei, suskirstytai nuo 0 iki 10, kurioje pagrindinis taškas yra 5.

2 Procentų, atitinkančių kiekvieną balą, svartinis vidurkis: 10, 9, 8...0. Pagrindinis taškas yra 5 balai.

3 Svartinis vidurkis pagal 15 metų ir vyresnių gyventojų skaičių kiekvienoje šalyje.

Logiškai galima daryti išvadą, kad būtent tose šalyse, kuriose problema laikoma neišspręsta, ji laikoma ypač svarbia. Tai katalikiškos tradicijos šalys.¹

Tačiau reikėtų pažymėti, kad Belgija, nors ir turinti katalikišką tradiciją, užima aukštesnę vietą tarp šalių, kuriose problema nelaikoma labai svarbia, ir yra artima Bendrijos vidurkiui.

Bendrijos lygmeniu moterys, kaip ir galima tikėtis, dažniau nei vyrai mano, kad moterų statuso problema yra reikšminga (vidutiniškai 6,00 ir 5,41 balai). Amžius yrasvarbus kintamasis: jaunesni žmonės (jaunesni nei 25 metų) yra jautresni problemai nei jų vyresnieji, ypač tarp moterų. Tačiau svarbiausias kintamasis yra išsilavinimo lygis, čia matuojamas pagal studijų trukmę, t. y. pagal amžių, nuo kurio respondentas baigė studijas visu greičiu.

Kaip parodyta 2 lentelėje, didelę reikšmę šiai problemai turi 39 proc. 15–24 m. moterų, 37 proc. 25–54 m. ir 28 m. ir vyresnių moterų. Kalbant apie išsilavinimolygį(abiejų lyčių), ši dalis svyruoja nuo 30 proc. žemiausio lygio atveju iki 40 proc. aukščiausio lygio atveju.

2 lentelė. Moterų statuso pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį problemai² teikiama svarba (visa Bendrija)

	Labai svarbu (8–10 balų)	Vidutinė svarba (3–7 balai)	Nelabai svarbu (0–2 balai)	Vidutinis įvertis
Kartu	32 %	50 %	17 %	5,68
Vyrai	29	51	19	5,41
Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	30	54	15	5,69
25–54 m.	29	52	18	5,46
55 metai ir daugiau	28	49	22	5,31
Moterys	35	48	16	6,00
Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	39	47	14	6,30
25–54 m.	37	47	15	6,05
55 metai ir daugiau	28	50	19	5,35
Išsilavinimo lygis ³				
žemas	30	49	20	5,46
Vidutiniškai	32	52	16	5,68
- didelis	40	49	11	6,43

1 Kultūros įtaka požiūriui ir elgesiui nebūtinai reiškia, kad individų lygmeniu yra ryšys tarp dviejų kintamųjų (pvz., religinio priklausymo ar praktikos ir moterų problemos svarbos), tačiau, nors, deja, šiame tyrime nebuvo keliami klausimai dėl religinio priklausymo ir praktikos, hipotezė yra labai tikėtina, kad tradiciškai katalikų religijai palankus požiūris teigiamai koreliuoja su moterų statuso problemos suvokimu, kuris, atrodo, Europoje objektyviai intensyvesniu būdu kyla šalyse, turinčiose katalikišką tradiciją.

2 Išskyrus neatsakymus (0,9 proc. visų atsakymų).

3 Matuojamas pagal studijų pabaigos amžių: 15 metų e+ iki, 16–19 metų, 20 metų et po .

Požiūrio santykis, vertinamas pagal tris pasirinktus kintamuosius – lytį, amžių ir išsilavinimą – šiek tiek skiriasi priklausomai nuo šalies:

- šalyse, kuriose didelė gyventojų dalis mano, kad problema yra labai svarbi (Prancūzijoje, Italijoje, Airijoje, jau nekalbant apie Liuksemburgą, kur respondentų skaičius yra tik 311), moterys proporcingai dažniau nei vyrai mano, kad problema yra svarbi nei kitur; Kitaip tariant, jie geriau suvokia šią problemą, kuri yra tiesiogiai su jais susijusi;

- visose šalyse santykinai mažiau 55 metų ir vyresnių moterų šią problemą laiko labai svarbia nei kitos moterys;

- kalbant apie vyrus, vienintelės šalys, kuriose amžius labai skiriasi, yra Airija, Danija, Prancūzija ir Italija;

- abiejų lyčių asmenų, vertinamų kartu, išsilavinimo lygis turi įtakos Italijoje, Vokietijoje, Belgijoje ir Jungtinėje Karalystėje tiriamam požiūriui; Tačiau Italijoje ir Belgijoje riba yra tarp apatinio ir viršutinio vidurinio lygių, o Vokietijoje ir Jungtinėje Karalystėje riba yra tarp apatinio ir viršutinio vidurinio lygių. Prancūzijoje geriausiai žino vidutiniškai išsilavinę asmenys, o tai tikriausiai atitinka 25–54 m. amžiaus moterų masę; Galiausiai, švietimas yra silpnas arba jo nėra Danijoje, Nyderlanduose ir Airijoje.

Visi šie duomenys pateikti 3 lentelėje:

3 lentelė

Respondentų, kurie teikia didelę reikšmę moterų lyčiai, amžiui ir išsilavinimo statusui, procentinė dalis¹ (pagal šalis)

	Vyrai				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	25/54	55+	Iš viso	-25	25/54	55+	Mažas	Ieškini o pagrin das	Aukštas
Prancūzija	43%	40%	42%	47%	52%	48%	56%	43 %	47%	50%	45%
Italia	42	43	44	38	49	55	49	42	41	53	52
Liuksemburgas ²	48	pm	pm	pm	49	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Airija	38	30	37	44	46	44	48	43	42	41	43
Belgija / Belgija	26	25	26	27	31	41	33	24	24	33	32
Vokietija	18	17	17	20	27	34	28	22	23	19	32
Danmark	27	33	27	23	25	32	26	19	25	24	29
Anglija / Karalystė	18	16	19	15	22	23	24	19	19	20	27

1 Labai svarbu = balai nuo 8 iki 10. Šalys suskirstomos mažėjančia tvarka pagal vidutinius su problema susijusius reikšmingus balus.

2 Dėl palyginti nedidelio respondentų skaičiaus Liuksemburgo rezultatai, apie kuriuos pranešta, nepateikiami.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

nyderlandų	11	6	13	9	10	12	9	11	10	10	13
Bendruomenė ³	29	30	29	28	35	39	37	28	30	32	40

2. Pokyčių suvokimas ir vertinimas

Įvertinus moterų statusoproblemai teikiamą svarbą, dar reikia išsiaiškinti, ar raida buvo suvokiama ir kaip ji buvo kvalifikuojama tiek atsižvelgiant į pokyčių reikšmę, tiek į jų spartą.

„Ar visada kalbama apie moterų vietą visuomenėje, apie tai, ką matote aplink save ir kas vyko prieš dešimt ar penkiolika metų? Jei taip, ar jie keičiasiteisinga, ar klaidinga kryptimi?“

Beveik devyni iš dešimties visos Bendrijos gyventojų žino apie pokyčius (86 proc., iš kurių 88 proc. yra vyrai, o 85 proc. – moterys), ir didžioji dauguma respondentų mano, kad pokyčiai vyksta teisinga kryptimi.

Vyrai ir moterys išreiškia save panašiai, šiek tiek linkę 55 metų ir vyresnėms moterims suvokti pokyčius mažiau (arba tiksliau, reaguoti mažiau, nei jie suvokia) ir šiek tiek linkę labiau išsilavinusiems žmonėms išreikšti save teigiamai.

3 Svertinis vidurkis, įskaitant Liuksemburgą.

4 lentelė

Moteryų statuso pasikeitimo suvokimas ir šio pokyčio reikšmės įvertinimas pagal lytį, amžių ir išsilavinimo lygį

(Bendrija kartu)

		Suvokti pokytį		Neįsivaizduokite pokyčių	Neatsakyta
	Iš viso	Teisinga kryptimi	Netinkama kryptimi		
Kartu	86%	76%	10%	8%	6%
Vyrai	88	78	10	7	5
Iš jų nuo 15 iki 24 metų	86	79	7	7	7
25–54 m.	89	81	8	7	4
55 metai ir daugiau	86	72	14	7	7
Moterys	85	74	11	9	6
Iš jų nuo 15 iki 24 metų	85	78	7	10	5
25–54 m.	88	78	10	8	4
55 metai ir daugiau	79	65	14	11	10
Išsilavinimo lygis					
žemas	84	72	12	9	7
Vidutiniškai	88	79	9	8	4
- didelis	90	85	5	6	4

Šalių lygmeniu nėra ryšio tarp moterų statuso klausimo svarbos ir pokyčių suvokimo. Prancūzijos, Italijos, Liuksemburgo ir Airijos grupėje, kaip matėmepirmiau, problemos suvokimas yra daug didesnis nei kitose šalyse; Tačiau žmonių, kurie suvokia pokyčius, procentinė dalis yra beveik tokia pati Danijoje (86 proc.) ir Prancūzijoje (89 proc.).

Taip pat neatrodo, kad sprendimas dėl pakeitimo reikšmės būtų susijęs su problemos svarba: Pavyzdžiui, italai, airiai, danai ir vokiečiai sako tą patį ir aštuoni iš dešimties mano, kad pokyčiai vyksta teisinga kryptimi.

5 lentelė

Moterų statuso pasikeitimo suvokimas ir šio pokyčio prasmės suvokimas¹

(pagal šalis)

	Suvokti pokytį				
	Iš viso	Teisinga kryptimi	Netinkama kryptimi	Neįsivaizduokite pokyčių	Neatsakyta
Italia	93 %	81 %	12 %	4 %	3 %
Airija	91	82	9	6	3
Prancūzija	89	75	14	6	5
Danmark	86	80	6	6	8
Jungtinė Karalystė	85	73	12	7	8
nyderlandų	82	69	13	4	14
Vokietija	81	78	3	16	3
Belgija / Belgija	79	67	12	9	12
Liuksemburgas	78	65	13	10	12
Bendruomenė ²	86	76	10	8	6

Pačių asmenų lygmeniu atsakymų į klausimą dėl problemos svarbos ir atsakymo į pokyčių reikšmę susikirtimas rodo tik tai, kad onegalėjotikėtis, kad tie, kuriems problema yra maža, yra mažiau linkę teigiamai apibūdinti pokyčius.

1 Šalys išdėstytos mažėjančiatvarka pagal atsakymų, kuriais išreiškiamas pokyčio suvokimas (teisinga arba neteisinga kryptimi), procentinę dalį.

2 Svertinis vidurkis

6 lentelė

Pokyčio teisinga kryptimi suvokimas atsižvelgiant į moterų statuso problemos svarbą

(Bendrija kartu)

	Pokyčiai vyksta teisinga kryptimi	Pokyčiai eina neteisingu keliu
Nelabai svarbu	67 %	14 %
Vidutinė svarba	78	9
Didelė svarba	78	9

Šispokytis, kurį plačiausiai suvokia ir teigiamai vertina tiek vyrai, tiek moterys, nėra laikomas pernelyg sparčiu:

Artai, kad viskas šioje srityje keičiasi per greitai, nepakankamai greitai, ar aš jį tinkamai naudoju?

Dauguma respondentų visoje Bendrijoje (43 proc.) mano, kad padėtis keičiasi teisingai, 28 proc. mano, kad pokyčiai vyksta nepakankamai greitai, o 19 proc. mano, kad jie vyksta pakankamai greitai.

Moterys, ypač jaunimas, šiek tiek dažniau nei vyrai jaučia, kad pokyčiai nėra pakankamai greiti: 41 proc. 15–24 m. amžiaus grupėje. Vyrams amžiaus grupėse yra santykinai didesnė tikimybė nei moterims jausti, kad viskas keičiasi teisingai, tikriausiai išreiškiant labiau santūrų požiūrį į pokyčius.

Svarbus vaidmuo tenka ir abiejų lyčių asmenų išsilavinimui: Kuo labiau išsilavinę žmonės, tuo labiau jie jaučia, kad pokyčiai yra per lėti.

7 lentelė

Pokyčių spartos vertinimas atsižvelgiant į moterų statusą pagal lytį, lytį ir išsilavinimą
(Bendrija kartu)

		Per greitai	Suvokti pokytį Nepakankamai greitai	Teisingas būdas	Neatsakyta
Kartu		19 %	28 %	43 %	10 %
Vyrai		19	26	46	9
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	16	30	43	11
	25–54 m.	18	27	48	7
	55 metai ir daugiau	23	21	45	11
Moterys		19	30	39	12
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	13	41	38	8
	25–54 m.	19	32	41	8
	55 metai ir daugiau	24	18	38	20
Išsilavinimo lygis					
	žemas	22	23	43	12
	Vidutiniškai	16	31	44	9
	- didelis	16	38	40	6

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Išsamesnis amžiaus įtakos vertinimas vertinant pokyčių greitį rodo, kad tiek vyrams, tiek moterims greitesnių pokyčių siekis mažėja su amžiumi, bet labiau moterims:

8 lentelė

Siekis greičiau pakeisti moterų statusą pagal lytį ¹ ir lytį
(Bendrija kartu)

	15/24 metų	25/34 m.	35/44 m.	45/54 metų	55/64 m.	65 metų ir vyresni
Vyrai	33 %	33 %	27 %	25 %	22 %	21 %
Moterys	40	38	32	27	26	19
Skirtumas	7	5	5	2	4	2

¹ Amžiaus procentinė dalis, apskaičiuojama pagal klausimą atsakiusių asmenų skaičių.

Šalių lygmeniu iš rezultatų matyti šios pastabos:

Danijoje ir Jungtinėje Karalystėje, kurios yra dvi šalys, kuriose moterų statuso problema, kuri tikriausiai laikoma iš esmės išspręsta, nėra laikoma labai svarbia, absoliuti dauguma respondentų (atitinkamai 57 proc. ir 52 proc.) mano, kad reikalai klostosi „teisingai“. Tačiau, nors Danijoje vyrų ir moterų atsakymai nesiskiria, Jungtinės Karalystės vyrai dažniau išreiškia „konservatyvią“ nuomonę, kad viskas vyksta „gana greitai“ nei moterys.

Vokietijoje, Airijoje ir Prancūzijoje respondentai atsako šiek tiek dažniau nei kitur, kad reikalai klostosi nepakankamai greitai (atitinkamai 37 proc., 35 proc. ir 33 proc.). Vokietijoje, labiau nei Airijoje, šią nuomonę reiškia moterys, o Prancūzijoje nėra jokio skirtumo tarp abiejų lyčių atsakymų.

3° Italijoje 30 proc. vyrų ir moterų sutinka, kad reikalai klostosi per greitai dažniau nei kitur, tačiau labiausiai tikėtina, kad taip sakys vyresni ir mažiau išsilavinę žmonės.

9 lentelė

Pokyčių spartos vertinimas atsižvelgiant į moterų statusą pagal lytį¹

(Iš darbo užmokesčios)

	Jausmas, kad viskas keičiasi								
	Per greitai			Nepakankamai greitai			Teisingas būdas		
	H+F	H	F	H+F	H	F	H+F	H	F
Italia	30 %	30 %	31 %	26 %	24 %	28 %	37 %	40 %	34 %
Airija	16	18	15	35	32	38	42	44	40
Prancūzija	22	18	27	33	33	32	39	43	36
Danmark	13	16	11	15	14	15	57	57	57
Jungtinė Karalystė	16	16	18	19	17	21	52	56	47
nyderlandų	21	22	22	16	17	14	46	47	45
Vokietija	9	13	7	37	30	42	42	48	37
Belgija / Belgija	18	19	17	25	24	26	38	38	38
Liuksemburgas	26	28	25	25	20	29	34	39	30
Bendruomenė ²	19	19	19	28	26	30	43	46	39

Išnagrinėjus atsakymus pagal lytį ir amžiaus grupes matyti, kad beveik visose šalyse jaunų vyrų ir ypač jaunų moterų, o ne vyresnio amžiaus žmonių noras greičiau keistis yra stipresnis; Amžiaus įtaka ypač didelė Prancūzijoje.

Dažniausiai šį pokyčių troškimą išreiškia šios kategorijos:

Vokietijos moterys nuo 15 iki 34 metų 62%

15–34 m. prancūzai 49%

- 15–34 m. airės 47%

1 Pagal ankstesnę klausimą šalys išdėstomos mažėjančia tvarka pagal atsakymų, kuriais išreiškiamas pokyčio suvokimas, procentinę dalį. Neatsakymų procentas čia neįtraukiamas.

2 Svertinis vidurkis

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

15-34 metų prancūzės 45%

15–34 m. belgai (moterys) 44%

Airijos moteris nuo 35 iki 54 metų 42%

		15–35 m.	35–54 m.	55 metai ir daugiau
Vokietija	Vyrai	37 %	30 %	35 %
	Moterys	62	43	40V
Airija	Vyrai	38	32	28
	Moterys	47	42	33
Prancūzija	Vyrai	49	33	26
	Moterys	45	35	11
Italia	Vyrai	32	23	22
	Moterys	35	28	23
Belgija / Belgijė	Vyrai	32	31	24
	Moterys	44	27	23
Liuksemburgas	Vyrai	21	30	18
	Moterys	33	39	31
Jungtinė Karalystė	Vyrai	22	19	15
	Moterys	34	25	11
Nyderlandų	Vyrai	26	22	12
	Moterys	18	18	17
Danmark	Vyrai	23	14	11
	Moterys	24	16	9

10 lentelė

Siekis greičiau pakeisti moterų statusą pagal lytį¹ ir lytį

(Par šalis)

		15–35 m.	35–54 m.	55 metai ir daugiau
Vokietija	Vyrai	37 %	30 %	35 %
	Moterys	62	43	40V
Airija	Vyrai	38	32	28
	Moterys	47	42	33
Prancūzija	Vyrai	49	33	26
	Moterys	45	35	11
Italia	Vyrai	32	23	22
	Moterys	35	28	23
Belgija / Belgijė	Vyrai	32	31	24
	Moterys	44	27	23
Liuksemburgas	Vyrai	21	30	18
	Moterys	33	39	31
Jungtinė Karalystė	Vyrai	22	19	15
	Moterys	34	25	11
Nyderlandų	Vyrai	26	22	12
	Moterys	18	18	17
Danmark	Vyrai	23	14	11
	Moterys	24	16	9

Apibendrinant, atsakymai į šį pirmąjį klausimų rinkinį rodo, kad Europos bendrija, atsižvelgiant į čia nagrinėjamas problemas, yra padalyta į dvi šalių grupes: viena vertus, šalys, turinčios katalikišką tradiciją, kuriose pusė visuomenės moterų statuso problemą laiko labai svarbia; kita vertus, Belgija ir kitos šalys, kuriose tai nėra labai svarbi problema.

Beveik visose šalyse, ypač tose, kuriose problema laikoma labai svarbia, moterims ji yra svarbesnė nei vyrams. Apskritai jaunos ir vidutinio amžiaus moterys yra sąmoningesnės nei vyresnio amžiaus moterys.

Pokyčius palankiai vertina septyni ar aštuoni iš dešimties žmonių.

1 Procentai, apskaičiuoti atsižvelgiant į žmonių, atsakiusių į klausimą, skaičių. Šalys išdėstytos mažėjančia tvarka pagal atsakymų, kuriais išreiškiamas spartesnių pokyčių siekis, procentinę dalį.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Nuosprendis dėl šios evoliucijos greičio yradiskriminuojantis. 4 iš 10 žmonių (ir šiek tiek daugiau vyrų nei moterų) mano, kad pokyčiai vyksta tinkamai; Tai yra net šešių danų ir šešių britų vyrų iš dešimties nuomonė. Vokietijoje ir Airijoje keturios iš dešimties moterų ir trys iš dešimties vyrų norėtų, kad viskas vyktų greičiau; Prancūzijoje tai yra trijų abiejų lyčių žmonių nuomonė. Beveik trečdalis Italijos gyventojų mano, kad tai vyksta per greitai.“

Todėl galima trumpai atskirti tris types de pays pagal vyraujančią požiūrį į pokyčius:

1° Šalys, kuriose pakeitimaipriimami kaip įprasti (Danija, Jungtinė Karalystė, Nyderlandai, Belgija ir Liuksemburgas).

2° Šalys, kuriose greitesnių pokyčių siekis yra gana plačiai išreikštas (Vokietija, Irlande, Prancūzija).

3° Galiausiai, šalis, kurioje atsparumas pokyčiams yra didelis (Italija).

Moteryų ir vyrų chances prieš gyvenimą

1. Bendras sprendimas

Diskusijų apie atitinkamus moterų ir vyrų vaidmenis ir statusą mūsų visuomenėje raida buvo pakankamai gerai ištirta. Pavyzdžiui, Jungtinėse Amerikos Valstijose 1972 m. ir 1975 m. atliktos apklausos parodė, kad moterų nepasitenkinimas didėja, o tai rodo, kad, nepaisant pažangos ar net dėl jos, jūlūkesčiai didėja. Vyrų požiūrio pokyčiai atitinka moterų požiūrio pokyčius.

1972 m. 32 proc. moterų Jungtinėse Amerikos Valstijose manė, kad vyrų gyvenimas geresnis nei moterų, o 34 proc. išreiškė priešingą nuomonę; 1975 m. proporcijos buvo 35 ir 26 %. Kalbant apie vyrus, nors 1972 m. 26 proc. manė, kad vyrų gyvenimas geresnis nei moterų, o 36 proc. manė kitaip, 1975 m. nuomonės taip pat išsiskyrė: 30 proc., palyginti su 30 proc.

Atliekant šį tyrimą, pirmasis klausimas buvo pateiktas siekiant įvertinti šio bendro sprendimo pirmenybę atitinkamai moterų ir vyrų gyvenimo galimybėms:

„Kas turi geresnį gyvenimą: Vyrų ar moterų?“				
1. Moterų nuomonė				
	Vyrų	Moterys	Nėra skirtumo	Nuomonė nepareikšta.
1975	35 %	26 %	31 %	8 %
1972	32	34	29	5
2. Vyrų nuomonė				
1975	30 %	30 %	31 %	9 %
1972	26	36	31	7

Šaltinis: „Gallup“ nuomonės indeksas; Nr. 118, 1975 m. balandžio mėn., p. 18-23.

„Iš to, ką matote aplink save, ar moterys taip pat tikėtina, kaip vyrai, kad jų gyvenimas bus sėkmingas, labiau tikėtina ar mažiau tikėtina 20–30 metų amžiaus žmonėms?“

Beveik pusė respondentų (ir tiek pat vyrų, kiek moterų) mano, kad moterys yra tokios pat tikėtinos kaip vyrai (49 proc.). Tik šiek tiek daugiau nei trečdalis (36 proc.) mano, kad moterys yra mažiau tikėtinos. Vienas iš dešimties žmonių net mano, kad moterys yra labiau tikėtinos.

Neigiama nuomonė („mažiau galimybių“) šiek tiek vyrauja tik tarp jaunų moterų (15–24 metų amžiaus), taip pat tarp labiausiai išsilavinusių abiejų lyčių asmenų.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Lyginamieji moterų ir vyrų gyvenimoskirtumai pagal lytį, lytį ir išsilavinimą
(Bendrija kartu)

Kartu		Moterys turi:			Neatsakyta 6 %
		Tiek daug šansų 49 %	Daugiau galimybių 9 %	Mažiau galimybių 36 %	
Vyrai		49	10	36	5
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	46	7	41	6
	25–54 m.	50	10	36	4
	55 metai ir daugiau	49	12	31	8
Moterys		49	9	36	6
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	43	7	46	4
	25–54 m.	49	10	37	4
	55 metai ir daugiau	51	10	28	11
Išsilavinimo lygis:					
	žemas	51	12	29	8
	Vidutiniškai	47	7	42	4
	- didelis	44	7	47	2

Šalies lygmeniu nėra aiškaus ryšio tarp problemos suvokimo kaip svarbios ir jausmo, kad moterys yra mažiau tikėtinos nei vyrai. Tiesa, kad būtent Airijoje, kur moterų statuso problema laikoma svarbia, atsakymas „mažiau galimybių“ nusveria atsakymą „tiek daug galimybių“, tačiau tik tarp moterų. Italijoje, kur didesnė visuomenės dalis šią problemą laiko svarbia, tiek moterų, tiek vyrų reakcija į šią problemą yra daug svarbesnė. Pastarojoje šalyje taip pat yra didelė procentinė dalis atsakymų (vyrų ir moterų), kurie suteikia moterims daugiau galimybių nei vyrams: tai aiškiai rodo, kad gyventojai, kurie labai gerai suvokia šią problemą ir yragananeseniai susidūrę su besikeičiančiais papročiais, dalijasi požiūriu.

12 lentelė

Lyginamieji chances moterų ir vyrų į gyvenimo veidą pagal lytį
(pagal šalis) ¹

	Moterys turi:								
	Tiek daug šansų			Daugiau galimybių			Mažiau galimybių		
	H+F	H	F	H+F	H	F	H+F	H	F
Airija	44 %	45 %	43 %	6 %	10 %	4 %	47 %	44 %	49 %
Vokietija	49	52	47	6	6	5	41	38	43
Prancūzija	55	55	54	5	5	6	36	37	35
Liuksemburgas	46	57	35	3	3	3	36	30	42
Jungtinė Klindom	48	47	49	8	8	8	35	36	34
nyderlandų	49	48	50	6	7	5	35	35	34
Danmark	55	56	55	3	2	3	32	31	32
Belgija / Belgija	53	55	51	6	7	6	32	30	33
Italia	42	41	44	23	23	23	31	32	30
Bendrijos (svertinis vidurkis)	49	49	49	10	10	9	35	35	36

Galiausiai kategorijos, kuriose labiausiai paplitęs nepasitenkinimas tuo, kad moterys yra mažiau linkusios į sėkmę nei vyrai, yra šios:

Airijos vyrai ir moterys, turintys aukštą išsilavinimą	59 %
Airijos moterys iki 25 metų	58 %
Vokietijos moterys iki 25 metų	56 %
- Jaunesni nei 25 metų prancūzai	55 %
Prancūzijos vyrai ir moterys, turintys aukštą išsilavinimą	54 %
Airijos moterys nuo 25 iki 54 metų	53 %
Airijos moterys iki 25 metų	50 %

Galimebūti nustebinti, kad šiame sąraše nėra italų. Paaiškinimas yra paprastas. Kategorijose, kuriose atsakymas „mažiau galimybių“ nėra daugumos atsakymas, akivaizdu, kad vyrauja atsakymai „daugiau galimybių“ ir „daugiau galimybių“, o atsakymų yra labai nedaug. Tačiau šie „patenkinami“ atsakymai gali atitikti du labiaiskirtingus požiūrius: pasitenkinimas problema, kuri laikoma išspręsta (Danija, Nyderlandai, Jungtinė Karalystė), arba pasitenkinimas padėtimi, kurios visiškai nenorima keisti arba nenorimagreitai keisti (Italija).

¹ Šalys išdėstytos mažėjančia tvarka pagal mažiau galimybių turinčių respondentų (vyrų ir moterų kartu) procentinę dalį.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Kituose ūkiuose neigiamas atsakymas („moterys yra mažiau tikėtinos“) yra geras nepasitenkinimo dabartine moterų padėtimi rodiklis, o kiti atsakymai yra dviprasmiški.

Visi šie duomenys pateikiami šioje lentelėje:

13 lentelė

Respondentų, manančių, kad moterys pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį turi mažiau chan ces nei vyrai, procentinė dalis

(Nukreipta iš puslapio pays)

	Vyrų				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	25/54	55+	Iš viso	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+
Airija	44 %	50 %	43 %	42 %	49 %	58 %	53 %	35 %	44 %	46 %	59 %
Vokietija	38	33	36	42	43	56	39	42	35	48	46
Prancūzija	37	55	36	31	35	45	38	18	23	39	54
Liuksemburgas	30	23	28	39	41	40	47	35	35	43	30
Jungtinė karalystė	36	38	41	28	34	43	38	22	32	40	44
nyderlandų	35	44	40	27	34	40	38	22	28	43	42
Danmark	31	40	34	21	32	47	34	423	25	38	49
Belgija / Belgija	30	35	31	25	33	41	35	26	24	34	42
Italia	32	37	33	26	30	40	28	23	26	35	44
Bendrijos (svertinis vidurkis)	35	41	36	31	36	46	37	28	29	42	47

2. Kodėl moterys yra mažiau tikėtinos?

Mažiausios moterų galimybės gali būti siejamos su įvairiomis priežastimis, pavyzdžiui, neišvengiamomis priežastimis, kurios yra „nekinamos daiktų tvarkos“ dalis, arba socialinėmis ir kultūrinėmis priežastimis, susijusiomis su visuomenės organizavimu. Siekiant išsiaiškinti, kaip formuojasi globalios nuostatos, buvo užduotas dar vienas klausimas:

Jei moterys yra mažiau tikėtinos, kokia, jūsų nuomone, yra pagrindinė priežastis? O antroje vietoje? ¹

Dažniausiai pirmiausia pateikiamas atsakymas yra „šeimos įsipareigojimai“. Tada atėjo: „vyrų požiūris“, „įpročiai profesiniame gyvenime“ ir „šeimose teikiamas švietimas“.

Sujungus pirmoje arba antroje vietoje pateiktus atsakymus matyti, kad moterų diskriminacija veikia siejama su socialinio pobūdžio priežastimis. Tokie atsakymai kaip "moterų charakteris" ar "moterų fizinė sandara" pateikiami retai. Tačiau 43 proc. tų, kurie išreiškė nuomonę, kad moterys yra mažiau tikėtinos nei vyrai, negali pasakyti, kodėl jos yra mažiau tikėtinos, o tai gali reikšti, kad jiems suvokiama situacija laikoma tam tikra mirtimi, turinčia daugybę ir neatskiriamų priežasčių.²

Apskritai moterų ir vyrų atsakymai yra labai panašūs. Daugią daugiausia galima pažymėti, kad moterys yra šiek tiek labiau linkusios „atsižvelgti į vyrų požiūrį“ arba į jį nereaguoti, o vyrai yra šiek tiek labiau linkę nurodyti „įpročius profesiniame gyvenime“ ir „moterų fizinį makiažą“.

14 lentelė

Mažiausios moterų galimybės pagal lytį priežastys

(Visoje Bendrijoje tik tie, kurie mano, kad moterys yra mažiau tikėtinos nei vyrai)³

	Vyrai ir moterys	Vyrai	Moterys
1. Moterų šeiminiai įsipareigojimai (sutuoktinis, vyras, namas, kuris turi būti saugomas, ir t. t.)	43 %	42 %	44 %
2. Vyrų požiūris	31	28	32
3. Įpročiai profesiniame gyvenime	22	25	20
4. Švietimas šeimose	19	19	18
5. Teisės aktai, pavyzdžiui, dėl santuokos	11	11	11
6. Fizinė moterų konstitucija	11	13	9
7. Moterų charakteris	10	11	10
8. Mokymas mokyklose	7	7	7
9. Kitos priežastys	3	4	3
Neatsakyta	43	40	46

1 Pokalbio dalyviui buvo pateiktas žemėlapis su devyniais atsakymais, iš kurių galima rinktis. Žinoma, šis klausimas buvo užduotas tik tiems žmonėms, kurie į ankstesnį klausimą atsakė „mažiau tikėtina nei vyrai“ arba kurie į jį visai neatsakė.

2 Atsižvelgiant į tai, kad tik 42 proc. respondentų buvo užduotas klausimas dėl moterų mažesnių galimybių priežasčių ir 43 proc. negali į jį atsakyti, tai reiškia, kad mažiau nei 20 proc. respondentų žino apie prastesnę moterų padėtį ir gali įžvelgti priežastis.

3 42 proc. respondentų, įskaitant 7 proc., kurie neatsakė į ankstesnes užklausas. Procentai atitinka pirmojo arba antrojo atsakymot.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Kaip ir galima tikėtis, respondentų amžius ir išsilavinimo lygis šiek tiek skiriasi. Siekiant atsižvelgti tik į tris dažniausiai pateikiamus atsakymus,¹ kuriuos dažniau pateikia jaunesni nei 25 metų asmenys (vyrai ir moterys), reikėtų pažymėti, kad būtent 25–54 metų moterys dažniausiai nurodo „moterų šeiminius įsipareigojimus“.

15 lentelė

Trys pagrindinės priežastys, dėl kurių moterys turimažiau galimybių pagal lytį, lytį ir išsilavinimą²

(Bendrija kartu)

	Vyrai			Moterys			Išsilavinimo lygis		
	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+	Mažas	Ieškinio pagrinda s	Aukštas
1. Moterų šeiminiai įsipareigojimai	45 %	46 %	32 %	45 %	50 %	33 %	41 %	47 %	42 %
2. Vyrų požiūris	34	29	24	36	35	24	28	3	35
3. Įpročiai profesiniame gyvenime	28	28	18	22	22	15	17	25	33

1 Čia buvo įtraukti tik bent 20 proc. duomenų subjektų pateikti atsakymai.

2 Pirmąjį ar antrąjį atsakymą pateikė žmonės, kurie mano, kad moterys yra mažiau tikėtinos nei vyrai, arba kurie neatsakė į šį klausimą.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Skirtumai tarp šalių yra nedideli. Visose šalyse, išskyrus Liuksemburgą, moterų šeiminiai įsipareigojimai minimi pirmoje ir antroje vietoje, kur jos dažniausiai yra atsakingos už šeiminių švietimą (iš karto po to – vyrų požiūris ir mokymas mokyklose).

Vyrų požiūrį antroje vietoje Airijoje nurodė 48 proc. respondentų, Jungtinėje Karalystėje (37 proc.), Prancūzijoje (35 proc.), Liuksemburge ir Italijoje (27 proc.) ir Vokietijoje (26 proc.).¹

Iš visų kategorijų ir šalių Airijos moterys iki 25 metų amžiaus dažniausiai kriminalizuoja vyrų požiūrį (60 proc. susijusių asmenų); po jų eina to paties amžiaus Airijos gyventojai (56 proc. susijusių asmenų).²

1 Apskaičiuojant pagal visus kiekvienos kategorijos respondentus, procentinės dalys yra tokios: Airija – 24 proc., Jungtinė Karalystė – 16 proc., Prancūzija – 14 proc., Liuksemburgas – 14 proc., Italija – 10 proc., Vokietija – 12 proc.

2 37 proc. ir 31 proc. visų kiekvienos kategorijos respondentų.

16 lentelė

Pagrindinės moterų nevaisingumo priežastys

(kiekvienoje šalyje suklasifikuota pagal rangą, atsižvelgiant į atsakymų dažnumą) ¹

Airija (47 proc.)	Vokietija (41 proc.)	Prancūzija (36 proc.)
1. Įsipareigojimai šeimai (51 %)	1. Įsipareigojimai šeimai (29 proc.)	1. Įsipareigojimai šeimai (55 %)
2. Vyrų požiūris (48 proc.)	2. Vyrų požiūris (26 proc.)	2. Vyrų požiūris (35%)
3. Švietimas (21 proc.)	3. Darbinis gyvenimas (21%)	3. Darbinis gyvenimas (28%)
4. Teisės aktai (20%)		4. Švietimas (23 proc.)
Liuksemburgas (36 proc.)	Jungtinė Karalystė (35 %)	nyderlandų (35 %)
1. Švietimas (29 proc.)	1. Šeimos įsipareigojimai (46 proc.)	1. Įsipareigojimai šeimai (37 %)
2. Vyrų požiūris (27 proc.)	2. Vyrų požiūris (37 proc.)	2. Darbinis gyvenimas (31%)
3. Švietimas (25 proc.)		2. Vyrų požiūris (23 proc.)
4. Įsipareigojimai šeimai (20 %)		3. Švietimas (23 proc.)
Danija (32 proc.)	Belgija / Belgija (32 %)	Italija (31 proc.)
1. Šeimos įsipareigojimai (46 proc.)	1. Įsipareigojimai šeimai (41 %)	1. Įsipareigojimai šeimai (48 %)
2. Darbinis gyvenimas (30%)	2. Darbinis gyvenimas (28%)	2. Vyrų požiūris (27 proc.)
3. Švietimas (22 proc.)	2. Vyrų požiūris (22%)	3. Švietimas (24 proc.)
		4. Darbinis gyvenimas (22 proc.)

Šios sistemos struktūra, kurioje apibendrinami tiek šalių reitingai pagal sprendimą dėl mažiausių moterų galimybių, tiek priežasčių, susijusių su tokia padėtimi kiekvienoje šalyje ir visoje Bendrijoje, eiliškumas, rodo keletą svarstymų.

Visų pirma, atrodo, kad šeimos įsipareigojimai yra visur, nepriklausomai nuo moralės ir teisės aktų pokyčių lygio, dominuojantis paaiškinimas - jei ne pateisinimas - kai išreiškiama nuomonė, kad moterys yra diskriminuojamos.

Vyrų požiūris minimas prieš pradedant darbinę veiklą daugumoje šalių, kuriose plačiai žinoma apie moterų diskriminaciją: Irlande atvejais šiuo atžvilgiu atrodo tipiškas.

Priešingai, profesinis gyvenimas minimas prieš vyrų požiūrį šalyse, kuriose diskriminacija yra mažiau juntama, tikriausiai dėl to, kad ji buvo iš esmės panaikinta (Nyderlandai, Danija, Belgija).

Tai, kad švietimas šeimose ir švietimas mokyklose Liuksemburge užima aukštą vietą, yra ypatingas bruožas, kurio raidą reikės atidžiai stebėti.²

1 Šalys klasifikuojamos pagal atsakymo į ankstesnį klausimą „mažiau galimybių“ dažnumą; Šie procentai nurodomi šalia šalies pavadinimo. Pabrėžiami visoje Bendrijoje dažniausiai minimi punktai. Šalia punktų nurodytos procentinės dalys atitinka atitinkamų asmenų atsakymų dažnumą.

2 Liuksemburgo rezultatai turėtų būti vertinami atsargiai, atsižvelgiant į nedidelį respondentų skaičių (N = 311).

3. Diskriminacijos sritys

Galima žengti naują žingsnį nustatant kritinį požiūrį ir paklausti respondentų, kuriose konkrečiose srityse, jų nuomone, moterys yra daugiau ar mažiau linkusios:

Kalbant konkrečiau, ar galėtumėte pasakyti, kad dabartinė moterų padėtis aplink jus, palyginti su vyrų padėtimi, yra gana geresnė, o blogesnė arba nei geresnė, nei blogesnė, kai kalbama apie...

- A. Galimybė mokytis?
- B. Profesinis mokymas?
- C. Galimybė susirasti darbą?
- D. Darbo sąlygos (nuovargis, kadencijos, tvarkaraščiai ir tt?)
- E. Darbo sauga?
- F. Paaukštinimo galimybės?
- G. Atlyginimas?

Visoje Bendrijoje maždaug šeši iš dešimties respondentų (59 proc.) mano, kad moterų darbo užmokesčio padėtis yra prastesnė nei vyrų; maždaug penkios iš dešimties mano, kad moterys diskriminuojamos dėl paaukštinimo galimybių (52 proc.) ir galimybės susirasti darbą (46 proc.); keturi iš dešimties taip pat mini darbo vietos garantijas (43 proc.) ir darbo sąlygas (37 proc.). Kita vertus, mažiau nei trys iš dešimties mano, kad yra diskriminacija profesinio mokymo srityje (26 proc.), o vienas iš dešimties mano, kad yra diskriminacija švietimo srityje (11 proc.).

Neturėtų stebinti tai, kad daugiau nei pusė apklaustųjų mano, jog moterų padėtis tam tikrose konkrečiose srityse, pvz., darbo užmokesčio ir paaukštinimo galimybių, yra blogesnė nei vyrų, nors, kaip matėme pirmiau, tik 36 proc. gyventojų mano, kad moterys apskritai yra mažiau linkusios į sėkmę nei vyrai.

Akivaizdu, kad „galimybės sėkmingai gyventi“ apima ne tik profesinę sėkmę, bet ir kitas galimybes. Todėl nenuostabu, kad plačiai sutariama, jog moterys savo profesiniame gyvenime patiria nepalankias sąlygas arba diskriminaciją, nors dauguma mano, kad, nepaisant to, moterų gyvenimas gali būti sėkmingas.

Keista, kad šie sprendimai yra bendri tiek vyrams, tiek moterims. Tik tada, kai kalbama apie darbo saugumą, moterys yra daug kritiškesnės nei vyrai: 46, palyginti su 39 proc. Priešingai, vyrai atrodo šiek tiek jautresni nei moterys moterų diskriminacijai profesinio mokymosi srityje.

17 lentelė

Moteryų padėtis, palyginti su vyrų padėtimi įvairiose srityse¹

(kartu iš Bendrijos)

Moteryų padėtis, palyginti su vyrais, yra tokia:				
	Gana daug geriau	Mažiau geras	Nei geriau, nei blogiau	Neatsakyta
1. Atlyginimas	7 %	59 %	27 %	7 %
Vyrų	7	58	29	6
Moterys	7	60	25	8
2. Pardavimo skatinimo galimybės	8	52	31	9
Vyrų	8	51	33	8
Moterys	7	53	30	10
3. Galimybė susirasti darbą	13	46	35	6
Vyrų	14	45	36	5
Moterys	12	47	35	6
4. Darbo vietos saugumas	9	43	40	8
Vyrų	11	39	43	7
Moterys	8	46	37	9
5. Darbo sąlygos	14	37	41	8
Vyrų	17	36	41	6
Moterys	12	38	41	9
6. Profesinis mokymas	10	26	57	7
Vyrų	10	28	56	6
Moterys	10	25	58	7
7. Galimybė studijuoti	12	11	72	5
Vyrų	14	10	72	4
Moterys	11	12	72	5

1 Skirtingos sritys suskirstytos pagal „gana blogesnio“ atsako dažnį mažėjančia tvarka.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Dėl amžiaus ir išsilavinimo šie rezultatai šiek tiek skiriasi, ypač kalbant apie įsidarbinimo galimybes, profesinį mokymą ir paaugštinimo galimybes. Kaip ir galima tikėtis, jaunos moterys ir apskritai darbingo amžiaus moterys yra daug jautresnės sunkumams, susijusiems su galimybėmis įsidarbinti ir kvalifikacija užimtumo srityje; Tas pats pasakytina ir apie labiau išsilavinusius asmenis (vyrus ir moteris), palyginti su mažiau išsilavinusiais asmenimis. Reklamos galimybės daugiausia laikomos diskriminacinėmis dėl įgyto išsilavinimo; Kita vertus, amžius įneša nedidelį skirtumą.

18 lentelė

Respondentų, manančių, kad dėl lyties, lyties ir išsilavinimo dabartinė moterų padėtis yra prastesnė nei vyrų, procentinė dalis

(Bendrija kartu)

	Vyrų			Moterys			Išsilavinimo lygis		
	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+	Mažas	Išsilavinimo pagrindas	Aukštas
1. Atlyginimas	61 %	59 %	54 %	63 %	63 %	54 %	56 %	64 %	64 %
2. Pardavimo skatinimo galimybės	51	55	45	56	55	48	47	58	61
3. Galimybė susirasti darbą	49	47	41	57	49	38	40	50	61
4. Darbo vietos saugumas	38	41	37	50	49	39	39	47	48
5. Darbo sąlygos	34	37	34	40	40	32	34	38	40
6. Profesinis mokymas	33	29	23	33	26	16	21	31	37
7. Galimybė studijuoti	14	10	9	15	12	10	10	12	14

Jei, kaip ką tik matėme, skirtumai tarp abiejų lyčių yra stebėtinai maži, skirtumai tarp šalių yra dideli.

Daugiausia atsakymų į septynis klausimus pateikta Prancūzijoje ir Vokietijoje, po jų – Airijoje (atitinkamai 52, 46 ir 42 proc.), o mažiausia – Liuksemburge (22 proc.).

Žvelgiant į šalių reitingą pagal tris dažniausiai minimas sritis visoje ES, Airija pirmauja pagal dvi iš jų: darbo užmokesčio ir paaukštinimo galimybės, o Italija yra priešpaskutinėje arba paskutinėje tų pačių dviejų pareigų vietoje.

Kaip galima paaiškinti, kad šiose dviejose šalyse, Airijoje ir Italijoje, kur visuomenė teikia didelę reikšmę moterų statuso problemai, kurios yra šalys, turinčios tam tikrų bendrų bruožų (žemesnis ekonominis vystymasis, palyginti mažas produkcijos kiekis vienam gyventojui, katalikų tradicija), moterų diskriminacijos suvokimas yra toks skirtingas? Tai galima paaiškinti tik istorine ir kultūrine įtaka, kurią patiria kiekviena iš šių dviejų šalių.

19 lentelė

Pagrindinės moterų diskriminacijos sritys

(pagal rangą, pagal kiekvieną pays, atsižvelgiant į atsakymų dažnumą)¹

Prancūzija (52 %) 1. Atlyginimas(77%) 2. Rasti darbą(77%) 3. Promotion (77%) 4. Darbo sąlygos(77 %) 5. Užimtumo saugumas(77 %) 6. Profesinis mokymas(77%) 7. Tyrimai(77%)	Vokietija (46 proc.) 1. Atlyginimas (75 %) 2. Promotion (64%) 3. Rasti darbą (52%) 4. Užimtumo saugumas (50 %) 5. Darbo sąlygos(43 %) 6. Profesinis mokymas(30 %) 7. Tyrimai (12 %)	Airija (42 %) 1. Atlyginimas (78 proc.) 2. Skatinimas (67 %) 3. Užimtumo garantijos (48 proc.) 4. Rasti darbą (45%) 5 Darbo sąlygos (24%) 6. Profesinis mokymas (19 proc.) 7. Tyrimai (11 %)
Danmarkas (36 proc.) 1. Promotion(53 %) 2. Salary(52 %) 3. Rasti darbą (38%) 4. Darbo sąlygos(35 %) 5. Užimtumo saugumas(34 %) 6. Profesinis mokymas(23%) 7. Tyrimai (14 %)	Belgija (34 proc.) 1. Atlyginimas(51%) 2. Promotion(44%) 3. Užimtumo saugumas(40 %) 4. Rasti darbą (38%) 5. Darbo sąlygos(33 %) 6. Profesinis mokymas(18%) 7. Tyrimai (12 %)	Italia (32 %) 1. Atlyginimas (41 proc.) 2. Užimtumo garantijos (37 proc.) 2. Rasti darbą (37%) 4. Darbo sąlygos(36 %) 5. Skatinimas (34 %) 6 Profesinis mokymas (25 %) 7. Tyrimai (11 %)
nyderlandų (31 %) 1. Promotion (49%) 2. Salary(45%) 3. Užimtumo saugumas(36 %) 4. Rasti darbą(34 %) 5. Darbo sąlygos(27 %) 6. Profesinis mokymas(17%) 7. Tyrimai(10%)	Jungtinė Karalystė (30 %) 1. Promotion49 %) 2. Salary(48 %) 3. Rasti darbą (38%) 4. Užimtumo saugumas(34 %) 5. Profesinis mokymas(16%) 6. Darbo sąlygos (15 %) 7. Tyrimai(10%)	Liuksemburgas (22 %) 1. Atlyginimas (40 proc.) 2. Užimtumo garantijos (35 proc.) 3. Skatinimas (34 %) 4 Darbo sąlygos (24%) 5. Rasti darbą (24%) 6. Profesinis mokymas (20 %) 7. Tyrimai (12 %)

1 Šalys suskirstytos pagal „prastos padėties“ atsakymų į septynis punktus vidurkių; Šie vidutiniai procentiniai dydžiai nurodomi šalia šalies pavadinimo.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Lytis, amžius ir išsilavinimo lygis įvairiose šalyse ir visoje Bendrijoje skiriasi: jaunos moterys ir išsilavinę žmonės dažniau reiškia nuomonę, kad moterų padėtis yra blogesnė nei vyrų, kiek tai susiję su galimybe vėl pradėti dirbti, profesiniu mokymu ir paaukštinimo galimybėmis. Neatrodo, kad galimybė studijuoti būtų problema, nepriklausomai nuo amžiaus ar išsilavinimo lygio, nors jauni prancūzai vyrai ir moterys dažniau kritiškai vertina tai nei jų vyresnieji. Diskriminacija darbo užmokesčio srityje plačiai jaučiama visur, ypač tarp jaunų belgų, olandų ir britų moterų.

Respondentų, kurie dažniausiai mano, kad moterys yra diskriminuojamos, kategorijos yra šios:

1. Dėl darbo užmokesčio:

Airijos moterys iki 25 metų 86%

- Jaunesni nei 25 metų prancūzai 84%

2 ... Dėl paaukštinimo galimybių:

Vokietijos moterys iki 25 metų amžiaus 77%

-Andų Irls abiejų lyčių su aukšto lygio išsilavinimą 74%

3. Dėl galimybės susirasti darbą:

Prancūzijos moterys iki 25 metų 78%

Prancūzijos vyrai ir moterys, turintys aukštą išsilavinimą 74%

III Atitinkami moterų ir vyrų siekiai sumažinti socialinių vaidmenų skirtumus

Todėl vyrai ir moterys iš esmės (vidutiniškai daugiau kaip trys iš dešimties žmonių visoje Bendrijoje) žino, kad tikimybė, jog moterims pasiseks gyvenime, yra mažesnė nei vyrams. Vyrai ir moterys dar labiau (nuo penkių iki šešių iš dešimties žmonių) sutinka, kad su moterimis elgiamas mažiau nei su vyrais, kiek tai susiję su galimybe įsidarbinti, paaukštinimu darbe ir, svarbiausia, atlyginimu už darbą. Kokie yra abiejų lyčių siekiai dėl visuomenės transformacijos šioje srityje? Ar dauguma nori, kad skirtumų būtų vis mažiau ir mažiau? Ar moterys, teigiančios, kad yra vis mažiau skirtumų, yra teisios ar klaidingos? Kokie yra atitinkami vyrų ir moterų įvaizdžiai kai kuriose tipiškos kasdienio gyvenimo situacijose?

1. Ko nori dauguma?

„Ar manote, kad dauguma moterų nori, kad vyrų ir moterų vaidmenys visuomenėje skirtųsi vis mažiau ir mažiau?“

„Ar manote, kad dauguma vyrų nori, kad vyrų ir moterų vaidmenys visuomenėje skirtųsi vis mažiau ir mažiau?“

Visoje Bendrijoje septyni iš dešimties vyrų ir septynių moterų mano, kad dauguma moterų norimatyti vismažiau skirtumų; Jaunos moterys išreiškia save šiek tiek stipriau (81 proc.). Kita vertus, tik trys vyrai ir dvi moterys iš dešimties mano, kad dauguma vyrų nori to paties, su nedideliu skirtumu pagal amžių. Kitaip tariant, šiek tiek daugiau nei dvigubai daugiau vyrų ir tris su puse karto daugiau moterų mano, kad moterys, o ne vyrai, nori, kad skirtumai būtų sumažinti. Todėl moterys yra labiau skeptiškos nei vyrai, tačiau abi lytys yra gana aiškios: visuomenės grupei palankią padėtį daug rečiau paveikiatie, kurie ja naudojasi, nei tie, kurie yra jos aukos.

20 lentelė

Bendrieji moterų ir vyrų siekiai mažinti lyčių, lyčių ir išsilavinimo skirtumus

(Bendrija kartu)

	Vyrų				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	25/54	55+	Iš viso	-25	25/54	55+	Mažas	leškinio pagrindas	Aukštas
Dauguma moterų nori matyti vis mažiau skirtumų											
Taip	74 %	76 %	75 %	70 %	73 %	81 %	76 %	63 %	73 %	74 %	71 %
Ne	16	16	16	14	17	12	17	19	15	17	22
Neatsakytą	11	8	9	15	10	7	7	18	12	9	7

Dauguma vyrų nori matyti vis mažiau skirtumų

Taip	34	38	34	32	21	26	22	17	28	28	26
Ne	52	49	53	51	61	63	62	57	54	59	62
Neatsakytą	14	13	13	17	18	11	15	26	18	13	12

Šalies lygmeniu atsakymų į klausimą dėl moterų požiūrio išsisklaidymas yra šiek tiek didelis: Abiejų lyčių atstovai Italijoje, Airijoje ir Prancūzijoje labiau linkę manyti, kad dauguma moterų nori matyti vis mažiau skirtumų. Šią nuomonę dažniausiai reiškia prancūzės (84 proc.) ir ypač jaunos prancūzės (90 proc.).

Kalbant apie vyrų požiūrį, pirmenybė teikiama abiejų lyčių airiams ir liuksemburgiečiams, ypač vyresniems nei 25 metų airiams (52 proc.).

Šie duomenys apibendrinti toliau pateiktoje lentelėje, iš kurios galima gauti daugiau informacijos lyginant du su dviem atsakymais į klausimą dėl moterims priskiriamo požiūrio ir dėl vyrams priskiriamo požiūrio: Italijoje ir Prancūzijoje moterų nuomonės apie atitinkamą vyrų ir moterų požiūrį skiriasi labiausiai, t. y. moterys turi mažiausiai iliuzijų:

	italų	Prancūzės
Dauguma moterų nori matyti vis mažiau skirtumų	79 %	84 %
Dauguma vyrų nori matyti vis mažiau skirtumų	20 %	25 %
Skirtumas	59	59

21 lentelė

Bendri moterų ir vyrų siekiai mažinti skirtumus

(Atsakymai „kad skirtumų yra vis mažiau ir mažiau“, pats)

	Dauguma moterų nori matyti vis mažiau skirtumų			Dauguma vyrų nori matyti vis mažiau skirtumų		
	H+F	H	F	H+F	H	F
Italia	80 %	32 %	79 %	24 %	28 %	20 %
Airija	80	50	81	40	51	31
Prancūzija	79	75	84	33	43	25
Belgija / Belgija	74	76	73	32	41	25
Vokietija	74	76	72	25	32	19
Liuksemburgas	66	66	67	37	40	33
nyderlandų	66	67	64	27	35	20
Jungtinė Karalystė	64	64	63	26	32	21
Danmark	51	51	53	30	39	23
Bendruomenė ¹	73	74	73	28	34	21

1 Svertinis vidurkis

2. „Feminizmas“

„Kas, jūsų nuomone, yra teisinga ar neteisinga moterims, teigiančioms, kad vyrų ir moterų vaidmenys visuomenėje vis mažiau skiriasi?“

Beveik septyni iš dešimties žmonių visoje Bendrijoje iš esmės pritaria moterų, teigiančių, kad yra vis mažiau skirtumų, tikslams.¹ Vyrų ir moterų požiūris yra labai artimas. Kaip ir dauguma ankstesnių klausimų, moterys daugiau žino apie šią problemą nei 55 metų ir vyresnės moterys. Įgytas išsilavinimas taip pat atlieka netokį svarbų vaidmenį.

¹ Reikėtų pažymėti, kad buvo plačiai pritartabendriams judėjimo tikslams sumažinti arba panaikinti vyrų ir moterų socialinių vaidmenų skirtumus. Kadangi klausimas nebuvo užduotas, neįmanoma šio patvirtinimo pritaikyti konkrečioms tokių ir tokių feministinių judėjimų veiksmams ar net, kaip bus matyti toliau, labai dideliems elgesio pokyčiams.

22 lentelė

Požiūris į "feminizmą" pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį
(Bendrija kartu)

	Vyrų				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	25/54	55+	Iš viso	-25	25/54	55+	Mažas	leškinis o pagrin das	Aukšta s
Moterys, kurios reikalauja, kad skirtumų būtų vis mažiau:											
yra teisūs	65 %	69 %	69 %	58 %	67 %	74 %	70 %	56 %	62 %	70 %	76 %
- yra neteisūs	23	18	22	28	20	15	20	23	23	20	17
Neatsakytą	12	13	9	14	13	11	10	21	15	10	7

Atsakymų pasiskirstymas tarp šalių labai panašus į atsakymų pasiskirstymą į klausimą dėl siekių sumažinti lyčių vaidmenų skirtumus: Prancūzija, Italija ir Airija vėl yra tos šalys, kuriose problema yra labiausiai mobilizuojama, o Nyderlandai, Jungtinė Karalystė ir Danija yra tos trys šalys, kuriose problema, atrodo, nekyla arba nėra jaučiama tokiu pat dideliu mastu. Tačiau visur dauguma respondentų – vyrų ir moterų – mano, kad moterys yra teisios reikalaujamos, kad būtų sumažinti (arba panaikinti) vyrų ir moterų vaidmenų skirtumai.

Tai, kad problema nėra subjektyviai jaučiama individo ar grupės, nereiškia, kad ji objektyviai nekyla. Tačiau tai, kad tai yra agregavimo jausmas, vis dėlto yra geras rodiklis, kaip individai ir grupės suvokia išgyventas situacijas, įskaitant socialinius diskursus, kurie juos apibūdina.

Neabejotina, kad šis pokyčių siekis ilgainiui sustiprės. Mums trūksta palyginimo taškų Europoje praeityje, tačiau turime palyginimo taškų Jungtinėse Amerikos Valstijose, kur tas pats klausimas buvo užduotas 1971, 1972 ir 1975 m.: „Pastaraisiais metais daug kalbėta apie pasikeitusį moterų statusą šiuolaikinėje visuomenėje. Ar apskritai pritariate arba nepritariate pastangoms stiprinti ir keisti moterų padėtį visuomenėje?“

Štai atsakymai:

	1971	1972	1975
	%	%	%
Pritaria	42	48	59
Prieštarauti	41	36	28
Neaišku	17	16	13

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Todėl atrodo, kad daugelyje Bendrijos šalių „moterų judėjimas“ dar labiau palaiko Jungtinių Amerikos Valstijų gyventojus. Kitas skirtumas yra tas, kad Jungtinėse Amerikos Valstijose vyrai labiau pritaria judėjimui (63 proc. už ir 24 proc. prieš) nei moterys (55 ir 32 proc.).¹

1 Hariso tyrimas. 1975 m. balandžio mėn. Žr. dabartinę nuomonę, III tomas, 1975 m. liepos 7 d.

23 lentelė

Požiūris į „feminizmą“ pagal lytį ir lytį

(Nukreipta iš puslapio pays)¹

Moterys, kurios reikalauja vis mažiau skirtumų, yra teisios

	Iš viso	Vyrai			Iš viso	Moterys		
		-25	25/54	55+		-25	25/54	55+
Prancūzija	77 %	75%	80%	74 %	75 %	81 %	80%	59%
Italija	65	75	69	52	73	79	74	64
Airija	65	59	67	64	72	77	75	62
Belgija / Belgija	69	78	72	55	66	80	68	55
Vokietija	63	71	66	56	69	73	72	63
Liuksemburgas	60	65	62	52	62	84	64	48
nyderlandų	65	69	68	57	56	67	56	52
Jungtinė Karalystė	59	53	63	53	56	67	60	43
Danmark	49	54	54	41	48	56	52	37
Bendruomenė ²	65	69	69	58	67	74	70	56

1 Šalys išdėstytos mažėjančia tvarka pagal kiekvienos šalies atitikčių (vyrų ir moterų) procentinę dalį.

2 Svertinis vidurkis.

3. Trys situations kasdieniame gyvenime

„Dabar yra keletas situacijų, su kuriomis galima susidurti kasdieniame gyvenime. Ar tai būtų normalu, ar ne:

A. QuMoteris išeina be savo vyro vakaresusitikimui?

B. Kad moteris skatina savo vyrą pakeisti darbą, nes jai siūloma geresnė padėtis kitame regione nei tas, kuriame ji gyvena?

Kad tėvai, kurie gali mokėti už mokslą tik vienam iš savo vaikų, nusprendžia mergaitės naudai, jei ji mokykloje yrageresnėnei berniukas? »

Visoje Bendrijoje septyni iš dešimties žmonių (vyrai ar moterys, be didelių skirtumų) mano, kad normalu, jog moteris vakare išeina be savo vyro, o šeši iš dešimties tėvų nusprendžia, kad mergaitė tęstų mokslus, jei jai pasiseka geriau nei berniukui. Kita vertus, tik trys iš dešimties žmonių paprastai manytų, kad moters profesinė karjera nusveria vyro profesinę karjerą. Kalbant apie gyvenamosios vietos pasirinkimą, yra atitinkamų vaidmenų subjac ente, i mage, o tai reiškia, kad susituokusios moters profesija namų ūkyje laikoma antraeile (net jei „papildomas“ darbo užmokestis nėra nereikšmingas). Šis magasyra bendras abiem lytims, tačiau jis skiriasi priklausomai nuo šalies, amžiaus ir išsilavinimo lygio.

Aštuoni ar devyni iš dešimties žmonių Airijoje (94 proc.), Jungtinėje Karalystėje (85proc.), Danijoje (82 proc.), Prancūzijoje ir Nyderlanduose (76 proc.) pripažįsta, kad moteris gali išeiti naktį be vyro; gerokai atsilieka tik Italija (58 proc.) ir Liuksemburgas (57 proc.). Amžius ir, kiek mažiau, išsilavinimo lygis labiausiai paplitęs Italijoje, Belgijoje ir Vokietijoje. Šeši ar septyni iš dešimties žmonių Vokietijoje (68 proc.), Prancūzijoje (67 proc.), Italijoje ir Danijoje (63proc.) pripažįsta, kad tėvai paprastai renkasi mergaitę, o ne berniuką; tačiau tik keturi iš dešimties Liuksemburgo gyventojų (38 proc.). Belgijoje ir Nyderlanduose esama tam tikrų skirtumų pagal moterų amžių ir pagal išsilavinimo lygį Belgijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

Galiausiai tai, kad moteris skatina savo vyrą pakeisti darbą, laikoma normaliu dalyku tik nuo dviejų iki trijų iš dešimties žmonių, išskyrus Prancūziją (35 proc.) ir Italiją (48 proc.).

Kiekvienoje šalyje galima suabejoti šių atsakymų reikšme. Airija yra pirmoji, o Italija – paskutinė pagal punktą „išvykimas vakare be vyro“; Italija užima pirmą vietą, o Airija – paskutinę pagal punktą „Keisti darbą, jei moterys randa geresnę poziciją“.

Negalima remtis tuo, kad italai tikriausiai labiau pritaria migracijos problemoms, nes airiai taip pat turi tokios patirties.

Ar turėtume įtarti kai kurių atsakymų nuoširdumą? Šiame tyrime nėra nieko, kas paremtų šią bylą. Ir nors kai kuriose šalyse (Danijoje, Liuksemburge) beveik 30 proc. respondentų į klausimą neatsako, italai ir airiai jį atsako nekantriai, bet skirtingai.¹

Šiame analizės etapetiesiog atkreipkime dėmesį į tai, kad apskritai Airijos žmonės yra atviresni socialiniams pokyčiams, kurių svarbus aspektas yra moterų statuso raida, nei buvo galima tikėtis.

1 Dažnai sunku interpretuoti atsakymus, susijusius su požiūriu hipotetinės situacijos akivaizdoje. Kai kurie gali reaguoti iš tikrųjų įsivaizduodami situaciją, o kiti gali suteikti sau gerą sąžinę ir gerai atrodyti, išreikšdami normatyvinį atsaką, be jausmo.

24 lentelė

Vyrai ir moterys susiduria su trimis kasdienio gyvenimo situacijomis, priklausomai nuo lyties
(Bendrija kartu)

	Laikoma:		neatsakyta
	normalus	Nenormalu	
... kad moteris išeina be vyro vakare dalyvauti susitikime	71%	24%	5,00 %
Vyrai	70	25	5
Moterys	72	23	5
... kad tėvai, kurie gali mokėti už mokslą tik vienam iš savo vaikų, nusprendžia mergaitės naudai, jei ji yra geresnė mokykloje nei berniukas	61	29	10
Vyrai	61	29	10
Moterys	61	28	11
... kad moteris skatina savo vyrą pakeisti darbą, nes jai siūloma geresnė padėtis kitame regione nei tas, kuriame jie gyvena.	31	55	14
Vyrai	32	55	13
Moterys	30	55	15

25 lentelė

Vyrai ir moterys susiduria su trimis kasdienio gyvenimo aspektais, kurie laikomi normaliais priklausomai nuo lyties, lyties ir išsilavinimo.¹

(Nukreipta iš puslapio pats)

	Vyrai				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	25/54	55+	Iš viso	-25	25/54	55+	Mažas	Ieškinio pagrindas	Aukštas
„kad vakare moteris išeitų be savo vyro“											
Airija	93%	93%	94 %	94%	96%	98%	95%	93%	92%	96%	96%
Ited karalystė	85	84	89	78	84	81	89	79	90	90	81
Danmark	80	87	82	72	85	94	89	73	78	87	90
Prancūzija	76	83	78	69	76	70	83	59	67	77	88
nyderlandų	75	75	80	66	76	88	81	62	69	84	86
Vokietija	59	62	64	51	65	75	73	46	57	66	77
Belgija / Belgija	64	78	69	49	59	83	63	40	47	67	86
Italia	57	79	60	38	60	77	63	37	49	66	81
Liuksemburgas	60	73	62	50	53	72	51	48	53	69	47
Bendruomenė ²	70	79	73	59	72	78	77	57	64	76	84
kad tėvai nusprendžia mergaitės naudai											
Vokietija	67%	81 %	68%	63%	68%	69 %	74%	58%	65%.	69%	77 %
Prancūzija	67	67	65	71	66	60	68	68	63	68	71
Italia	64	63	68	58	65	72	63	61	62	68	69
Danmark	59	55	62	57	67	62	73	58	60	66	68
Airija	56	47	57	60	54	55	55	51	54	54	59
Ited karalystė	50	56	49	49	53	48	66	44	49	53	66
nyderlandų	50	46	52	48	48	59	49	39	46	52	55
Belgija / Belgija	51	54	53	44	46	57	47	36	39	51	62
Liuksemburgas	36	54	32	34	40	40	44	33	43	44	26
Bendruomenė	61	64	62	59	61	62	65	54	58	63	70
	Vyrai				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	25/54	55+	Iš viso	-25	25/54	55+	Mažas	Ieškinio pagrindas	Aukštas
„kad moteris skatina savo vyrą pakeisti darbą“											
Italia	48%	56%	51%.	40%	50%	57%	51%	38%	47%	53%.	53%,
Vokietija	32	44	33	26	38	45	42	27	33	34	-48
Prancūzija	35	42	35	29	31	29	34	23	30	33	38
Belgija / Belgija	27	40	24	22	21	30	23	13	20	23	36
Danmark	24	36	25	16	21	35	23	12	19	26	35
nyderlandų	15	29	21	19	14	20	14	12	15	19	29
Liuksemburgas	21	15	17	25	14	.	16	19	18	14	16
Ited karalystė	19	24	17	20	13	24	13	7	14	19	24
Airija	17	16	14	16	10	14	10	6	10	14	15
Bendruomenė	32	41	32	28	30	38	33	21	29	30	41

1 Šalys suskirstytos pagal kiekvieną straipsnį mažėjančia tvarka pagal „įprastų“ atsakymų procentinę dalį.

2 Svertinis vidurkis

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

IV Atitinkamas ir abipusis moterų ir vyrų požiūris į profesinį darbą

Kaip minėta pirmiau, viena iš pagrindinių priežasčių, susijusių su tuo, kad moterys mažiau linkusios sėkmingai gyventi nei vyrai, yra iš karto po to, kai atsiranda šeiminiai įsipareigojimai ir vyrų požiūris, profesinio gyvenimo įpročiai. Kita vertus, nustatyta, kad tiek vyrai, tiek moterys plačiai jaučia moterų diskriminaciją su profesiniu gyvenimu susijusiose srityse: atlyginimas, paaukštinimas, galimybė įsidarbinti, darbo vietos garantija ir t. t.

Šioje apklausoje buvo užduota keletas klausimų, siekiant tuo pačiu metu pagilinti moterų ir vyrų požiūrį į profesinį darbą, taip pat požiūrį, kurį vyrai priskiria moterims, ir atvirkščiai.

Klausimų seka buvo tokia:

Visiems

Ar dirbate visą darbo dieną (bent 30 valandų per savaitę) ar ne visą darbo dieną (nuo 8 iki 29 valandų per savaitę)? Jeine, ar esate bedarbis, ar pensininkas?

- Si TAIP: „Ar apskritai esate patenkintas arba nepatenkintas savo darbu? Ar galite mantokiu mastu pasakyti, kiek esate jostisfai(e) ar ne jostisfai(e)?“

Ar jūsų sutuoktinis dirba visą darbo dieną mokamą darbą (...)?

jei TAIP: Ar, jūsų nuomone, jūsų sutuoktinis yra patenkintas arba nepatenkintas savo darbu? ¹

¹ Klausimai, kuriuos užduoda atitinkamai vyrai ir moterys, yra griežtai simetriški, išskyrus tai, kad apklausos, kurioje daugiausia dėmesio skiriama moterų statusui, atveju nebuvo manoma, kad būtina nagrinėti vyrų pageidavimus dėl jų pačių darbo arba moterų pageidavimus dėl jų sutuoktinio darbo.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Vyrams

„Jei turėtumėte galimybę rinktis, ko pageidautumėte: ar jūsų sutuoktinė verčiasi profesine veikla?“

„Ir jūsų žmona, ką ji, jūsų nuomone, pageidautų, jei turėtų pasirinkimą: vykdo profesinę veiklą arba jos nevykdo?“

Moterims

Jeitumėtumėte pasirinkimą, ką norėtumėte: užsiima profesine veikla ar ne?“

„Jūsų nuomone, ko pageidautų jūsų vyras: Ar užsiimate profesine veikla, ar ne?“

1. Užimtumas ir nedarbingumas

Prieš pradedant išsamiai nagrinėti požiūrį į darbą, nėra beprasmiška 1975 m. gegužės mėn. pateikti tam tikrą informaciją apie vyrų ir moterų užimtumą visoje Bendrijoje.¹

Visoje Bendrijoje septyni iš dešimties vyrų (70 %) ir keturios iš dešimties moterų (38 %) dirba apmokamą darbą: ne visą darbo dieną (66 ir 26 proc.) arba ne visą darbo dieną (4 ir 12 proc.). Kitaip tariant, iš 100 žmonių, kurie „dirba“ sveika šio žodžio prasme, yra 63 vyrai ir 37 moterys.

1 Ši informacija, atsižvelgiant į kiekvienoje šalyje apklaustų darbuotojų skaičių, yra orientacinė; jie jokia būdu negali pakeisti Europos Komisijos paskelbtų statistinių duomenų, visų pirma jos „Poveikio socialinės padėties raidai Bendrijoje 1974 m.“. Briuselis – Liuksemburgas, 1975 m. kovo mėn.

26 lentelė

Visų gyventojų užimtumas ir nedarbingumas pagal lytį, lytį ir išsilavinimą
(Bendrija kartu)

	Vyrai				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	25/54	55+	Iš viso	-25	25/54	55+	Mažas	leškinio pagrindas	Aukštas
Veikla visą darbo dieną	66	54	90	33	26	38	31	9	42	54	44
Darbas ne visą darbo dieną	4	2	4	4	12	9	15	8	9	7	8
Bedarbiai	3	7	2	2	5	8	5	1	3	5	3
Išėjęs į pensiją	18	-	1	55	15		2	51	22	11	7
Nėra apmokamo darbo	8	35	2	5	40	43	45	30	23	22	37
Neatsakyta	1	2	1	1	2	2	2	1	1	1	1
Iš viso	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Dar įdomiau yra duomenys apie darbo jėgos, įskaitant bedarbius, struktūrą:

1° Moterų darbo jėga (įskaitant bedarbius) sudaro apie 39 proc. visos darbo jėgos.

Kadangi bendrą imtį sudaro 48 proc. vyrų ir 52 proc. moterų, vyrų užimtumas sudaro 73 proc. vyrų, o moterų – 43 proc. moterų, moterų užimtumo lygis yra toks:

$$\frac{52 \times 43}{100} + \frac{48 \times 73}{100}$$

Šis rezultatas yra šiek tiek didesnis nei tas, kurį 1973 m. pavasarį Bendrijų statistikos tarnyba gavo 14 metų ir vyresniems gyventojams (34 %). Žr. „Darbo jėgos atrankinis tyrimas“, Eurostatas 1/1975, p. 654.

2° Nedarbo lygis yra didesnis tarp aktyvių moterų (11 proc.) nei tarp dirbančių vyrų (4 proc.) ir didesnį tarp jaunų moterų (15 proc.) nei tarp jaunų vyrų (11 proc.). Taigi iš šimto jaunuolių (15–25 metų), kurie nėra „be apmokamo darbo“, yra 13 bedarbių, įskaitant 8 moteris ir 5 vyrus.

Darbas ne visą darbo dieną daugiausia yra moterų veikla (trys iš keturių moterų dirba ne visą darbo dieną) ir veikla, kuria dažniau užsiima aukštesnio amžiaus grupės moterys.

27 lentelė

Darbo jėgos aktyvumas ir nedarbas ¹ pagal lytį, lytį ir išsilavinimą
(Bendrija kartu)

	Vyrų				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	25/54	55+	Iš viso	-25	25/54	55+	Mažas	leškinis o pagrindas	Aukštas
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Veikia visą darbo dieną	91	85	94	84	61	69	61	50	78	82	81
Darbas ne visą darbo dieną	5	4	4	11	28	16	29	44	16	10	14
Bedarbiai	4	11	2	5	11	15	10	6	6	8	5
Iš viso	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
% visų gyventojų	73 %	63 %	96 %	39 %	43 %	55 %	51 %	18 %	54 %	66 %	55 %

¹ Darbo jėga apima asmenis, kurie dirba mokamą darbą arba yra bedarbiai.

2. Pasitenkinimas savo darbu

Visoje Bendrijoje šiek tiek daugiau nei pusė apklaustųjų yra labai patenkinti savo darbu, 46 % yra labai patenkinti savo darbu, 6 % yra labiaipatenkinti ir 47 % yra vidutiniškai patenkinti.¹ Moterys yra šiek tiek mažiau patenkintos savo darbu nei vyrai (vidutinis balas 6,75, palyginti su 7,03).

Vyrams amžius mažai skiriasi, tačiau vyresnio amžiaus (15–24 metų) moterims jų darbas daro šiek tiek mažesnę poveikį nei vyresnio amžiaus moterims.

Abiejų lyčių asmenys, turintys vidutinį arba aukštą išsilavinimą, yra šiek tiek labiautikėtiniai tie, kurie turi mažesnę išsilavinimą;

Atrodo, kad gyvenamosios vietos aglomeracijos dydis neturi didelio poveikio pasitenkinimui darbu; tačiau miestuose ir miesteliuose pastebima nedidelė tendencija siekti didesnio pasitenkinimo darbu.

Socialinių ir profesinių kategorijų analizė rodo, kad apskritaivyresnieji vadovai ir laisvųjų profesijų atstovai yra daug labiau patenkinti nei kitų kategorijų gyventojai ir kad ūkininkai yra dar mažiau patenkinti nei darbuotojai.

Kita vertus, įmonės, kurioje dirbama, dydis mažai susijęs su pasitenkinimu, išskyrus mažas įmones (kuriose dirba mažiau nei 50 darbuotojų), t. y. žemės ūkio, prekybos ir amatų valdų masėje pasitenkinimas yra mažesnis nei vidutinėse ir net didelėse įmonėse.

¹ Respondentai turėjo pranešti apie savo pasitenkinimo lygį skalėje nuo 0 iki 10. Pristatant rezultatus atsakymai buvo suskirstyti į tris kategorijas: Didelis pasitenkinimas balais nuo 10 iki 8, vidutinis pasitenkinimas nuo 7 iki 3, mažas pasitenkinimas nuo 2 iki 0.

28 lentelė

Pasitenkinimas savo darbu pagal lytį, išsilavinimą ir buveinės tipą

(Bendrija kaip visuma: apmokamą veiklą vykdančios asmenys)¹

		Stiprus (8–10 balų)	Vidutinis (3–7 balai)	Mažas (0–2 balai)	Vidutinis įvertis ²
Kartu		46%	47 %	6 %	6,93
Vyrai		49	45	5	7,03
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	46	44	8	6,6
	25–54 m.	50	44	4	7,11
	55 metai ir daugiau	46	47	7	6,97
Moterys		42	50	7	6,75
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	39	53	8	6,48
	25–54 m.	43	49	7	6,77
	55 metai ir daugiau	45	48	5	7,16
Išsilavinimo lygis:					
	žemas	43	51	5	6,83
	Vidutiniškai	50	42	6	7,08
	- didelis	50	43	7	6,95
Būstas:					
	kaimas	48	46	5	7,08
	- mažas miestelis	47	45	7	6,86
	- didelis miestas	43	50	6	6,82

¹ Neatsakymų procentas (0,6 % visų susijusių asmenų, t. y. dirbančių apmokamą darbą) neįtraukiamas.

² Procentų, atitinkančių kiekvieną balą, svartinis vidurkis: 10. 9, 8....0. Pagrindinis taškas yra 5 balai.

29 lentelė

Pasitenkinimas savo darbu pagal apklausiamojo profesiją
(Bendrija kartu; asmenys, užsiimantys apmokama veikla)

	Stiprus (8–10 balų)	Vidutinis (3–7 balai)	Mažas (0–2 balai)	Vidutinis įvertis
Kartu	46%	47%	6%	6,93
Vyresnieji vadovai	65	32	2	7,86
Laisvosios profesijos	67	27	4	7,55
Darbuotojai, vidurinės grandies vadovai, valstybės tarnautojai	49	44	6	7,06
Prekiautojai, amatininkai (globėjai)	45	49	6	6,94
Darbuotojai	42	50	7	6,66
Ūkininkai, žvejybos vadovai	42	52	4	5,66

Pasitenkinimas savo darbu pagal įstaigos, kurioje dirba respondentas, dydį
(Bendrija kartu; asmenys, užsiimantys apmokama veikla)

	Stiprus (8–10 balų)	Vidutinis (3–7 balai)	Mažas (0–2 balai)	Vidutinis įvertis
Kartu	46%	47%	6%	6,93
Mažiau nei 5 darbuotojai	43	49	7	5,14
5–50 darbuotojų	46	48	5	7,01
51–500 darbuotojų	51	44	4	7,11
Daugiau nei 500 darbuotojų	52	41	7	6,98

Kaip matėme, savo darbo pasitenkinimą menkai veikia respondento asmeninę padėtį atitinkantys kintamieji (lytis, amžius, išsilavinimo lygis, būstas), išskyrus profesinę veiklą. Vidutinių vyresniųjų vadovų ir ūkininkų pasitenkinimo balų skirtumas visoje Bendrijoje yra 2,20.

Priešingai, nacionalinė narystė įveda daug variation. Tarsi pasitenkinimo jausmas, įskaitant pasitenkinimą savo darbu, didžiaja dalimi priklausytų nuo socialinio ir kultūrinio klimato, kuriame gyvenama.

Žvelgdami į rezultatus pagal šalis, matome, kad vidutinis danų ir italų pasitenkinimo lygis skiriasi beveik tiek pat, kiek ir vyresniųjų vadovų bei ūkininkų pasitenkinimo lygis. Nacionaliniu lygmeniu ir, kaip jau įrodyta kituose darbuose, regioniniu lygmeniu patiriama erdvė labai lemia tai, kaip suvokiamos objektyvios situacijos.¹

Vidutiniai darbo jėgos sumažėjimo balai
(pagal šalis; apmokamą darbą dirbantys asmenys)

1. Danmark	8,34
2. Airija	8,16
3. Belgija / Belgija	7,94
4. Liuksemburgas	7,82
5. Nyderlandų	7,62
6. Jungtinė Karalystė	7,18
7. Vokietija	6,93
Bendrijos vidurkis	6,93
8. Prancūzija	6,62
9. Italija	6,34

Kaip matyti, visos „mažosios“ Bendrijos šalys yra viršuje, po jų eina Jungtinė Karalystė ir Vokietija, o Prancūzija ir Italija – apačioje.

1 Žr. „Pasitenkinimas ir nepasitenkinimas gyvenimo sąlygomis Europos bendrijos valstybėse narėse“. Europos Bendrijų Komisija, 1974 m. birželio mėn., p. 65-66.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Lytis, tel, nėra reikšmingas kintamasis; išskyrus Vokietiją, kur moterys yra kur kas mažiau patenkintos savo darbu nei vyrai.

Kita vertus, ji gana mažai diskriminuoja, o skirtumų aiškinimas yra neadekvatus. Kalbant apie vyrus, matyti, kad Danijoje ir Jungtinėje Karalystėje vyresnio amžiaus žmonės yra gerokai mažiau patenkinti savo darbu, o Prancūzijoje pasitenkinimas didėja su amžiumi. Kalbant apie moteris, akivaizdu, kad amžius yra Airijoje ir Jungtinėje Karalystėje; Vyresnio amžiaus moterys yra labiausiai patenkintos savo darbu.

Išsilavinimo lygis pagal baudžiamąją teisę Jungtinėje Karalystėje ir Belgijoje nėra gerokai aukštesnis: Kuo aukštesnis lygis, tuo didesnis pasitenkinimas darbu.

31 lentelė

Apmokamą darbą dirbančių asmenų, kurių darbas labai susilpnėjo dėl lyties, lytiesir išsilavinimo, procentinė dalis

(Iš darbo užmokesčios)¹

	Vyrų				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	25/54	55+	Iš viso	-25	25/54	55+	Mažas	Ieškini o pagrind as	Aukšta s
Danmark	71%	79 %	73%	61%	69%	61%	72%	53%	65%	77%	73
Airija	69	60	73	68	69	70	61	88	66	72	75
Belgija / Belgija	68	69	66	74	69	60	73	67	64	57	79
Liuksemburga s	57	pm	pm	pm	62	pm	pm	pm	pm	pm	pm
nyderlandų	58	56	58	61	60	59	61	57	55	61	64
Jungtinė Karalystė	54	55	58	41	50	42	52	57	49	58	66
Vokietija	52	45	52	54	36	32	37	38	41	48	49
Prancūzija	43	36	43	50	39	32	41	37	41	40	46
Italija	36	31	39	28	32	36	30	37	33	40	36
Bendruomen ė ²	49	46	50	46	42	39	43	45	43	50	50

1 Šalys reitinguojamos mažėjančia tvarka pagal jų vidutinį pasitenkinimo balą.

2 Svertinis vidurkis.

3. Sutuoktiniui priskiriamas pasitenkinimas jo atliekamu darbu

Su šiuo klausimususiję asmenys daugiausia yra vyrai. Iš tiesų ji skirta asmenims, turintiems sutuoktinį, užsiimančią profesine veikla, ir buvo matyti, kad tik keturios iš dešimties moterų turi tokią profesiją, palyginti su septyniais iš dešimties vyrų.

Visoje Bendrijoje šią populiaciją sudaro 68 % moterų ir 32 % vyrų.

Pirma išvada, lyginant pasitenkinimą savo darbu ir pasitenkinimą, kurį laikome savo sutuoktinio pasitenkinimu savo sie n atžvilgiu, yra ta, kad šios dvi frazės yra labai arti viena kitos.

Galima pateikti du paaiškinimus, iš kurių vienas sustiprina kitą. Pirmasis yra tai, kad sutuoktiniai priima vieno iš jų išreikštą pasitenkinimo jausmą arba projektuoja savo jausmą į kitą. Antra, kaip minėjome, pasitenkinimo jausmą bent jau taip pat lemia aplinkos, kurioje gyvenama, psichosocialinės savybės, kaip ir objektyvios atliekamo darbo sąlygos.

Tačiau būtų neprotinga šiems rezultatams skirti per daug dėmesio. Tai yra kiekvienos kategorijos vidutiniai balai, kurie suteikia mums bendrą informaciją apie vyrų ir moterų požiūrį, tačiau neleidžia mums palyginti kiekvienos poros lygio atitinkamų ir abipusių požiūrių.¹

¹ Atrankos metodu, taikomu atliekant atrankinius tyrimus, draudžiama apklausti tos pačios šeimos narius. Žinoma, būtų techniškai įmanoma apklausti vyrus ir moteris, tačiau apklausai kiekvienoje šalyje reikėtų daug didesnės imties, kad bendri rezultatai nebūtų šališki ir būtų galima atlikti palyginimus kiekvienos poros lygmeniu.

32 lentelė

Sutuoktiniui priskirtas pasitenkinimas dėl jo atliekamo darbo, palyginti su sutuoktinio išreikštu pasitenkinimu
(Vidutiniai balai. Bendruomenė kaip visuma: asmenys, užsiimantys apmokama veikla)

		Priminimas: Atsakymai iš to paties amžiaus moterų		Ataskaita
Pasitenkinimas, kurį vyrai priskiria moterims		6,87	6,75	1,02
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	6,88	6,48	1,06
	25–54 m.	6,89	6,77	1,02
	55 metai ir daugiau	6,71	7,16	0,94
		Priminimas: Atsakymai iš to paties amžiaus vyrų		
Pasitenkinimas, kurį vyrai priskiria moterims		6,98	7,03	0,99
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	6,82	6,6	1,03
	25–54 m.	6,98	7,11	0,98
	55 metai ir daugiau	7,27	6,97	1,04
Kartu		6,95	6,93	1

4. Moterų profesinė veikla

Ar moterys turi būti įdarbintos? Tai vienas iš klausimų, dėl kurių susiduria „feministės“ ir „antifeministės“. Kai kurios moterys gali įgyti nepriklausomybę tik užsiimdamos profesine veikla; Kitiems tradicinė moters vieta yra namuose. Atsakymai į šioje apklausoje užduotus klausimus leidžia mums surinkti ir palyginti svarbią informaciją apie tai, ką vyrai galvoja apie moterų profesinį darbą, ką moterys galvoja apie moterų profesinį darbą, ką vyrai mano, kad jų žmonos teikia pirmenybę ir ką moterys mano, kad jų vyrai teikia pirmenybę. Kitaip tariant, stengėmės tuo pat metu palengvinti ryšį tarp savęs įvaizdžio ir kitų įvaizdžio, kai kalbama apie moterų darbą.

Pradėkime šį lygiagretų veidrodinį žaidimą palygindami tai, ką vyrai ir moterys galvoja apie moterų darbą;

Apskritai 60 proc. apklaustų moterų pageidautų, jeiturėtų pasirinkimą, užsiimti profesine veikla, o tik 35 proc. vyrų pageidautų, kad jų žmona užsiimtų tokia veikla. Todėl moterys labai vertina moterų profesinį darbą, o vyrai jį nuvertina.

Skirtumas tarp abiejų lyčių pageidavimų labai priklauso nuo amžiaus ir, kiek mažesniu mastu, nuo išsilavinimo lygio. Septynios iš dešimties jaunų moterų ir net 25–55 m. amžiaus moterų renkasi profesinį darbą; Tarp jaunų vyrų (15–24 metų amžiaus) dauguma tų, kurie remia moterų profesinį darbą, tai daro.

33 lentelė

Vyrų ir moterų pageidavimai dėl moterų darbo
(Bendrija kartu)

	Vyrų pageidavimai			Moterų pageidavimai		
	Kad jų žmona užsiima profesine veikla	kad jų žmona nevykdo profesinės veiklos;	Atsakymo nėra	Užsiimkite profesine veikla	Profesinės veiklos nevykdymas	Atsakymo nėra
Kartu	35%	46%	19%	60%	27%	13%
Amžius						
15–24 m.	44	26	30	73	14	13
25–54 m.	38	46	16	67	26	7
55+	24	59	17	41	36	23
Išsilavinimo lygis						
žemas	32	51	17	57	29	14
Vidutiniškai	34	49	17	62	27	11
- didelis	43	32	25	73	15	12
Namų ūkio vadovo profesija						
Nepriklausomas	36	48	16	63	27	10
- darbuotojas	38	45	17	67	24	9
- neaktyvus	27	50	23	45	33	22
Gyventojas:						
kaimas	35	47	18	59	26	15
- mažas miestelis	35	48	17	63	26	11
- didelis miestas	34	45	21	61	28	11

Visose šalyse moterys dažniau nei vyrai remia moterų profesinį darbą, tačiau skirtumas tarp abiejų lyčių atsakymų yra didelis Italijoje ir Vokietijoje.

Amžiaus įtaka beveik visur, išskyrus Daniją, yra ta pati ir didesnė moterims nei vyrams. Lyginant abiejų lyčių požiūrius pagal amžiaus grupes kiekvienoje šalyje, matyti, kad vyrų ir moterų skirtumai yra didžiausi tarp 15–24 m. airių, 15–24 m. italų ir 25–54 m. vokiečių.

34 lentelė

Vyrų ir moterų pageidavimai dėl moterų darbo

(Iš darbo užmokesčios)¹

		Vyrai, kurie norėtų, kad jų žmonos dirbtų	Moterys, kurios norėtų dirbti	Skirtumas tarp vyrų ir moterų atsakymų
		42 %	76 %	34 %
Italia				
	15–24 m.	46	84	38
	25–54 m.	48	81	33
	55 metai ir daugiau	32	57	25
Vokietija				
	15–24 m.	26	56	30
	25–54 m.	42	56	30
	55 metai ir daugiau	27	65	38
Airija				
	15–24 m.	18	35	17
	25–54 m.	36	63	27
	55 metai ir daugiau	38	80	42
Prancūzija				
	15–24 m.	42	63	21
	25–54 m.	42	63	21
	55 metai ir daugiau	26	48	22
Jungtinė Karalystė				
	15–24 m.	43	66	23
	25–54 m.	55	72	17
	55 metai ir daugiau	45	67	22
Belgija / Belgija				
	15–24 m.	32	58	26
	25–54 m.	43	66	23
	55 metai ir daugiau	55	72	17
Nyderlandų				
	15–24 m.	32	54	22
	25–54 m.	35	69	34
	55 metai ir daugiau	40	62	22
Danmark				
	15–24 m.	17	34	17
	25–54 m.	34	52	18
	55 metai ir daugiau	52	75	23
Liuksemburgas				
	15–24 m.	34	54	20
	25–54 m.	34	54	20
	55 metai ir daugiau	20	37	17
Nyderlandų				
	15–24 m.	25	41	24
	25–54 m.	35	63	28
	55 metai ir daugiau	31	46	15
Danmark				
	15–24 m.	28	40	12
	25–54 m.	19	50	11
	55 metai ir daugiau	37	57	20
Liuksemburgas				
	15–24 m.	20	17	-3
	25–54 m.	37	57	20
	55 metai ir daugiau	20	17	-3

1 Šalys išdėstomos mažėjančia tvarka pagal abiejų lyčių atsakymų procentinį skirtumą.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Dabar pereikime prie pageidavimų, kuriuos vyrai priskiria savo žmonoms, o moterys - savo vyrams dėl moterų vykdomos apmokamos profesijos.

Ši analizė prasminga tik tuo atveju, jei atsižvelgiama į apklausiamo vyro ar moters profesinę padėtį –ar jis (ji) yra aktyvus (-i)? Ar jis (ji) yra aktyvus (-i)? ir sutuoktinio .¹

Taigi galima išskirti dvylika gyventojų segmentų:

1. Aktyvūs vyrai su aktyviomis žmonomis	1030
2. Aktyvūs vyrai su neaktyviomis žmonomis	1440
3. Aktyvūs vyrai be žmonių	690
4. Neaktyvūs vyrai su aktyviomis žmonomis	80
5. Neaktyvūs vyrai su neaktyviomis žmonomis	740
6. Neaktyvūs vyrai be žmonių	490
7. Aktyvios moterys su aktyviais sutuoktiniais	1000
8. Aktyvios moterys su neaktyviais sutuoktiniais	100
9. Dirbančios moterys be sutuoktinių	750
10. Neaktyvios moterys, turinčios aktyvius sutuoktinius	1420
11. Neaktyvios moterys su neaktyviais sutuoktiniais	480
12. Neaktyvios moterys be sutuoktinių	1070

Pirmoji išvada yra ta,kad akivaizdi dauguma moterų – susituokusių ar nesusituokusių – nori dirbti:

80 proc. moterų namų ūkyje, kuriame dirba abu sutuoktiniai;

75 proc. dirbančių moterų gyvena vienos;

56 proc. moterų, kurių sutuoktinis yra aktyvus, bet nedirba pats;

50 proc. moterų gyvena vienos ir nedirba. ²

Kita vertus, moterys visada labiau linkusios dirbti nei vyrai įsivaizduoja.

namų ūkiuose, kuriuose dirba abu sutuoktiniai, nors 80 proc. moterų teikia pirmenybę darbui, tik 63 proc. vyrų mano, kad jų žmona iš tikrųjų teikia pirmenybę darbui;

- namų ūkiuose, kuriuose dirba tik vyrai, 56 proc. moterų norėtų dirbti ir tik 45 proc. vyrų jiems teikia tokią pirmenybę.

Trečia, vyrai bet kuriuo atveju dažniau mano, kad moterys nori (arba norėtų) dirbti,nei nori sau, tačiau nepakankamai įvertina šiosumažinimo svarbą:

1 Terminas „aktyvus“ arba „aktyvus“ turėtų būti suprantamas kaip dirbantis mokamą darbą (išskyrus bedarbius). Žodis „darbas“ čia reiškia tą patį kaip ir žodis „aktyvus“ arba „aktyvus“.

2 Neaktyvių moterų, kurių vyras yra neaktyvus, kategorijoje ši dalis sumažėja iki 37%: Dauguma jų - namai, kuriuose gyvena vyresnio amžiaus žmonės.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

- namų ūkiuose, kuriuose dirba abu sutuoktiniai, 63 proc. vyrų mano, kad jų žmona nori dirbti, tačiau tik 51 proc. iš tikrųjų nori, kad ji dirbtų; jie nepakankamai įvertina neatitikimą, nes 80 proc. moterų nori dirbti, o 62 proc. mano, kad jų sutuoktinis nori jiems dirbti.

- namų ūkiuose, kuriuose dirba tik vyrai, 45 proc. vyrų mano, kad jų žmona norėtų dirbti, 27 proc. norėtų, kad ji dirbtų, o 56 proc. moterų norėtų dirbti ir tik 28 proc. mano, kad jų vyrai sutinka.

Galiausiai tais atvejais, kai dirba ir vyrai, ir moterys, moterys nepakankamai įvertina vyrų norą, kad jie liktų namuose:

27 proc. moterų mano, kad jų vyrai norėtų, kad jų žmonos nedirbtų, o iš tikrųjų 40 proc. vyrų norėtų, kad jų žmonos liktų namuose.

Ši ilga analizė apibendrinta toliau pateiktoje lentelėje. Galima daryti išvadą, kad feministinių judėjimų pozicijos ir prielaidos šiuo klausimu yra patvirtintos: didžioji dauguma dirbančių moterų nori dirbti ir net šiek tiek daugiau nei pusė moterų, kurių sutuoktiniai dirba ir kurios pačios nedirba; Vyrų nepakankamai įvertina šį moterų siekį, atspindėdami tradicinį namų šeimininkės įvaizdį, kuris yra labiau internalizuotas nei pačios moterys.

35 lentelė

Atitinkami ir abipusiai moterų ir vyrų pageidavimai, susiję su moterų profesiniu darbu

(Bendrija kartu) ¹

		Moteriai labiau patinka		Žmogus teikia pirmenybę	
		darbo	nedirbti	Kad moteris dirbtų	kad moteris nedirba
Namų ūkiai, kuriuose dirba vyrai ir moterys:					
	moterys (1000)	80%	15%	62%	27%
	Vyrai (1030)	63	27	51	40
Namų ūkiai, kuriuose dirba vyras, o moteris nedirba:					
	Moterys (1420)	56%	38%	28%	61%
	Vyrai (1440)	45	44	27	64
Namai, kuriuose nedirba nei vyrai, nei moterys:					
	Moterys (480)	37%	AT %	17%	63%
	Vyrai (740)	30	51	22	62
Vieniši asmenys:					
	Aktyvios moterys (750)	75%	11%		
	Neaktyvios moterys (1070)	50	26		
	Aktyvūs vyrai (690)			36%	23%
	Neaktyvūs vyrai (490)			38	23

¹ Siekiant supaprastinimo, nė viena nuomonė nebuvo praleista lentelėje.

Kaip ir galima tikėtis, šiam atitinkamam ir abipusiam požiūriui į moterų profesinį darbą didelę įtaką daro amžius. Kad pailiustručiau šią išvadą, apsiribosiu dviem pavyzdžiais:

- namų ūkiuose, kuriuose dirba vyrai ir moterys, teigiamas moterų požiūris į moterų darbą svyruoja nuo 87 proc. 15–24 m. amžiaus moterų iki 70 proc. vyresnių nei 55 m. amžiaus moterų; tuose pačiuose namų ūkiuose 76 proc. 15–24 metų vyrų mano, kad jų žmonos nori dirbti, palyginti su 58 proc. vyresnių nei 55 metų vyrų; Be to, 58 proc. 15–24 metų vyrų norėtų, kad jų žmonos dirbtų, palyginti su 40 proc. 55 metų ir vyresnių vyrų.

- namų ūkiuose, kuriuose dirba tik vyrai, dirbti norėtų 59 proc. 15–24 m. moterų ir 50 proc. 55 m. ir vyresnių moterų; tuose pačiuose namų ūkiuose 55 proc. 15–24 metų vyrų ir 33 proc. 55 metų ir vyresnių vyrų mano, kad jų žmona norėtų dirbti; 33 proc. 15–24 metų vyrų ir 22 proc. 55 metų ir vyresnių vyrų norėtų, kad ji dirbtų pati.

Toliau pateiktoje lentelėje apibendrinamaskiekvienos amžiaus grupės skirtumastarp to, ką iš tikrųjųgalvoja moterys irvyrai, ir skirtumas tarp to, ką galvoja kiti.

- Namų ūkiuose, kuriuose abu sutuoktiniai dirba lėtai, skirtumas tarp to, ką moterys ir vyrai iš tikrųjų galvoja apie moterų darbą (A ir D skiltys), yra maždaug pastovus, nepriklausomai nuoamžiaus grupės: 29, 26 ir30 straipsniai; kitais atžvilgiais santykinis vyrų priešiškus moterų darbui yra giliai įsišaknijęs kultūrinis reiškinys. Šiuose pačiuose namų ūkiuose skirtumas tarp to, ką vyras laiko savo žmonos pasirinkimu, ir to, ką moteris laiko savo sutuoktinio pasirinkimu (B ir C skiltys), yra šiek tiek didesnis tarp pagyvenusių žmonių: 5, 3 ir 12; Todėl, išskyrus pastarąją, tarp sutuoktinių egzistuoja santykinė įvaizdžių harmonija, jei ne gilus požiūris.

- Namų ūkiuose, kuriuose vyrai dirba vieni, požiūrio į moterų darbą skirtumai (A irD skiltys) įvairiose amžiaus grupėse yra maždaug pastovūs: 26, 29 ir 28 parajoniai; Tai patvirtina ankstesnę išvadą, kad požiūris yra gerai įsišaknijęs, nepriklausomai nuo amžiaus, nesvarbu, ar moteris dirba, ar ne. Tuose pačiuose namų ūkiuose vaizdų skirtumas (B ir C skiltys) yra ryškesnis neinamų ūkiuose, kuriuose dirba abu sutuoktiniai, išskyrus vyresnio amžiaus asmenis: 23, 21 ir 8 parajoniai; kitaip tariant, vyresnio amžiaus žmonėms būdingas harmoningas (moterų darbui nepalankus) įvaizdis, o jaunesnio amžiaus namų ūkiuose moterys (kurių dauguma norėtų dirbti) įsivaizduoja, kad vyrai iš esmės yra nepalankūs moterų darbui, todėl jie yra teisūs.

36 lentelė

Atitinkami ir abipusiai moterų ir vyrų pageidavimai, susiję su moterų profesiniu darbupagalapklausiamo asmens darbą

(Bendrija kartu)

	Moteris nori dirbti (A)	Vyras mano, kad moteris nori dirbti (B)	Moteris mano, kad vyras nori, kad ji dirbtų (C)	Vyras nori, kad moteris dirbtų (D)
Namų ūkiai, kuriuose dirba vyrai ir moterys	80 %	63 %	62 %	51 %
15–24 m.	87	76	71	58
25–54 m.	79	64	61	53
55 metai ir daugiau	70	58	46	40
Namų ūkiai, kuriuose dirba vyras, o moteris nedirba:	56 %	45 %	28 %	27 %
15–24 m.	59	55	32	33
25–54 m.	58	49	28	29
55 metai ir daugiau	50	33	25	22

Atsižvelgiant į apklausiamo asmens profesinę veiklą, namų ūkiuose, kuriuose abu sutuoktiniai vykdo profesinę veiklą, buvo atlikta papildoma analizė.

Ši analizė pirmiausia rodo, kad visose profesijose didžioji dauguma dirbančių moterų iš tikrųjų nori dirbti (A skiltis). Kita vertus, tarp vyrų yradidelių skirtumų: Vienas iš dviejų darbuotojų ir didžioji dauguma ūkininkų norėtų, kad jų žmonos nedirbtų (D skiltis).

Visose kategorijose, išskyrus laisvasias profesijas, vyrai nepakankamai vertina moterų pirmenybę profesiniam darbui (B ir A skiltys).

Visose kategorijose, išskyrus ūkininkus, vyrai yralabiau linkę dirbti nei moterys (B ir C skiltys).

Šie rezultatai aiškiai rodo įvairių rūšių kultūros įtaką vyrų ir moterų vertybių sistemoms; vyrų ir moterų požiūriai ir nuostatos labai skiriasi dėl dviejų priežasčių: Laisvosios profesijos ir ūkininkai

Atokiausiuose socialiniuose ir kultūriniuose sluoksniuose atotrūkis tarp abiejų lyčių požiūrio į moterų darbą (A ir D skiltys) yra minimalus; Laisvųjų profesijų srityje bus net šiek tiek daugiau vyrų, kurie nori, kad jų moterys dirbtų man, nei moterys, kurios iš tikrųjų nori dirbti. Priešingai, beveik visos moterys ūkininkės nori dirbti, o tik vienas ūkininkas iš keturių nori, kad jo žmona dirbtų.

Kalbant apie vaizdus, (B ir C skiltys) yra proporcingai nedaug daugiau laisvųjų profesijų vyrų nei kitų profesijų, išskyrus ūkininkus, kurie mano, kad jų žmonos nori dirbti, jei yra tik vaizduotės moterys. Priešingai, tarp ūkininkų yra didelis ir priešingas skirtumas tarp vyrų, manančių, kad jų žmona nori dirbti, procentinės dalies ir moterų, kurios šią mintį priskiria savo motinai, procentinės dalies. Pastaroji anomalija tikriausiai atspindi moterų darbo kaime vertybių sistemų skirtumus ir galbūt taip pat užduoto klausimo suvokimą: moterys ūkininkės (95 proc.) nori dirbti, bet ar tai tikrai žemės ūkyje? mano, kad jos vyras mieliau renkasi jidirbti (76 proc.); kalbant apie ūkininką, pagal jo vertybių sistemą jis labai dažnai teikia pirmenybę tam, kad jo žmona nedirbtų (trys iš keturių atvejų, įskaitant neatsakymus), ir mano, kad ji pageidautų nedirbti, nežinodamas, ar jis sąmoningai nurodo dirbti ūkyje, ar ne.

37 lentelė

Atitinkamas ir abipusis moterų ir vyrų požiūris į profesinį moterų darbą apklausiamo asmens profesijoje
(Bendrijakaip visuma: namai, kuriuose dirba abu sutuoktiniai)

	Moteris nori dirbti (A)	Vyras mano, kad moteris nori dirbti (B)	Moteris mano, kad vyras nori, kad ji dirbtų (C)	Vyras nori, kad moteris dirbtų (D)
Kartu	80 %	63 %	62 %	51 %
Apklausiamo asmens (vyro ar moters) profesija				
Ūkininkas	95	40	76	24
Laisvosios profesijos	89	95	79	100
Prekiautojas, amatininkas	80	62	59	57
Darbuotojas	79	60	59	45
Darbuotojas	81	58	64	58
Vyresnioji vadovybė	91	85	77	63

Požiūrį į moterų darbą ir apskritai į visuomenės pokyčius žemės ūkio sektoriuje reikės toliau tirti.

Kalbant apie paskutinį pavyzdį, irnamų ūkiuose, kuriuose dirba tik vyrai, galima pastebėti, kad beveik visose profesijose vyrai yra daug palankesni moterų darbui, kai jų žmonos dirba, nei tada, kai jie nedirba: si l'on gali kalbėti apie pasirinkimus, tai yra namų ūkio pasirinkimas. Vienintelė išimtis yra ūkininkų, nepriklausomai nuo to, ar jų žmona dirba, ar ne, atveju, tik ketvirtadalis ūkininkų teigia, kad jie pritaria jos darbui.

38 lentelė

Vyrų požiūris į moterų profesinį darbą pagal apklausiamo vyro profesiją
(Bendrija kartu)

	Namai, kuriuose dirba vyrai ir moterys		Namai, kuriuose dirba tik žmogus	
	Dėl	Prieš	Dėl	Prieš
Kartu	51 %	40 %	27 %	64 %
Ūkininkas	24	65	27	61
Laisvosios profesijos	100	.	26	70
Prekiautojas, amatininkas	57	34	24	69
Darbuotojas	45	46	26	65
Darbuotojas	58	34	35	58
Vyresnioji vadovybė	63	21	23	63

V. Socialinės formos, laikomos svarbiomis gerinant moterų padėtį

Visuomenės diskusijos dėl moterų padėties suintensyvėjo visose šalyse, kuriose ji rengia reformas ir reformų projektus, kai kurie iš jų yra teisėkūros pobūdžio, o kiti labiau tiesiogiai susiję su požiūriu ir elgesiu, morale.

Siekiant išbandyti kai kurias iš šių reformų, visų respondentų buvo paprašyta atsakyti į klausimą:

Kurios iš toliau nurodytų priemonių, jūsų nuomone, yra svarbiausios?

A. Palengvinti ir atpiginti prieigą prie vaikų lopšelių, dienos priežiūros centrų ir dienos priežiūros centrų, kad dirbti norinčios motinos galėtų tai padaryti.

B. Lankstesnis darbo laikas motinoms, norinčioms dirbti.

C. Sudaryti palankesnes sąlygas dirbti motinoms, kurios nustojo dirbti, kai susilaukė mažų vaikų.

D. Suteikti moterims, norinčioms likti namuose, fiksuotą atlyginimą, atitinkantį jų namų ūkio pareigas, kad jos būtų mažiau priklausomos nuo savo vyrų.

E. Lengvesnės galimybės dirbti išsiskyrusioms ar išsiskyrusioms moterims.

F. Stenkitės užtikrinti, kad namų ruošos darbai būtų geriau paskirstyti vyrams ir moterims. »

Dažniausias atsakymas, kurį visų pirma pateikia tiek moterys, tiek vyrai, yra galimybė lankyti vaikų lopšelius, dienos priežiūros centrus ir vaikų darželius (26 proc.); Po to seka savaitės darbo laiko organizavimas (23 proc.) ir darbo užmokesčio, atitinkančio namų ūkio užduotis, skyrimas (18 proc.).

Apibendrinant atsakymus, pateiktus pirmą ar antrą kartą, matyti, kad savaitės darbo laiko organizavimas ir galimybė lankyti lopšelius pagal pageidavimus yra beveik vienodomis sąlygomis – 42 proc. ir 40 proc.; kalbant apie darbo laiko organizavimą, vyrai kalba šiek tiek dažniau nei moterys. Toliau, be didelių skirtumų tarp vyrų ir moterų atsakymų: darbo užmokestis užšeimines užduotis (33 proc.), galimybė dirbti motinoms, kurios turėjo nustoti dirbti (26 proc.), namų ūkio užduočių pasidalijimas (22 proc.) ir galimybė dirbti išsiskyrusioms ar atskirtoms moterims (19 proc.).

Tai, kad nėra skirtumų tarp vyrų ir moterų atsakymų, rodo, kad požiūris yra plačiai paplitęs visoje visuomenėje, tikriausiai dėl to, kad jis atspindi pagrindinės žiniasklaidos sklaidžiamas informacines žinutes: spauda, radijas ir televizija.

Šį platų sutarimą patvirtina atsakymų nagrinėjimas pagal amžių arba išsilavinimo lygį. Daugiau daugiausia galima pažymėti, kad jaunos moterys, kurios akivaizdžiai yra labiau susirūpinusios, į savo poreikius įtraukia pirmąją ar antrąją vietą, t. y. galimybę lankyti vaikų lopšelius, dienos priežiūros centrus ir vaikų darželius, ir kad labiausiai išsilavinę žmonės šiek tiek rečiau pritaria minčiai mokėti už motinos namų ruošos darbus. Kita vertus, miestuose, kaip galima tikėtis, labiau nei kaimuose norima užtikrinti geresnę prieigą prie vaikų lopšelių, dienos priežiūros centrų ir vaikų dienos priežiūros centrų.

38 lentelė

Svarbiausios socialinės moterų padėties gerinimo formos

(Atsakymai, kuriuos pirmoje arba antroje vietoje pateikėvėsi Bendrijos respondentai)

	Vyrai ir moterys	Vyrai	Moterys
1. Darbo laiko organizavimas	42 %	45 %	40 %
2. Lengvesnė ir pigesnė prieiga prie vaikų lopšelių, dienos priežiūros centrų ir kt.	40	40	40
3. Mokėjimas už namų ruošos darbus	33	32	33
4. Palankesnių sąlygų dirbti sudarymas motinoms, kurios nustojo dirbti	26	27	26
5. Stenkitės, kad namų ruošos darbai būtų bendresni	22	20	23
6. Sudaryti palankesnes sąlygas išsiskyrusioms ar išsiskyrusioms moterims gauti darbą	19	19	20
Neatsakyta	18	17	18

Skirtumai tarp šalių yra nedideli. Beveik visur norinčių dirbtimotinių savaitės darbo laiko organizavimas yra pirmas ar antras pageidaujamų reformų sąrašas; Vienintelė išimtis – Italija, kur ši priemonė užima trečią vietą. Nepakankamas vaikų lopšelių, darželių ir darželių prieinamumas pabrėžiamas visur, išskyrus Irlande, bet ypač Italijoje (57 proc. respondentų ir net 66 proc. dideliuose miestuose). Belgijoje (47 proc.), Prancūzijoje (42 proc.), Airijoje (37 proc.) ir Italijoje (50 proc.), t. y. daugiausia šalyse, kuriose bendras požiūris į moterų statusą vis dar gana tradicinis, moterys, norinčios likti namuose, gauna pirmąjį arba antrąjį atlyginimą.

Apibendrinant galima pasakyti, kad visoje Bendrijoje yra trys aiškūs moterų padėties gerinimo reikalavimai ar lūkesčiai: dvi yra glaudžiai susijusios: lankstesnės darbo valandos ir geresnės galimybės lankyti vaikų lopšelius, dienos priežiūros centrus ir vaikų dienos priežiūros centrus, kurie tikriausiai grindžiami moterų laisve nedirbti; trečia, atrodo, kad šeimos atlyginimo skyrimas moterims, norinčioms likti namuose, yra vienodai susijęs su viena kita, tačiau ne toks svarbus kaip viena kitai, ir tikriausiai atitinka kitos, labiau tradicinės, moters atlyginimą.¹

¹ Visi respondentai turi vieną iš trijų galimybių, kad vienas respondentas, teikiantis pirmenybę lanksčiam darbo laikui, taip pat suteiks jiems geresnę prieigą prie lopšelių ir atvirkščiai. Yra šiek tiek mažiau nei vienas iš trijų galimybių, kad vienas respondentas, pasirinkęs šeimos darbo užmokestį, taip pat teiks pirmenybę kiekvienai iš kitų dviejų reformų.

40 lentelė

Svarbiausios socialinės moterų padėties gerinimo formos

(pagal šalis)¹

Belgija / Belgija	Danmark	Vokietija
1. Namų ūkio atlygis (47 %)	1. Darbo laikas (46 proc.)	1. Darbo laikas (34 proc.)
2. Darbo laikas (42 proc.)	2. Galimybė lankyti vaikų lopšelius (32 proc.)	2. Prieigaprieplaukų (31%)
3. Galimybė lankyti vaikų lopšelius (40 proc.)	3. Reintegracija prof. (30%)	3. Namų ūkio atlygis (22 %)
4. Reintegracija prof. (29%)	4. Namų ūkio atlygis (25 %)	4. Reintegracijos specialistas (22%)
5. Dalijimasis šachmatais (21%)	5. Prieiga išsiskyrusioms moterims (23%)	5. Užduočių pasidalijimas (21%)
6. Prieiga išsiskyrusioms moterims (16 proc.)	6. Dalijimasis šachmatais (21%)	6. Prieiga išsiskyrusioms moterims (18%)
Prancūzija	Airija	Italia
1. Darbo laikas (48 %)	1. Darbo laikas (37 %)	1. Prieiga prie lopšelių (57 %)
2. Namų ūkio atlygis (42 %)	2. Namų ūkio atlygis (37 %)	2. Namų ūkio atlygis (50 %)
3. Prieiga prie plaukų (40%)	3. Reintegracija prof. (34%)	3. Darbo laikas (39%)
4. Reintegracija prof. (31%)	4. Prieiga išsiskyrusioms moterims (32 proc.)	4. Reintegracijos specialistas (23%)
5. Prieiga išsiskyrusioms moterims (21%)	5. Užduočių pasidalijimas (31%)	5. Dalijimasis šachmatais (16 %)
6. Dalijimasis šachmatais (16 %)	6. Prieiga prie lopšelių (28 %)	6. Prieiga išsiskyrusioms moterims (15proc.)
Liuksemburgas	nyderlandų	Jungtinė Karalystė
1. Prieiga prie plaukų (41%)	1. Darbo laikas ??(47 %)	1. Darbo laikas (50%)
2. Darbo laikas (40 %)	2. Galimybė lankyti vaikų lopšelius (34 proc.)	2. Galimybė lankyti vaikų lopšelius (36 proc.)
3. Prieiga išsiskyrusioms moterims (26%)	3. Šachmatų dalis (27%)	3. Dalis taches (31%)
4. taches dalis (25%)	4. reintegracija prof. (26%)	4. reintegracija prof. (29%)
5. Reintegracija prof. (24%)	5. Namų ūkio darbo užmokestis (19%)	5. Galimybė išsiskyrusioms moterims (24 proc.)
6. Namų ūkio atlygis (22 %)	6. Prieiga išsiskyrusioms moterims (15proc.)	6. Namų ūkio atlygis (21 %)

1 Šalys išvardytos abėcėlės tvarka. Pabrėžiami visoje Bendrijoje dažniausiai minimi punktai. Procentai atitinka svarbos pasirinkimo dažnumą, išreikštą kiekvienoje šalyje pirmos ar antros vietos atsakymuose.

Požiūris į politiką ir socialinio dalyvavimo formas

Tai įprasta, giliai įsišaknijusi vieta, kad „politika yra daugiau vyrų reikalas“. Kai kurie vyrai ir moterys, kurių mūsų laikaistikriausiai yra mažiau nei prieš 30 ar 50 metų, tai daro norma; kiti tikatkreipia dėmesį į faktinę padėtį ir bando ją paaiškinti, kad ją būtų galima pakeisti. Nepriklausomai nuo pažangos, kurią moterys padarėsiekdamos lygių galimybių dalyvauti socialiniame ir politiniame gyvenime, tai, ką Maurice Duverger rašė savo 1955 m.

- rinkimuose susilaikančių moterų skaičius vidutiniškai yra didesnis nei susilaikančių vyrų, net atsižvelgiant į svarbias taisykles, pvz., amžių, išsilavinimą, socialinę ir profesinę kategoriją ir t. t.;

moterų dalyvavimas „vyriausybiniame rate“, t. y. vykdamas politinę valdžią ir priimančias politinius sprendimus, yra mažesnis nei vyrų.¹

Neseniai paskelbtame dokumente, praėjus dvidešimčiai metų po DUVERGER tarptautinio tyrimo, Jungtinės Tautos dar kartą pabrėžė didelį skirtumą tarp „oficialaus politinių teisių pripažinimo, kuris yra praktiškai visuotinis, ir tiesioginio moterų vaidmens vyriausybėje svarbos“. Toliau dokumente buvo nurodyta: „išskyrus kelias išimtis, faktinis moterų dalyvavimas politiniame gyvenime, kuris jau ir taip yra menkas vietos lygmeniu, toliau mažėja, nes artėjama prie politinių sprendimų priėmimo centro.“²

Pavyzdžiui, tik Europos bendrijos šalyse moterų, išrinktų į nacionalinius parlamentus, procentinė dalis svyruoja nuo 3 proc. (Belgijoje ir Italijoje) iki 9 proc. (Nyderlanduose) ir siekia 17 proc. tik vienoje šalyje: Danija.³

DUVERGER, kurios darbas vis dar aktualus, teigimu, „šis žemas moterų įtakos lygis (pirmiausia, atrodo, yra vyrų pasipriešinimo rezultatas. Rinkimų srityje ši opozicija jau buvo gana stipri (...). Nepaisant to, vyrų opozicija palaipsniui atsisako šio klausimo, nes moterų rinkimų rezultatai atskleidė keletą su tuo susijusių pokyčių, palyginti su ankstesne padėtimi. Vyriausybiniu lygmeniu ši opozicija tampa labai stipri, nes ji įgyja konkurencinį esminį pobūdį (...). Moterų eliminavimas iš esmės dėl konkurencijos yra paslėptas (...) už labai veiksmingo pateisinimo mechanizmo: siekiama parodyti, kad politika pagal savopobūdį yra iš esmės vyriška sritis, kurioje moterys turi būti priimančios tik išimtiniais atvejais ir griežtai ribotose srityse (...). Šiuo atveju kalbama ne apie nelygybę tarp vyrų ir moterų nustatymą, pirmojo pranašumą prieš antrąjį, bet apie darbo pasidalijimą tarp jų, pagrįstą skirtingais gebėjimais.“

Autorius pagrįstai priduria, kad „kad ir kokie subtilūs būtų pateisinimai, vyrų priešinimasis moterų dalyvavimui politikoje nebūtų buvęs toks sėkmingas, jei jis būtų sutikęs labai stiprų moterų pasipriešinimą. Tačiau apskritai pastarasis lygis išlieka žemas (...). Reikia pažymėti, kad silpną moterų įtaką valstybių vadovybėje didžiąja dalimi lemia moterų inercija. Tai, kad moterys mažiau nei vyrai domisi politika, yra neginčijamas pirmas faktas (...). Moterys ne tik nemėgsta patekti į „vyriausybės ratą“, bet ir iš esmės pritaria vyrų sukurta pateisinimo sistemai, kuria siekiama racionalizuoti šį susilaikymą.“⁴

1 Moterų politinis dalyvavimas. UNESCO 1955 m.

2 Tarptautinės moterų metų konferencijos dokumentas E/CONF.66/3. Preliminarios darbotvarkės 9 punktas. Jungtinės Tautos, 1975 m., p. 12.

3 Žr. pirmiau minėtą dokumentą (p. 13) ir Danijos pranešimą Nr. IWY/15 „Moterų padėtis ir statusas šiandienos pasaulyje: kai kurie esminiai faktai“, Jungtinių Tautų ekonominės ir socialinės informacijos centras, 1974 m. gruodžio mėn. (p. 9).

4 Maurice DUVERGER, op. cit. p. 127-131.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Šiame tyrime buvo užduoti trys klausimai apie devynias Bendrijos šalis, siekiant nustatyti ir įvertinti vyrų ir moterų požiūrį į atitinkamus vaidmenis politiniame gyvenime.

Be to, papildomi klausimai apie dalyvavimą politiniame gyvenime, kurie buvo užduoti visiems respondentams, leis mums išsiaiškinti duomenis apie šią visuomeninę problemą.

1. Koksturėtų būti visų pirma vyrų reikalas?

„Kartais sakoma, kad „politika turi būti labiau susijusi su vyrais nei su moterimis“. Ar jūs asmeniškai visiškai sutinkate, veikiau sutinkate, veikiau nesutinkate ar iš viso nesutinkate?“

Visoje Bendrijoje 35 proc. respondentų sutiko, kad politikoje turėtų dominuoti daugiau vyrų, o 61 proc. su tuo nesutiko. Nėra didelio skirtumo tarp vyrų ir moterų atsakymų.

41 lentelė

Ar politikaturėtų būti labiau vyrų reikalas?

(Bendrija kartu)

	Vyrai ir moterys	Vyrai	Moterys
Visiškai sutinku	15%	15%	15%
Daug kas sutinka	20	21	19
Visiškai nesutinku	22	23	20
Visiškai nesutinku	39	37	41
Neatsakytą	4	4	5
Iš viso	100	100	100

Amžiaus, ypač moterų, ir išsilavinimo įtaka visiems respondentams yra labai didelė.

42 proc. jaunų (15–24 metų) vyrų visiškai nesutinka su išankstiniu nusistatymu prieš moteris; tarp to paties amžiaus moterų ši dalis yra 52 proc. Priešingai, tik 33 proc. 55 metų ir vyresnių vyrų ir 30 proc. moterų griežtai nepitaria šališkumui. Todėl neigiamas moterų požiūris į jų lyties dalyvavimą politiniame gyvenime, apie kurį kalbėjo Maurice DUVERGER, yra iš dalies patikrintas: vyresnio amžiaus moterys, kai jos turi tvirtą nuomonę, yra mažiau palankios lygiateisių moterų dalyvavimui nei to paties amžiaus vyrai; Tačiau net ir nedidelė „progresyvi“ dauguma (48 proc., veikiau nesutinka arba iš viso nesutinka) nusveria „tradicinius“ (45 proc.).

Įgytas išsilavinimas taip pat atlieka svarbų vaidmenį, nes atsakymas „visiškai nesutinku“ didėja nuo 32 iki 43 ir 56 proc., priklausomai nuo įgyto išsilavinimo. Kadangi jaunos moterys apskritai yra labiau išsilavinusios nei vyresnio amžiaus moterys, neabejotina, kad šie du kintamieji – amžius ir išsilavinimas – turipapildomą poveikį.

Kiti nagrinėti kintamieji (socialinė ir profesinė kategorija, gyvenamosios vietos dydis) reikšmingo poveikio neturi.

42 lentelė

Ar politika turėtų būti labiau susijusi su vyrais pagal lytį, lytį išsilavinimo lygį?

(Bendrija kartu)

	Vyrai			Moterys			Išsilavinimo lygis		
	-25	25/54	55+	-25	25/54	55+	Mažas	leškinio pagrinda s	Aukštas
Visiškai sutinku	11 %	14 %	20 %	8 %	13 %	23 %	20 %	11 %	5 %
Daug kas sutinka	19	21	22	14	19	22	21	20	14
Visiškai nesutinku	24	23	21	21	22	18	21	22	23
Visiškai nesutinku	42	38	33	52	42	30	32	43	56
Neatsakyta	4	4	4	5	4	7	6	4	2
Iš viso	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Kaip ir galima tikėtis, skirtumai tarp šalių yra dideli. Be to, atrodo, kad čia vertinamas požiūris nepriklauso nuo požiūrio, kurį iki šiol nagrinėjome moterų padėties atžvilgiu. Viena vertus, randame tokių šalių kaip Danija, Jungtinė Karalystė, Airija ir Prancūzija, kuriose labai plačiai nesutariama su užduotu klausimu, todėl vyrauja palankus požiūris į moterų dalyvavimą politiniame gyvenime. Po to seka Italija, kuri yragana artima Bendrijos vidurkiui. Kita vertus, matome Nyderlandus ir Vokietiją, kur požiūris į moterų dalyvavimą vis dar yra daugumos, ir Belgiją bei Liuksemburgą, kur požiūris į moterų dalyvavimą yra daugumos.

Siekiant didesnio aiškumo ir atsižvelgiant į išreikštų požiūrių intensyvumą, pirmiausia pateiksime indeksą, apskaičiuotą priskiriant koeficientą –2 arba 2 atsakymams „visiškai sutinku“ arba „visiškai nesutinku“ ir koeficientą –1 arba 1 tarpiniams atsakymams; bendra gauta suma yra susijusi su respondentų procentine dalimi viena ar kita kryptimi. Pagal konstrukciją didžiausias balas yra +2,0 mažiausias balas – -2.

Šalių, kuriose požiūris į moterų dalyvavimą politiniame gyvenime yra artimesnis didžiausiam, pasiskirstymas balų mažėjimo tvarka yra toks:

1. Danmark	1,03
2. Jungtinė Karalystė	0,85
3. Airija	0,75
4. Prancūzija	0,69
5. Italia	0,56
Bendrijos vidurkis	0,52
6. nyderlandų	0,44
7. Vokietija	0,11
8. Belgija / Belgija	-0,13
8. Liuksemburgas	-0,16

Atsižvelgiant į tai, kad devynios Bendrijos šalys išdėstytos viena po kitos ta pačia tvarka, galima pastebėti, kad beveik visose šalyse amžius daro didesnę poveikį moterų nei vyrų požiūriui; Jaunesnės žmonės beveik visada labiau nei vyresnio amžiaus žmonės remia moterų dalyvavimą politiniame gyvenime.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Vyrams skirtumas tarp seniausio ir seniausio yra ryškesnis Liuksemburge ir Nyderlanduose nei kitose šalyse. Abiejose šalyse, taip pat Danijoje, amžiaus įtaka vyrams yra net šiek tiek didesnė nei moterims. Galiausiai, dviejose šalyse, Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje, smalsu, kad jauni vyrai šiek tiek mažiau remia moterų dalyvavimą nei vyresnio amžiaus vyrai.

Kalbant apie moteris, amžiaus įtaka visada yrata pati: Kuo jaunesni jie yra, tuo labiau jie pritaria moterų dalyvavimui politiniame gyvenime. Skirtumas tarp jauniausio ir seniausio yra ypač ryškus Belgijoje, Prancūzijoje ir Italijoje.

Beveik visose šalyse, išskyrus Jungtinę Karalystę ir Vokietiją, išsilavinimo įtaka yra mažesnė nei amžiaus. Trijose šalyse jis yra stipresnis nei kitose: Belgijoje, Italijoje ir Prancūzijoje; otai yra trys šalys, kuriose amžiaus įtaka moterų požiūriui yra didžiausia; todėl galima daryti išvadą, kad šie du kintamieji veikėta pačiakryptimi: jaunimas ir, kiek mažesniu mastu, išsilavinimas lemia tam tikrą moterų požiūrį, kuris skatina pokyčius visuomenėje, t. y. aktyvesnį moterų dalyvavimą politiniame gyvenime.

Trumpai tariant, šalyse, kuriose moterų dalyvavimas politiniame gyvenime yra labiaupriimtinas, nei amžius, nei išsilavinimas neturi didelės įtakos vertinamam požiūriui: taip yra Danijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje.

Priešingai, šalyse, kuriose vis dar vyrauja vyrų politinio gyvenimo įvaizdis, amžius ir (arba) išsilavinimas, ypač moterų, atlieka labaisvarbų vaidmenį formuojant moterims palankesnį požiūrį.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

43 lentelė

Ar politika turėtų būti labiau susijusi su vyrais pagal lytį, lytį išsilavinimo lygį (pagal šalis)?

	Vyrai				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	25/54	55+	Iš viso	-25	25/54	55+	Mažas	Išsilavinimo lygis	Paaugštintas
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Danmark	11	5	8	15	7	5	5	9	10	7	5
++	8	8	9	11	8	6	7	11	9	9	9
-	29	27	28	33	30	21	31	31	32	25	24
--	44	49	50	32	47	63	51	35	40	55	58
?	8	11	5	8	8	5	5	14	9	4	4
Indeksas	0,94	1,2	1,07	0,6	1,26	1,38	1,19	0,84	0,93	1,17	1,29
Jungtinė Karalystė											
++	11	12	10	13	15	11	12	20	16	9	3
++	15	18	16	10	10	9	10	12	14	9	9
-	23	25	21	25	17	20	16	16	20	19	21
--	46	36	49	47	53	54	59	45	44	60	66
?	5	9	4	5	5	6	3	7	6	3	1
Indeksas	0,81	0,59	0,85	0,85	0,89	1,02	1,04	0,56	0,65	1,15	1,42
Airija											
++	17	17	16	16	14	6	14	23	20	15	2
++	15	17	14	15	13	10	12	16	14	13	16
-	24	29	23	18	17	21	13	18	19	18	25
--	43	32	46	49	55	61	60	41	45	53	55
?	1	5	1	2	1	2	1	2	2	1	2
Indeksas	0,51	0,43	0,7	0,7	0,86	1,25	1,05	0,39	0,45	0,82	1,17
Prancūzija											
++	11	4	9	16	13	4	11	27	21	7	4
++	19	21	18	20	19	14	18	23	21	19	15
-	23	17	27	21	23	15	27	20	26	22	20
--	44	55	44	39	43	62	42	29	29	50	57
?	3	3	2	4	2	5	2	1	3	2	4
Indeksas	0,73	1,02	0,8	0,46	0,66	1,24	0,74	0,02	0,22	0,92	1,16
Italia											
++	18	11	16	25	15	8	15	24	22	7	6
++	17	12	16	20	19	9	20	26	20	21	10
-	21	22	21	20	19	22	21	13	19	22	23
--	42	52	44	33	43	59	41	31	35	48	61
?	2	3	3	2	4	2	3	7	4	2	+
Indeksas	0,54	0,93	0,63	0,17	0,57	1,17	0,54	0,01	0,26	0,85	1,25
nyderlandų											
++	16	13	16	17	15	11	14	19	17	16	7
++	21	10	19	27	22	12	25	21	23	20	16
-	15	10	18	11	14	13	15	12	12	18	15
--	40	52	42	33	37	60	36	29	33	42	57
?	8	15	5	12	12	4	10	19	15	4	5
Indeksas	0,45	1,14	0,54	0,2	0,42	1,04	0,4	0,13	0,23	0,51	1,05
Vokietija											
++	18	13	16	23	16	6	15	23	21	15	7
++	33	29	33	34	26	24	25	29	31	29	23
-	25	35	25	22	22	26	22	20	22	24	26
--	21	23	22	19	29	37	32	20	21	25	43
?	3	+	4	2	7	7	6	8	5	7	1
Indeksas	-0,01	0,25	0,04	-0,2	0,23	0,69	0,33	-0,17	-0,07	0,18	0,76
Belgija / Belgija											
++	26	18	24	36	29	12		25	42	37	24
++	22	21	25	18	21	19	26	16	21	23	20
-	24	30	24	18	23	33	24	19	18	26	33
--	22	26	21	21	18	31	19	9	13	22	33
?	6	5	6	7	9	5	6	14	11	5	3
Indeksas	-0,07	0,28	-0,06	-0,34	0,21	0,56	-0,15	-0,72	-0,58	-0,02	0,59
Liuksemburgas											
++	25	27	17	39	20	8	22	22	23	23	21
++	28	31	27	29	25	24	26	26	33	28	17
-	19	23	19	18	21	32	21	15	20	22	18
--	16	15	21	7	22	36	19	20	13	22	24
?	11	4	16	7	12	+	12	17	11	5	20
Indeksas	-0,32	-0,32	-0,02	-0,8	0	0,64	-0,14	-0,18	-0,38	-0,09	-0,07

2. Atitinkami politiniai vaidmenys

Vienas dalykas yra pasakyti, kad politika neturėtų būti vien tik vyrų reikalas. Bet ar jie turi vaidinti tą patį, ar kitokį vaidmenį politikoje? Todėl kyla dar vienas klausimas:

Ar manote, kad moterys turėtų atlikti tokį patį vaidmenį kaip vyrai politikoje ar kitokį vaidmenį?

Didžioji visuomenės dalis visose Bendrijos šalyse (57 %) mano, kad moterys politikoje turėtų atlikti tokį patį vaidmenį kaip ir vyrai. Tačiau didelė mažuma (34 proc.) pritaria kitokiam vaidmeniui.

Vėlgi, vyrų ir moterų atsakymų skirtumai yra nedideli, tačiau amžius, ypač moterų, ir išsilavinimolygis labai diskriminuoja: 7 iš 10 15–24 m. amžiaus grupės moterų ir 7 iš 10 labiausiai išsilavinusių moterų pritaria tam pačiam vaidmeniui.

44 lentelė

Atitinkami vyrų ir moterų politiniai vaidmenys pagal lytį, lytį ir išsilavinimą
(Bendrija kartu)

	Tas pats vaidmuo	Skirtingi vaidmenys	Neatsakyta
Kartu	57 %	34 %	9 %
Vyrai	57	36	7
Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	63	29	8
25–54 m.	59	35	6
55 metai ir daugiau	51	42	7
Moterys	57	32	11
Iš jų: nuo 15 iki 25 metų	70	21	9
25–54 m.	60	32	8
55 metai ir daugiau	45	40	15
Išsilavinimo lygis:			
žemas	53	36	11
Vidutiniškai	59	34	7
- didelis	69	26	5

Darbo užmokesčio skirtumai yra dideli ir labai panašūs į tuos, kuriuos matėme „politikos, vyrų reikalų“ srityje: labiausiai vienodas pareigas vertina Danija (78 proc.), Jungtinė Karalystė (68 proc.), Airija (65 proc.) ir Nyderlandai (61 proc.);

Italija yra artima Bendrijos vidurkiui (58 %)

toliau rikiuojasi Prancūzija (52 proc.), Vokietija (50 proc.), Liuksemburgas (47 proc.) ir Belgija (45 proc.).

Todėl vis dar yra dvi Bendrijos šalys, kuriose dauguma visuomenės nepitaria lygiateisiam politiniam dalyvavimui tose pačiose srityse kaip moterys ir vyrai: Liuksemburgas ir Belgija.

Kiekvienos nacionalinės kultūros pagrindasyra amžiaus ir išsilavinimo įtaka.

Amžiaus įtaka moterims ypač stipresnė nei vyrams. Vyrų, kaip ir moterų, požiūris į vyresnio amžiaus ir vyresnio amžiaus žmones ypač skiriasi Italijoje.

Amžius aiškiai diskriminuoja tik Belgijoje ir Italijoje.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

45 lentelė

Lyčių, lyčių ir švietimo politikos vaidmenys (pagal šalis)¹

	Vyrai				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Mažas	leškinio pagrinda s	Aukštas
Danmark											
Tas pats vaidmuo	80 %	73 %	86 %	73 %	76 %	86 %	84 %	60 %	76 %	81 %	84 %
Skirtingi vaidmenys	12	8	10	18	15	10	11	25	14	15	9
Atsakymo nėra	8	15	4	9	9	4	5	15	10	4	7
Jungtinė Karalystė											
Tas pats vaidmuo	69	63	69	70	68	72	74	59	63	77	82
Skirtingi vaidmenys	24	24	24	25	23	18	21	28	27	19	16
Atsakymo nėra	7	13	7	5	9	10	5	13	10	4	2
Airija											
Tas pats vaidmuo	63	57	67	64	65	73	68	57	59	68	75
Skirtingi vaidmenys	31	30	31	31	30	22	29	36	35	28	21
Atsakymo nėra	6	13	2	5	5	5	3	7	6	4	4
nyderlandų											
Tas pats vaidmuo	61	60	65	56	61	83	62	47	55	67	71
Skirtingi vaidmenys	28	25	28	28	24	9	25	30	27	25	23
Atsakymo nėra	11	15	7	16	15	8	13	23	18	8	6
Italia											
Tas pats vaidmuo	59	66	64	45	57	79	58	35	49	72	75
Skirtingi vaidmenys	35	29	30	48	33	14	34	49	41	23	4
Atsakymo nėra	6	5	6	7	10	7	8	16	10	5	4
Prancūzija											
Tas pats vaidmuo	56	65	53	54	49	61	50	36	47	52	61
Skirtingi vaidmenys	40	29	42	43	41	32	41	51	43	44	33
Atsakymo nėra	4	6	5	3	10	7	9	13	10	4	6
Vokietija											
Tas pats vaidmuo	47	56	51	38	53	65	55	43	50	47	63
Skirtingi vaidmenys	47	38	45	54	35	23	35	43	41	43	32
Atsakymo nėra	6	6	4	8	12	12	10	14	9	10	5
Liuksemburgas											
Tas pats vaidmuo	47	54	48	41	47	68	47	37	49	50	41
Skirtingi vaidmenys	37	35	33	45	33	28	31	39	39	39	35
Atsakymo nėra	16	11	19	14	20	4	22	24	12	20	24
Belgija / Belgija											
Tas pats vaidmuo	48	55	51	38	43	66	42	31	36	47	63
Skirtingi vaidmenys	38	32	38	44	37	26	42	37	40	39	31
Atsakymo nėra	14	13	11	18	20	8	16	32	24	14	6

1 Šalys skirstomos pagal mažėjančią to paties vaidmens atsako dažnumą.

3. Pasitikėjimo vyru ar moterimi kaip politiniu atstovu parlamente laipsnis

Po pasaulinio politikos ir politinių vaidmenų pasaulioamžiausčia yra lemiamas klausimas, jei tikite Maurice'u DUVERGERIU ir daugeliu kitų autorių: Ar vyrai ir moteryslabiau pasitiki vyru ar moterimi, kad jiems atstovautų Parlamente?

„Ar apskritai labiau pasitikėtumėte, kad vyras ar moteris jums politiškai atstovaus Parlamente?“¹

Visoje Bendrijoje beveik pusė respondentų (48 proc.) teigia (galbūt su gera sąžine), kad jie nieko nekeičia. Tačiau 38 proc. pripažįsta, kad jie labiau pasitikėtų vyru.

Moterys reaguoja šiek tiek dažniau nei vyrai (50 proc.), kad jos nieko nekeičia, bet daug rečiau, kad labiau pasitikėtų vyru (33 proc.). Be to, maždaug viena iš dešimties moterų teigia, kad labiau pasitikėtų moterimi.

Amžiaus ir išsilavinimo pasiekimai, kaip galima tikėtis, daro įtaką šioms nuostatoms:

50 proc. vyrų ir 46 proc. 55 metų ir vyresnių moterų labiau pasitikėtų vyru;

37 proc. vyrų ir tik 21 proc. 15–24 metų moterų labiau pasitikėtų vyru.

Kita vertus, 44 proc. mažiausiai išsilavinusių žmonių labiau pasitikėtų žmogumi, palyginti su 24 proc. labiausiai išsilavinusių žmonių.

Vėlgi, tikėtina, kad švietimo kintamasis atliks pernelyg svarbų vaidmenį formuojant požiūrį į amžių, ypač tarp jaunimo.

¹ Tyrėjas atkreipė dėmesį į atsakymą „jokio skirtumo“, tačiau jis nebuvo pasiūlytas klausimo formuluotėje.

46 lentelė

Atstovo parlamente pasirinkimas pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį
(Bendrija kartu)

		Daugiau pasitikėjimo žmogumi	Daugiau pasitikėjimo moterimi	Nėra skirtumo	Neatsakyta
Kartu		38%	8%	48%	6%
Vyrai		42	6	46	6
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	37	7	49	7
	25–54 m.	39	6	50	5
	55 metai ir daugiau	50	5	39	6
Moterys		33	11	50	6
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	21	16	57	6
	25–54 m.	31	10	54	5
	55 metai ir daugiau	46	9	39	6
Išsilavinimo lygis:					
	žemas	44	8	42	6
	Vidutiniškai	33	9	52	6
	- didelis	24	8	63	5

Skirtumai tarp šalių yra mažesni nei nagrinėjant du ankstesnius klausimus. Tai reiškia, kad politinio atstovo vyriškas įvaizdis tikriausiai atitinka vertybių sistemą, kurios vertybės dabar sudaro mažumą, tačiau kuri vis dar yra bendra trims ar daugiau asmenų iš dešimties beveik visose Bendrijos šalyse, išskyrus Daniją.

Amžiaus įtaką politinio atstovo asmenybei visose šalyse moterims ir vėl yra stipresnė nei vyrams; Italijoje jis yra stipresnis nei bet kur kitur; Airijoje jauni vyrai vėl atrodo labiau tradiciniai nei jų vyresnieji.¹

Kalbant apie išsilavinimo įtaką, jis yra mažesnis nei amžius ir daugiausia pasireiškia Italijoje ir Vokietijoje.

1 Dėl nedidelio respondentų skaičiaus pastabų dėl Liuksemburgo nepateikta.

47 lentelė

Atstovo parlamente parinkimas pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį (už užmokestį)¹

	Vyrų				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Mažas	leškinio pagrindas	Aukštas
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Danmark											
+ žmogaus pasitikėjimas	20	18	14	31	15	4	11	28	20	13	12
+ moterų pasitikėjimas	4	1	4	6	6	5	8	3	5	5	6
Nėra skirtumo	70	70	78	58	73	81	76	62	69	77	74
Neatsakyta	6	11	4	5	6	10	5	7	6	5	8
nyderlandų											
+ žmogaus pasitikėjimas	28	19	26	34	23	13	22	29	27	27	14
+ moterų pasitikėjimas	3	2	3	4	4	3	4	4	4	2	3
Nėra skirtumo	57	56	61	51	59	72	61	50	54	63	67
Neatsakyta	12	23	10	11	14	12	13	17	15	8	16
Prancūzija											
+ žmogaus pasitikėjimas	35	32	31	43	28	19	26	42	41	26	22
+ moterų pasitikėjimas	7	7	8	7	9	11	7	12	7	12	5
Nėra skirtumo	51	54	53	46	56	58	60	41	44	54	69
Neatsakyta	7	7	8	4	7	12	7	5	8	8	4
Jungtinė Karalystė											
+ žmogaus pasitikėjimas	37	38	34	44	31	17	28	42	37	28	22
+ moterų pasitikėjimas	5	5	4	6	12	18	11	11	9	9	6
Nėra skirtumo	53	48	58	45	52	58	58	41	48	59	67
Neatsakyta	5	9	4	5	5	7	3	6	6	4	5
Liuksemburgas											
+ žmogaus pasitikėjimas	44	62	36	48	26	20	31	21	40	34	21
+ moterų pasitikėjimas	12	11	16	7	12	12	12	11	13	12	11
Nėra skirtumo	32	27	34	29	47	64	42	46	37	43	39
Neatsakyta	12	.	14	16	15	4	15	22	10	11	23
Airija											
+ žmogaus pasitikėjimas	42	48	38	45	33	23	30	47	42	36	26
+ moterų pasitikėjimas	10	11	8	9	24	28	26	18	19	16	14
Nėra skirtumo	45	37	50	44	40	45	42	34	37	45	53
Neatsakyta	3	4	4	2	3	4	2	1	2	5	7
Belgija / Belgija											
+ žmogaus pasitikėjimas	42	34	42	46	35	19	35	44	45	35	27
+ moterų pasitikėjimas	4	5	4	3	8	15	7	4	4	8	7
Nėra skirtumo	46	53	48	39	48	61	51	39	38	51	61
Neatsakyta	8	8	6	12	9	5	7	13	13	6	5
Italia											
+ žmogaus pasitikėjimas	47	36	42	61	41	25	39	63	51	35	28
+ moterų pasitikėjimas	9	10	9	8	15	23	14	9	11	12	16
Nėra skirtumo	38	46	45	24	40	50	42	26	33	49	52
Neatsakyta	6	8	4	7	4	2	5	2	5	4	4
Vokietija											
+ žmogaus pasitikėjimas	53	50	50	59	37	26	34	47	48	44	26
+ moterų pasitikėjimas	2	4	4	.	8	14	7	7	7	6	2
Nėra skirtumo	41	46	41	38	50	57	54	40	42	45	66
Neatsakyta	4	.	5	3	5	3	5	6	3	5	6

1 Šalys suskirstytos pagal didėjančią atsakymų „Didesnis pasitikėjimas žmogumi“ dažnumą.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Taigi trys klausimai apie politikos įvairumą dar kartą parodė, kad nacionalinių kultūrų skirtumai yra daug ryškesni nei lyčių skirtumai, net atsižvelgiant į respondentų amžių.

48 byloje apibendrinami šie šalių skirtumai. Danija aiškiai išsiskiria kaip labiausiai „feministinė“ šalis, po jos eina Airija, o Liuksemburgas, Vokietija ir Belgija yra žemiausiuose reitinguose. Dviem iš trijų atvejų Airija užima palyginti aukštą vietą.

Įdomu tai, kad Danija, Jungtinė Karalystė ir Airija yra trys šalys, kuriose visuotinę rinkimų teisę moterys įgijo palyginti anksti. Airijoje pastebėtas atvirumo socialiniams pokyčiams, susijusiems su moterų statusu, laipsnis tikriausiai paaiškinamas šia savybe: Tauta, kurioje moterys ilgą laiką naudojosi balsavimo teise, nors jos vis dar susiduria su tam tikromis neišspręstomis santuokos ir šeimos teisės aktų problemomis, išreiškia tam tikrą požiūrį, gana panašų į tą, kuris matomas šalyse, kuriose moterų statuso problema suvokiama kaip mažiau svarbi.

48 lentelė

Bendruomenės šalių reitingavimas trijuose klausimuose dėl politinio dalyvavimo įvaizdžio

Politika yra labiau vyrų reikalas (vertinimas pagal nesutarimo laipsnį)		Moterys ir vyrai turėtų vaidinti tą patį vaidmenį politikoje.		Daugiau pasitikėjimo vyru nei moterimi kaip politiniu atstovu	
1. Danmark	1,03	1. Danmark	78%	1. Danmark	17%
2. Jungtinė Karalystė	0,85	2. Jungtinė Karalystė	68	2. nyderlandų	26
3. Airija	0,75	3. Airija	65	3. Prancūzija	31
4. Prancūzija	0,69	4. Nederland	61	4. Jungtinė Karalystė	34
5. Italia	0,56	5. Italia	58	5. Liuksemburgas	34
EB vidurkis	0,52	EB vidurkis	57	6. Airija	38
6. nyderlandų	0,44	6. Prancūzija	52	EB vidurkis	38
7. Vokietija	0,11	7. Vokietija	50	7. Belgija / Belgija	38
8. Belgija / Belgija	-0,13	8. Liuksemburgas	47	8. Italia	44
9. Liuksemburgas	-0,16	9. Belgija / Belgija	45	9. Vokietija	44

4. Socialinis dalyvavimas

Joks požiūris neįgyja prasmės kitaip, kaip tik tokioje požiūrių sistemoje, kuri savo esme remiasi vertybių sistema, apibūdinančia socialinę grupę ar visą globalią visuomenę. Todėl, be klausimų, tiesiogiai susijusių su politikos įvaizdžiu (vyrų ar moterų reikalai), atitinkamais vaidmenimis ir atstovo įvaizdžiu, buvo tikslinga užduoti vyrams ir moterims kitus bendro, bet tikslaus pobūdžio klausimus, kaip jie prisitaiko prie visuomenės.

Galiausiai buvo priimti keturi klausimai:

- bendram socialinės ir politinės įtakos jausmui,
 - dėl polinkio įtikinti kitus,
- dėl dalyvavimo politinėse diskusijose,
dalyvavimo tokiose diskusijose laipsnį.

A. Socialinė ir politinė įtaka

Ar manote, kad jei kažkas negerai (jūsų šalyje), gins kaip jūs galite padėti kažką pakeisti ar ne?

Visoje Bendrijoje tik 37 proc. narkomanų mano, kad jie gali daryti įtaką įvykių eigai savo šalyje. Moterų nuotaikos yra mažiau paplitusios (32 proc.) nei vyrų (43 proc.). Aš labai skiriasi priklausomai nuo instrukcion lygio ir kiekvienos lyties amžiaus: Jaunos moterys išreiškia šį požiūrį tokiu pačiu dažnumu kaip ir vyresnio amžiaus vyrai.

u lentelė Nr. 49

Socialinės ir politinės įtakos jausmas pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį

(Bendrija kartu)

		Taip	Ne	Neatsakyta
Kartu		37%	50%	13%
Vyrai		43	47	10
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	48	41	11
	25–54 m.	44	46	10
	55 metai ir daugiau	39	50	11
Moterys		32	54	14
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	41	45	14
	25–54 m.	34	52	14
	55 metai ir daugiau	21	63	16
Išsilavinimo lygis:				
	žemas	32	54	14
	Vidutiniškai	41	48	11
	- didelis	50	41	9

Skirtumai tarp šalių yra labai ryškūs. Labiausiai įtakos jausmą jaučia Danija (53 proc.), Jungtinė Karalystė (46 proc.) ir Airija (45 proc.). Italija ir Prancūzija (36 proc.), Vokietija (35 proc.), Nyderlandai (29 proc.), Liuksemburgas (24 proc.) ir galiausiai Belgija (19 proc.).

Apskritai, ypač Jungtinėje Karalystėje, Vokietijoje ir Italijoje, moterys kur kas rečiau nei vyrai jaučia įtaką.

Beveik visose šalyse, išskyrus Prancūziją ir Nyderlandus, skirtumai tarp kraštinio amžiaus grupių yra didesni tarp moterų nei tarp vyrų.

Išsilavinimas daugiausia įgyjamas Nyderlanduose ir Italijoje.

Toliau pateiktoje lentelėje iš karto parodytas procentinių dalių, atitinkančių teigiamą įtakos jausmo suvokimą, pasiskirstymas kiekvienoje šalyje pagal lytį, amžių ir išsilavinimo lygį.

Kitoje lentelėje nurodomi skirtumai tarp šių procentinių dydžių visiems vyrams ir moterims bei pagal amžiaus grupes. Skaitant šią lentelę galima daryti išvadą, kad, atsižvelgiant į jaunosios kartos amžių, lyčių nelygybė turėtų mažėti. To negalima užtikrintai pasakyti, nes kai kuriose šalyse, ypač išsivysčiusioje šalyje, pvz., Danijoje, skirtumas tarp dviejų lyčių yra beveik vienodas tarp 15-24 ir 25-54 metų amžiaus. Yra mažai įrodymų, kad tai yra arba kad yra santykinio moterų nepilnavertiškumo riba, kuri nėra viršijama vien dėl

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

pokyčių, arba kad tam tikromis aplinkybėmis socialinės ir politinės impotencijos jausmas gali atgimti vyrams ir (arba) moterims.¹

50 lentelė

Socialinė ir politinė įtaka pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį

(Pateigiamas atsakymas, pagal šalis)²

	Vyrai				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Mažas	Ieškinio pagrindas	Aukštas
Danmark	60 %	69 %	61 %	57 %	45 %	57 %	50 %	35 %	50 %	56 %	61 %
Jungtinė Karalystė	55	56	56	52	38	48	41	27	43	48	55
Airija	49	52	50	43	41	47	43	33	42	45	52
Italia	43	48	45	38	29	41	30	17	28	46	57
Prancūzija	40	56	41	29	32	37	38	15	25	40	47
Vokietija	39	29	40	41	30	41	31	24	30	39	45
nyderlandų	34	54	38	25	25	36	27	13	23	31	56
Liuksemburgas	27	27	31	18	22	28	25	15	23	18	34
Belgija / Belgija	23	29	21	21	15	27	14	8	12	18	33
Bendruomenė ³	43	48	44	39	32	41	34	21	32	41	50

1 Verta paminėti, nereikalaujant, neįprastai mažą įtakos jausmo procentą tarp jaunų vokiečių nuo 15 iki 24 metų amžiaus, palyginti su jų vyresniaisiais.

2 Šalys išdėstomos mažėjančia tvarka pagal atsako dažnumą, atitinkantį teigiamas nuotaikas.

3 Svertinis vidurkis.

51 lentelė

Diferencialai tarp dviejų lyčių ir kiekvienai įtakos jausmodažnio grupei

	Iš viso	15/24 metų	25/54 m.	55 metai ir daugiau
Danmark	15	4	11	22
Jungtinė Karalystė	17	8	15	25
Airija	8	5	7	10
Italia	14	7	15	21
Prancūzija	8	19	3	14
Vokietija	9	-12	9	17
nyderlandų	9	18	11	12
Liuksemburgas	5	-1	6	3
Belgija / Belgija	8	2	7	13
Bendruomenė	11	7	10	18

B.-Lturi polinkį įtikinti kitus

„Kalbant apie nuomonę, kurią laikote brangia, ar neteisinga įtikinti savo draugus, bendradarbius, santykius laikyti šios nuomonės? Jei taip, ar tai atsitinka jums dažnai, retkarčiais ar retai?“

Tik nedidelė mažuma (12 proc. respondentų) teigia esanti „vadovė“. Moterys yra šiek tiek mažiau linkusios (ar pasirengusios) įtikinti savo artimuosius, kad vyrai yra. Amžius įsikiša šiek tiek, bet šiek tiek ryškiau moterims. Kintamasis, turintis didžiausią svorį, neabejotinai yra mokymo lygis.

52 lentelė

Polinkis įtikinti kitus pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį

(Bendrija kartu)

		Dažnai	Kartkartėmis	Retai	Niekada	Neatsakyta
Kartu		12%	37%	24%	22%	5%
Vyrai		14	42	22	18	4
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	16	43	23	15	3
	25–54 m.	15	45	22	15	3
	55 metai ir daugiau	12	36	23	23	6
Moterys		9	33	27	26	5
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	13	39	25	19	4
	25–54 m.	10	36	26	24	4
	55 metai ir daugiau	6	23	30	32	9
Išsilavinimo lygis:						
	žemas	8	32	28	26	6
	Vidutiniškai	13	41	23	19	4
	- didelis	22	48	16	11	3

Skirtumai tarp šalių yra gana dideli; juos sunku paaiškinti ir jie tikriausiai susiję su giliomis kultūrinėmis savybėmis: diskrecija kitų atžvilgiu, pagarba kitų nuomonei, galbūt „nepakankamas“ atsakymo į klausimą būdas ir galbūt buveinės pasiskirstymas nacionalinėje teritorijoje.

Bet kuriuo atveju „dažnai“ atsakas, kuriuo išreiškiamas ryžtingiausias požiūris šiuo „leader“ elgesio aspektu, dažniau pateikiamas Italijoje ir Liuksemburge (16 proc.), Nyderlanduose ir Danijoje (14 proc.) nei Belgijoje (12 proc.), Prancūzijoje (11 proc.), Vokietijoje (10 proc.), Jungtinėje Karalystėje (9 proc.) ir Airijoje (7 proc.).

Siekdami geriau įvertinti šį požiūrį, naudosime indeksą, pagal kurį atsakymams „dažnai“, „kartais“, „retai“ ir „niekada“ atitinkamai priskiriamas koeficientas 3, 2, 1 ir 0, o bendras skaičius yra susijęs su save išreiškusią žmonių procentine dalimi.

Toliau šalys skirstomos į šias kategorijas:

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

	Indeksas
1. Nyderlandų	1,96
2. Liuksemburgas	1,72
3. Italija	1,53
4. Vokietija	1,52
5. Belgija / Belgija	1,47
Bendrijos vidurkis	1,41
6. Prancūzija	1,40
7. Danmark	1,24
8. Jungtinė Karalystė	1,14
9. Airija	0,99

Kiekvienoje darbo užmokesčio, be išimties, tačiau be didelių skirtumų tarp šalių, vidutinis moterų balas yra mažesnis nei vyrų; Daugiausia šiek tiek didesnę atotrūkį galima pastebėti Royaume-Uni.

Vyrų amžiaus skirtumai yra nedideli, išskyrus Daniją, Belgiją ir Prancūziją. Tačiau daugeliu atvejų, ypač Belgijoje ir Vokietijoje; jos ypatybės tarp moterų, jaunos moterys daug geriau suvokia savo polinkį įtikinti nei jų vyresnieji.

Išsilavinimo įgijimo įtaka yra beveik visur stipriausia, ir atrodo, kad Vokietijoje ji atlieka pagrindinį vaidmenį.

Kalbant apie gyvenamosios vietos dydį, įtaka yra nedidelė, išskyrus Prancūziją, kur polinkis įtikinti didėja persikeliant iš kaimo į mažą miestelį ir didelį miestelį. Kitose šalyse paprastai daroma prielaida, kad mažų miestelių gyventojų balasyra šiek tiek didesnis nei kaimų ar didelių miestų gyventojų.

Todėl išsilavinimo įgijimo kintamasis yra pats svarbiausias, ir būtent šis kintamasis didele dalimi, bet tikriausiai ne visiškai, paaiškina atotrūkį tarp moterų ir vyrų.

53 lentelė

Polinkis įtikinti kitus pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį

(Nurodyta pagal šalis)¹

	Vyrai				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Mažas	leškinis o pagrindas	Aukštas
nyderlandų	1,83	11,77	1,98	1,75	1,62	1,89	1,63	1,46	1,62	1,88	1,98
Liuksemburgas	1,8	1,83	1,82	1,76	1,63	1,57	1,73	1,5	1,5	1,9	1,82
Italia	1,66	1,75	1,68	1,58	1,38	1,56	1,37	1,2	1,37	1,77	1,84
Vokietija	1,63	1,58	1,7	1,52	1,43	1,6	1,59	1,06	1,39	1,57	2,04
Belgija / Belgija	1,55	1,88	1,74	1,3	1,31	1,67	1,39	0,93	1,16	1,53	1,96
Prancūzija	1,52	1,63	1,66	1,21	1,29	1,43	1,32	1,21	1,13	1,42	1,81
Danmark	1,44	1,72	1,57	1,13	1,29	1,18	1,16	0,74	1,08	1,43	1,63
Jungtinė Karalystė	1,32	1,33	1,4	1,19	0,96	1,2	0,97	0,84	1,03	1,29	1,48
Airija	1,04	1,17	1,13	0,84	0,95	1,17	0,95	0,7	0,91	0,98	1,28
Bendruomenė ²	1,55	1,6	1,63	1,39	1,27	1,47	1,33	1,04	1,24	1,5	1,82

1 Šalys reitinguojamos mažėjančia indekso balų tvarka.

2 Svertinis vidurkis.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

C. *Participation į politines diskusijas*

Maurice DUVERGER 1955 m. kaip „neginčijamą“ atmetė tai, kad „moterys mažiau domisi politika nei vyrai“. ¹ Mūsų tyrimas tai patvirtino dviem papildomais klausimais.

« Kai susirandate save su draugais, ar dažnai, retkarčiais, ar man patinka aptarti politiką? »

Kuris iš šių išsireiškimų geriausiai apibūdina jūsų vaidmenį šiose diskusijose?

A. Nors aš turiu savo pinion, aš paprastai tiesiog klausytis.

Dažniausiai aš tik klausau, bet kalbu vieną ar kitą kartą, kad išsakyčiau savo nuomonę.

Paprastai dalyvauju pokalbyje.

D. Aš imtis daugiau nei mano part pokalbyje: Paprastai stengiuosi įtikinti kitus, kad esu teisus.“ ²

Visoje Bendrijoje 20 proc. respondentų teigia, kad jie „dažnai“ dalyvauja politinėse draugų diskusijose: 28 proc. vyrų ir tik 14 proc. moterų. Amžiaus įtaka yra gana maža, nors ir šiek tiek ryškesnė tarp moterų; visose amžiaus grupėse, ypač tarp vyresnio amžiaus žmonių, moterys apie politiką diskutuoja rečiau nei vyrai. Išsilavinimo lygis labai svyruoja.

Kai kurių šalių skirtumai yragana nedideli, tačiau Nyderlandai ir Belgijai gerokai atsilieka nuo kitų šalių.

Kiekvienoje šalyje dėl amžiaus vyrai mažai diskriminuojami, išskyrus Vokietiją, Airiją ir Jungtinę Karalystę, kur politikos klausimais dažniausiai diskutuoja ne jauniausieji. Tarp moterų amžiaus įtaka yra stipri tik Italijoje. Visose šalyse ir visose amžiaus grupėse, net ir jaunesnėse kartose, moterys rečiau kalba apie vyrus.

Išskyrus Airiją, išsilavinimo lygis yra labai aukštas visur, ypač Vokietijoje, Prancūzijoje ir Italijoje.

Šie požūrio skirtumai bus tiksliau matomi nagrinėjant atsakymus į toliau pateiktą klausimą, susijusį su dalyvavimo politiniame is discussions laipsniu.

¹ Op. cit., p. 129.

² Šie klausimai iš dalies pritaikyti WOODWARD Julian L. ir ROPER Elmo: „Political actlvty of American Citizens“, American Political Science Review, 1950, 44 p. 872-885.

54 lentelė

Politinių diskusijų dėl lyties, lytiesirišsilavinimo dažnumas

(Bendrija kartu)

		Dažnai	Kartkartėmis	Niekada	Neatsakyta
Kartu		20 %	46 %	32 %	2 %
Vyrai		28	47	24	1
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	23	48	28	1
	25–54 m.	30	49	20	1
	55 metai ir daugiau	26	44	28	2
Moterys		14	44	40	2
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	16	47	35	2
	25–54 m.	14	48	36	2
	55 metai ir daugiau	11	34	51	4
Išsilavinimo lygis:					
	žemas	14	42	41	3
	Vidutiniškai	22	53	24	1
	- didelis	38	47	14	1

55 lentelė

Polinkis aptarti politiką „dažnai“ pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį

(Atsakymas "dažnai", pagal šalis) ¹

	Vyrų				Moterys				Išsilavinimo lygis		
	Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Mažas	leškinio pagrind as	Aukštas
Liuksemburga s	34 %	31 %	36 %	32 %	20 %	16 %	22 %	20 %	20 %	25 %	38 %
Prancūzija	30	33	23	27	20	27	19	16	14	26	41
Vokietija	32	17	33	35	13	10	14	42	15	25	46
Italija	27	28	28	24	12	25	8	8	14	15	40
Danmark	24	18	28	20	15	15	18	12	16	23	29
Jungtinė Karalystė	27	13	30	29	12	9	14	10	17	20	32
Airija	27	16	28	33	10	7	14	11	18	21	18
nyderlandų	13	19	14	7	91	8	10	6	7	12	25
Belgija / Belgija	15	16	16	12	6	9	6	4	5	10	21
Bendruomen ė ²	28	23	30	26	14)	16	14	11	14	22	38

Tarp tų, kurie dažnai diskutuoja apie politiką, t. y. 20 proc. visų gyventojų, tik pusė aktyviai dalyvauja diskusijoje, o vyrų ir moterų visose amžiaus grupėse skirtumas yra maždaug toks pat: apie 15 proc. vyrų ir 6 proc. moterų, kurių amžius skiriasi nedaug, iš tikrųjų dalyvauja, bent jau kalbėdami.

Aukštas išsilavinimo lygis yra tris kartus labiau linkęs aktyviai dalyvauti nei žemas išsilavinimo lygis.

¹ Šalys išvardytos mažėjančia tvarka pagal atsakymų dažnumą: „dažnai aptaria politiką su draugais“.

² Svertinis vidurkis

56 lentelė

Politinių diskusijų vaidmuo pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį

(Bendrija kartu)

		Tiesiog išklauskite	Kartkartėmis paima grindis	Dalyvauti normaliai	Paima daugiau nei jo dalis	Neatsakyta
Kartu		8%	24%	27%	10%	31%
Vyrai		7	24	31	15	23
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	6	24	27	15	28
	25–54 m.	6	25	35	15	19
	55 metai ir daugiau	8	23	28	15	26
Moterys		10	24	22	6	38
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	6	25	27	8	34
	25–54 m.	11	26	24	6	33
	55 metai ir daugiau	10	21	14	5	50
Išsilavinimo lygis:						
	žemas	10	23	20	7	40
	Vidutiniškai	7	27	33	11	22
	- didelis	5	24	38	20	13

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Buvo sudarytas dalyvavimo indeksas, atsakymų procentams priskiriant atitinkamai koeficientą 1, 2, 3 arba 4, atsižvelgiant į didėjančią dalyvavimo diskusijose lygį.

Visoje Bendrijoje vyrai surinko 2,71 balo, o moterys – 2,38 balo. Todėl skirtumas tarp įvertinimų yra 0,33. Vyresnių nei 25 metų amžiaus grupėje jis siekia 0,36 ir 0,38, o 35-24 metų amžiaus grupėje – tik 0,16. Švietimo lygis įveda difference 0,42 tarp kraštutinių kategorijų.

Kalbant apie šalis, vidurkiai yra didesni ir mažesni už Bendrijos vidurkį, kiekvienoje grupėje yra dvi šalių grupės, tarp kurių nėra didelių skirtumų:

	Indeksas
Danmark	2,70
Airija	2,68
Jungtinė Karalystė	2,67
Italia	2,64
Bendrijos vidurkis	2,56
Belgija / Belgija	2,55
Vokietija	2,55
Prancūzija	2,46
Liuksemburgas	2,33
nyderlandų	2,32

Visur moterų vidutinis balas yra mažesnis nei vyrų (2,38, palyginti su 2,71 visoje Bendrijoje), bet ypač Prancūzijoje, Vokietijoje ir Liuksemburge.

Amžius menkai diskriminuoja vyrus, tačiau labiau diskriminuoja moteris, ypač Belgijoje ir Prancūzijoje. Beveik visose amžiaus grupėse moterų vidutinis balas yra mažesnis nei vyrų.

Tarp seniausių amžiaus grupių (15-24 metų) skirtumai tarp dviejų lyčių yra tokie:

	Vyrai nuo 15 iki 24 metų	15–24 m. moterys	Skirtumas (H-F)
Airija	2,63	2,64	0,01
Jungtinė Karalystė	2,73	2,69	-0,04
Italia	2,73	2,69	-0,04
Danmark	2,78	2,71	-0,07
Belgija / Belgija	2,6	2,69	0,09
Vokietija	2,53	2,4	-0,13
Bendrijos vidurkis	2,7	2,54	-0,16
Prancūzija	2,78	2,49	-0,29
nyderlandų	2,52	2,15	-0,37
Liuksemburgas	2,69	2,06	-0,63

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Galima daryti išvadą, kad šešiose iš devynių šalių moterys, dalyvaudamos politinėse diskusijose, jaučiasi beveik lygios vyrams. Priešingai, Prancūzijoje, Nyderlanduose ir galbūt Liuksemburge net moterys vis dar atsilieka.¹

Atsižvelgiant į tai, kad išsilavinimo lygis labai diskriminuoja beveik visur (išskyrus Airiją ir Liuksemburgą, bet ypač Prancūziją), galima tikėtis, kad bendras šio išsilavinimo lygio padidėjimas paskatins aktyvesnę moterų, o galbūt ir kitų moterų, dalyvavimą mokymuose. Tačiau ne visko galima tikėtis iš tyrimo: Liuksemburgo pavyzdys, kiek jis patikimas, rodo, kad kiti „visuomenės faktai“, gali riboti moterų dalyvavimą politiniame gyvenime.

1 Mažesnė Liuksemburgo imtis yra mažiau patikima nei kitos šalys.

57 lentelė

Participation indeksas politinėms diskusijoms pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį

(Iš darbo užmokesčio)¹

		Vyrai				Moterys				Išsilavinimo lygis		
		Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Mažas	Ieškini o pagrin das	Aukšta s
Danmark	(2,70)	2,81	2,78	2,88	2,71	2,6	2,71	2,97	2,46	2,64	2,75	2,83
Airija	(2,68)	2,77	2,63	2,9	2,67	2,59	2,64	2,57	12,57	2,63	12,73	2,67
Jungtinė Karalystė	(2,67)	2,76	2,73	2,75	2,8	2,56	2,69	2,53	2,56	2,6	2,71	2,98
Italia	(2,64)	2,71	2,73	2,69	2,78	2,53	2,69	2,47	2,41	2,51	2,71	2,82
Belgija / Belgija	(2,55)	2,65	2,6	2,65	2,68	2,48	2,69	2,33	2,15	2,44	2,51	2,71
Vokietija	(2,55)	2,75	2,93	2,8	2,7	2,34	2,4	2,32	2,27	2,46	2,56	2,89
Prancūzija	(2,46)	2,68	2,78	2,7	2,59	2,25	2,49	2,25	2,05	2,09	2,61	2,82
Liuksemburga s	(2,33)	2,49	2,69	2,37	2,6	2,13	2,06	2,32	1,88	2,28	2,43	2,27
nyderlandų	(2,32)	2,46	2,52	2,52	2,28	2,18	2,15	2,2	2,13	2,21	2,36	2,6
Bendruomen ė ²		2,71	2,7	2,73	2,68	2,38	2,54	2,37	2,3	2,42	2,61	2,84

1 Šalys išdėstytos mažėjančia visų kiekvienos šalies respondentų indekso verčių tvarka.

2 Svertinis vidurkis.

VII Pasitenkinimo ar nepasitenkinimo jausmas

IV skyriuje pristatydami duomenis apie pasitenkinimą darbu, išreikštą profesine veikla užsiimančių asmenų, pabrėžėme subjektyvius ir socialinius bei kultūrinius pasitenkinimo jausmus lemiančius veiksnius.

Kiti klausimai leidžia mums patvirtinti savo prielaidas. Jie susiję su bendru pasitenkinimo gyvenimu jausmu ir tam tikrais gyvenimo aspektais (namu, vieta, kurioje gyvenama, pajamomis, santykiais su žmonėmis ir kt.).

1. Bendras pasitenkinimo jausmas

Siekiant įvertinti bendrą požiūrį į gyvenimą, buvo užduotas tas pats klausimas kaip ir 1973 m. rugsėjo mėn.:

„Apskritai, ar esate labai patenkintas, gana sėdimas, gana nepatenkintas ar apskritai nepatenkintas gyvenimu, kurį vedate?“¹

Visoje Bendrijoje daugiau nei trys ketvirtadaliai respondentų teigia esantys labai patenkinti (20 %) arba gana patenkinti (57 %) savo gyvenimu. Skirtumai tarp vyrų (79 proc. susilpnėjusių) ir moterų (75 proc.) bei tarp amžiaus grupių yra nedideli, išskyrus tai, kad jauni vyrai ir vyresnio amžiaus moterys atrodo šiek tiek mažiau patenkinti.

Apskritai žmonės, turintys žemą išsilavinimą, mažas pajamas ar gyvenantys vieni, ir žmonės, gyvenantys dideliuose miestuose, yra mažiau patenkinti nei kiti.

Palyginti su 1973 m. rugsėjo mėn., stabilumas yra tobulas:

	(1973 m. rugsėjo mėn.)	(1973 m. rugsėjo mėn.)
Labai patenkintas	21 %	20 %
Gana patenkintas	58	57
Gana nepatenkintas	16	16
Visiškai nepatenkintas	4	5
Atsakymo nėra	1	2
Iš viso	100	100
Skaičius	13484	9543

Atskirų šalių lygmeniu, kaip ir 1973 m., yra aiškus skirtumas tarp „mažų“ ir „didelių“ šalių: Danija yra sąrašo viršuje, o Italija - sąrašo viršuje.

Šešiose iš devynių šalių skirtumai tarp 1973 ir 1975 m. rezultatų yra nereikšmingas. Pasitenkinimo lygis šiek tiek sumažėjo Nyderlanduose, ypač Liuksemburge (kur imties dydis lemia konservatyvų aiškinimą) ir ypač Airijoje.

1 Tas pats klausimas taip pat buvo užduotas skalėje nuo 0 iki 10. Resultats in tt e, naudojamas antrojoje pateiktoje analizėje.

58 lentelė

Bendras pasitenkinimo jausmas pagal lytį, išsilavinimą, buvimo vietą, pajamas ir šeimyninę padėtį
(Bendrija kartu)

		Labai patenkintas 20 %	Gana patenkintas 57 %	Gana nepatenkintas 16 %	Visiškai nepatenkintas 5 %	Neatsakyta 2 %
Kartu						
Vyrai		21	58	16	3	2
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	16	62	15	5	2
	25–54 m.	20	60	14	4	2
	55 metai ir daugiau	24	52	16	5	3
Moterys		19	56	17	5	3
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	19	57	16	4	4
	25–54 m.	20	56	16	5	3
	55 metai ir daugiau	17	55	18	7	3
Išsilavinimo lygis:						
	žemas	18	54	19	6	3
	Vidutiniškai	23	60	11	4	2
	- didelis	19	61	13	4	3
Vietovės dydis						
	kaimas	20	57	16	5	2
	- mažas miestelis	21	57	15	4	3
	- didelis miestas	17	57	17	6	3
Šeimos pajamos:						
	- kuklus	17	50	21	9	3
	Vidutiniškai	18	60	16	4	2
	- lengva	25	62	9	2	2
Šeimyninė padėtis:						
	- vienvietis	15	58	19	5	3
	vedęs (-usi)	22	58	14	4	2
	Gyvena maritaly	27	49	12	4	8
	- išsiskyręs (-usi)	10	44	33	11	2
	- atskirta	10	35	39	12	4
	Našlys (-ė)	14	53	21	9	3

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

59 lentelė

Bendras patenkinimo jausmas 1973 m. ir 1975 m.

(Iš darbo užmokesčios)¹

		Labai patenkintas	Gana patenkintas	Gana nepatenkintas	Visiškai nepatenkintas	Neatsakyta
Danmark	1975	51 %	41 %	4 %	.	4 %
	1973	51	44	4	1%	,
Belgija / Belgija	1975	39	52	5	2	2
	1973	43	49	6	2	.
Airija	1975	36	52	9	3	.
	1973	53	39	6	2	.
Nyderlandų	1975	33	52	7	2	6
	1973	41	52	5	1	1
Jungtinė Karalystė	1975	33	53	9	3	2
	1973	33	52	1	3	1
Liuksemburgas	1975	26	45	15	7	7
	1973	40	49	9	2	.
Prancūzija	1975	16	59	16	7	2
	1973	15	62	17	4	2
Vokietija	1975	13	66	16	2	3
	1973	16	66	15	2	1
Italia	1975	7	52	28	10	3
	1973	8	57	27	7	1

¹ Šalys išdėstytos mažėjančia tvarka pagal „visiškai patenkintų“ atsakymų dažnumą 1975 m. 1973 m. tyrimas apėmė Didžiąją Britaniją. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad 1975 m. Šiaurės Airijos balas buvo labai panašus į Airijos Respublikos balą (37 %, 49 %, 8 %, 3 % ir 3 %), taigi didesnis už Didžiosios Britanijos balą.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Visose šalyse, išskyrus Vokietiją ir Italiją, moterys yra šiek tiek labiau patenkintos nei vyrai.

Amžiaus įtaka skiriasi priklausomai nuo lyties ir šalies:

- 55 metų ir vyresni vyrai, išskyrus Daniją (ir Liuksemburgą), yra šiek tiek labiau patenkinti nei jaunesni vyrai; kita vertus, vyresnio amžiaus moterys yramažiau patenkintos nei jaunesnės, išskyrus Jungtinę Karalystę, Prancūziją (ir Liuksemburgą).

Galima pateikti hipotezę, kad tarp vyrų pasitenkinimas gyvenimu linkęs sekti individualios karjeros evoliuciją ir bendrą gyvenimo sąlygų visuomenėje evoliuciją, o tarp moterų pažanga amžiuje, dažnai lydimą našlystės ir staigaus pragyvenimo šaltinių sumažėjimo, sukelia dažnesnį nepasitenkinimą.

60 lentelė

Bendras pasitenkinimo jausmas pagal lytį ir lytį

(Labai patenkintas, pagal šalis)

	Vyrai				Moterys			
	Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+
Danmark	50 %	54 %	50 %	46 %	54 %	56 %	57 %	45 %
Belgija / Belgija	38	39	38	48	40	48	43	34
Airija	34	27	35	38	37	42	36	34
nyderlandų	33	27	31	37	34	40	34	30
Jungtinė Karalystė	32	30	33	31	33	28	38	33
Liuksemburgas	25	27	26	23	27	8	35	26
Prancūzija	13	10	1	19	19	16	20	18
Vokietija	17	6	16	23	9	16	10	3
Italia	10	6	9	13	4	6	4	4
Bendruomenė	21	16	20	24	19	19	20	17

2. Konkretūs pasitenkinimo jausmo aspektai

Klausimas buvo pateiktas skalėje nuo 0 iki 10 ir buvo susijęs su šiomis problemomis:

„A. Jūsų namas ar butas;

B. Vieta, kurioje gyvenate mieste ar kaime.

C. Jūsų pajamos.

D. Jūsų gyvenimo lygis, dalykai, kuriuos turite: baldai, namų apyvokos įranga ir kt.

E. Laikas, kaituri daryti tai, ką turi daryti.

F. Kaip jūs naudojate savituščiosios eigos.

Ir atskirame klausime:

„A. Visuomenės, kurioje šiuo metu gyvename (šioje šalyje), forma.

B. Demokratijos veikimas (jūsų šalyje).

C. Apskritai, jūsų santykiai su žmonėmis.“

Visoje Bendrijojesu artimiausia aplinka (gyvenamąja vieta, santykiais su žmonėmis, namu ar butu) susijusius gyvenimo aspektus palankiai vertina nuo penkių iki šešių iš dešimties žmonių.

Be to, yra trys problemos, susijusios su gyvenimo lygiu, laisvalaikiu ir turimu laiku, dėl kurių pasitenkinimas yra labiau mišrus. Tas pats, dar svarbiau, pasakytina apie turimas pajamas.

Pusiausvyra nukreipta į nepasitenkinimą visuomenės, kurioje gyvename, formai, svarbiausia, demokratijos veikimu.

61 lentelė

Konkrečios pasitenkinimo sritys

(Bendrija kartu)¹

	Didelis pasitenkinimas (8–10 balų)	Vidutinis pasitenkinimas (3–7 balai)	Žemas pasitenkinimas (0–2 balai)	Vidutinis įvertis
1. Vieta, kurioje gyvenate	61%	32%	7%	7,49
2. Santykiai su žmonėmis	57	39	3	7,46
3. Namas ar butas	53	39	8	7,09
4. Gyvenimo lygis	45	49	6	6,83
5. Kaip naudotis savo pomėgiais	47	42	10	6,74
6. Turimas laikas	43	46	10	6,52
7. Pajamos	30	54	15	5,75
8. Visuomenės forma	19	63	17	5,08
9. Demokratijos veikimas	17	60	21	4,82
Vidutiniškai 9 prekės	41	47	11	6,42

Siekdami supaprastinti ex-postrezultatų pateikimą visos Bendrijos ir kiekvienos šalies lygiu, vidutinius pasitenkinimo balus naudosime tik kaip bendrą vertinimą. Pakanką prisiminti, kad, kadangi pagrindinis balo taškas yra 5,0, bet kuri didesnė vertė (ne daugiau kaip 10,0) matuoja pasitenkinimo jausmą, o bet kuri mažesnė vertė (ne mažiau kaip 0) - nepasitenkinimo jausmą.

Visos Bendrijos lygiu, išnagrinėjus 62 lentelę, gaunama tam tikra svarbi informacija, kuri bus aptarta antrojo dalyje:

1° Vyrų ir moterų pasitenkinimo lygis visose nagrinėjamose srityse yra beveik vienodas.

Apskritai 55 metų ir vyresni žmonės yra šiek tiek labiau patenkinti nei jaunesni, tačiau visose amžiaus grupėse išlaikomas vienodas pasitenkinimo lygis tarp lyčių.

3 ° pasitenkinimą vargu ar įtakoja išsilavinimo lygis; mažai tikėtina, kad labiausiai išsilavinę žmonės yra mažiausiai patenkinti, išskyrus būsto, gyvenimo lygio, pajamų, laisvalaikio ir turimo laiko požiūriu.

4° Pasitenkinimas yra šiek tiek mažesnis dideliuose miestuose nei mažuose miesteliuose ir kaimuose, ypač kalbant apie būstą, kur gyvenam ir ką galima gauti.

¹ Pasitenkinimo sritys reitinguojamos mažėjančia vidutinių balų tvarka. Primename, kad pasitenkinimas savo darbu (mokamą darbą dirbantiems asmenims) būtų prieš pat gyvenimo lygį: didelis pasitenkinimas – 46 proc., vidutinis pasitenkinimas – 47 proc., mažas pasitenkinimas – 6 proc.; vidutinis balas – 6,93, neatsakymai į klausimus į lentelę neįtraukiami.

62 lentelė

Konkretūs pasitenkinimo rodikliai pagal lytį, amžių, išsilavinimo lygį ir vietovės dydį

	Vyrai				Moterys				Išsilavinimo lygis			Vietovės dydis		
	Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Mažas	Ieškino pagrindas	Aukštas	Kaimas	Mažas miestelis	Didysis miestas
1. Vieta, kurioje gyvenate	7,55	6,84	7,48	8,04	7,42	6,86	7,46	7,71	7,55	7,48	7,27	7,77	7,56	7,04
2. Santykiai su žmonėmis	7,52	7,12	7,45	7,82	7,4	7,23	7,3	7,7	7,48	7,53	7,25	7,54	7,49	7,35
3. Namas ar butas	7,08	6,8	6,91	7,51	7,1	6,85	6,93	7,55	7	7,21	7,2	7,32	7,2	6,67
4. Gyvenimo lygis	6,85	6,51	6,82	7,07	6,81	6,77	6,8	6,88	6,61	7,1	7,13	6,74	7,03	6,67
5. Kaip naudotis savo pomėgiais	6,98	6,87	6,65	7,59	6,51	6,62	6,13	7,16	6,64	6,85	6,9	6,68	6,86	6,66
6. Turimas laikas	6,43	6,23	5,8	7,62	6,59	6,2	6,12	7,72	6,65	6,46	5,71	6,6	6,57	6,36
7. Pajamos	5,72	5,06	5,92	5,72	5,77	5,33	5,95	5,71	5,53	6,19	5,76	5,7	5,93	5,65
8. Visuomenės forma	4,98	4,72	4,91	5,23	5,16	5	5,04	5,49	5,07	5,36	4,59	5,16	4,98	5,09
9. Demokratijos veikimas	4,72	4,46	4,7	4,89	4,91	4,63	4,81	5,29	4,78	5,16	4,36	4,86	4,78	4,8
	6,43	6,08	6,29	6,83	6,41	6,17	6,28	6,8	6,37	6,59	6,24	6,49	6,49	6,25

Nors apskritai pasitenkinimo lygis yra labai panašus, nepaisant respondentų lyties, amžiaus, išsilavinimo lygio ir gyvenamosios vietos dydžio, tarp šalių yra didelių skirtumų.

Šalys gali būti vertinamos dviem skirtingais reitingais:

1° Pagal balų, gautų už devynis tirtus pasitenkinimo aspektus, vidurkius:¹ Didžiausias vidurkis nustatytas Danijoje, po jos – Airijoje ir Belgijoje; Liuksemburgas ir Nyderlandai; Vokietija ir Jungtinė Karalystė vis dar viršija Bendrijos vidurkį; Prancūzija ir Italija yra žemiau.

Devynių pasitenkinimo įverčių šalies vidurkis

1. Danmark	7,51
2. Airija	7,32
3. Belgija / Belgija	7,30
4. Liuksemburgas	7,10
5. Nyderlandų	7,05
6. Vokietija	6,73
7. Jungtinė Karalystė	6,68
Bendrijos vidurkis	6,42
8. Prancūzija	6,18
9. Italia	5,54

2 ° Remiantis šalių reitingais pagal kiekvieną pasitenkinimo aspektą, kuris leidžia tarptautiniame palyginime pašalinti galimus skirtumus atsakant į to paties masto klausimus; Klasifikavimo eilės tvarka beveik tokia pati:

Vidutinis šalies reitingas pagal devynias pasitenkinimo rūšis

1. Danmark	2,33
2. Airija	3,00

1 Čia neatsižvelgiama į pirmiau aptartą pasitenkinimą darbu, nes buvo klausiama tik apie apmokamą darbą dirbančius asmenis.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

3. Belgija / Belgija	3,22
4. Liuksemburgas	4,11
5. Nyderlandų	4,33
6. Jungtinė Karalystė	5,67
7. Vokietija	6,00
8. Prancūzija	7,56
9. Italia	8,78

Taigi, neatsižvelgiant į naudojamą klasifikaciją, visos „mažos“ šalys, kad ir kokios skirtingos jos būtų, ypačsocialinėje ir ekonominėje srityje, pirmauja priešketurias „didžiąsias“ šalis.¹

Kaip parodyta 63 lentelėje, skirtumai tarp šalių pagal kiekvieną patenkinamo rezultato nsritį taip pat yra labai dideli.

Didžiausia dispersija nustatyta paskutiniams dviem elementams: visuomenės forma ir demokratijos veikimas, dėl kurių pasitenkinimo lygis trijose aukščiausius balus turinčiose šalyse (Liuksemburge, Vokietijoje, Belgijoje) yra daug didesnis nei trijose prasčiausius balus turinčiose šalyse (Jungtinėje Karalystėje, Prancūzijoje ir, visų pirma, Italijoje).

1 Šie rezultatai patvirtina 1973 m. rezultatus, žr. „Pasitenkinimas ir nepasitenkinimas gyvenimo sąlygomis Europos bendrijos šalyse“. Briuselis, 1974 m. birželio mėn.

63 lentelė

Konkretus pasitenkinimo lygis kiekvienoje Bendrijos šalyje

1. Vieta, kurioje gyvenate		2. Santykiai su žmonėmis		3. Namas ar butas	
Airija	8,66	Airija	8,96	Airija	8,29
Danmark	8,48	Danmark	8,57	Danmark	7,94
Belgija / Belgija	8,14	Jungtinė Karalystė	8,00	Belgija / Belgija	7,92
nyderlandų	7,77	Belgija / Belgija	7,79	Liuksemburgas	7,80
Jungtinė Karalystė	7,62	Liuksemburgas	7,67	nyderlandų	7,60
Liuksemburgas	7,53	EB vidurkis	7,46	Jungtinė Karalystė	7,41
EB vidurkis	7,49	Vokietija	7,42	EB vidurkis	7,09
Prancūzija	7,37	Prancūzija	7,16	Vokietija	7,06
Italia	7,34	Italia	7,05	Prancūzija	6,96
Vokietija	7,28	nyderlandų	7,02	Italia	6,48
4. Gyvenimo lygis		5. Kaip naudotis savo pomėgiais		6. Turimas laikas	
Danmark	8,16	Danmark	8,16	Airija	7,56
Belgija / Belgija	7,75	Airija	7,94	nyderlandų	7,55
nyderlandų	7,70	nyderlandų	7,86	Danmark	7,54
Liuksemburgas	7,36	Belgija / Belgija	7,59	Belgija / Belgija	7,39
Jungtinė Karalystė	7,16	Jungtinė Karalystė	7,28	Liuksemburgas	6,90
Airija	7,04	Liuksemburgas	7,25	Jungtinė Karalystė	6,72
Vokietija	7,01	Vokietija	6,77	EB vidurkis	6,52
EB vidurkis	6,83	EB vidurkis	6,74	Prancūzija	6,42
Prancūzija	6,65	Prancūzija	6,21	Vokietija	6,33
Italia	5,93	Italia	6,00	Italia	6,04
7. Pajamos		8. Visuomenės forma		9. Demokratijos veikimas	
Danmark	7,07	Liuksemburgas	6,58	Vokietija	6,26
nyderlandų	6,77	Vokietija	6,41	Liuksemburgas	6,10
Belgija / Belgija	6,74	Belgija / Belgija	6,38	Belgija / Belgija	6,04
Liuksemburgas	6,73	Airija	6,02	Danmark	5,76
Airija	6,34	Danmark	5,88	nyderlandų	5,67
Jungtinė Karalystė	6,16	nyderlandų	5,55	Airija	5,11
Vokietija	5,99	Jungtinė Karalystė	5,11	EB vidurkis	4,82
EB vidurkis	5,75	EB vidurkis	5,08	Prancūzija	4,81
Prancūzija	5,34	Prancūzija	4,72	Jungtinė Karalystė	4,62
Italia	4,84	Italia	3,31	Italia	2,83

VIII Laimės jausmas

Pastaruoju metu sėkmingai taikant sąvoką „gyvenimo kokybė“ geriau išaiškintas glaudžiai susijusių sąvokų, pavyzdžiui, „pasitenkinimas“, „laimė“, „gerovė“ ir kt., psichosocialinis turinys.¹ Paprastai laikoma, kad sąvoka „pasitenkinimas“ atitinka tam tikrą gerovės būseną, kurios turinys daugiausia yra materialus (saugumas, patogumas ir t. t.), o sąvoka „laimė“ labiau siejama su individualiais ar net intymiais veiksniais, pavyzdžiui, sveikata ir tarpasmeniniais santykiais.

Tyrinėjant lyginamąjį moterų ir vyrų požiūrį į gyvenimą, būtų galima ne tik pamėginti išmatuoti šį itin subjektyvų jausmą: laimę.

Pereikime prie asmeniškėsio klausimo. Kaiviskas pasakyta ir padaryta, ar galite pasakyti, kaip vont dalykų jums dabar? Ar jūstikrai laimingas, pakankamai laimingas ar ne per daug laimingas dabar?²

Kaip ir su pasitenkinimu, vyrų ir moterų atsakymai yra labai panašūs: visoje Bendrijoje 16 proc. respondentų teigia esantys „tikrai laimingi“, 54 proc. – „gana laimingi“ ir 27 proc. – „nelabai laimingi“.

Amžius turi mažai įtakos vyrų laimės jausmo išraiškai, o moterų, teigiančių, kad jos yra „tikrai laimingos“, svarba mažėja didėjant metams.

Laimė taip pat didėja didėjant respondento išsilavinimo lygiui ir pajamoms, tačiau svarbiausias kintamasis, atrodo, yra, kaip tikėtasi, šeiminė padėtis: susituokę ar poroje gyvenantys asmenys teigia, kad jie du kartus dažniau yra „tikrai laimingi“ nei išsiskyrę, išsiskyrę ar našliai; Pažintys patenka tarp šių dviejų kategorijų.

1 Žr. visų pirma Prancūzijos gyvenimo kokybės ministerijos užsakymu D. SAINT-PAUL atliktą SOFRES tyrimą: „Dėl subjektyvaus gyvenimo kokybės apibrėžimo“. Paryžius, 74 lapkritis.

2 Siekiant išvengti tam tikro kuklumo poveikio atsakymuose, į klausimą sąmoningai neįtraukiamas išplėtimas neigiama prasme („gana nelaimingas“ ir „labai nelaimingas“). Tai reiškia, kad žmonės, kurie jaučiasi gana nepatenkinti arba labai nepatenkinti, tikriausiai pasirinko atsakymą „ne per daug laimingas“.

64 lentelė

Bendras laimės jausmas pagal lytį, išsilavinimo lygį, vietovės dydį, pajamas ir šeimynę padėtį
(Bendrija kartu)

		Tikrai laimingas	Gana laimingas	Nelabai laimingas	Neatsakyta
	Kartu	16 %	54 %	27 %	3 %
Vyrai		15	54	28	3
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	14	53	30	3
	25–54 m.	15	57	26	2
	55 metai ir daugiau	15	51	30	4
Moterys		17	53	27	3
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	21	56	20	3
	25–54 m.	17	55	25	3
	55 metai ir daugiau	14	47	35	4
Išsilavinimo lygis:					
	žemas	13	52	32	3
	Vidutiniškai	18	58	21	3
	- didelis	20	54	22	4
Vietovės dydis					
	kaimas	16	55	27	2
	- mažas miestelis	16	54	27	3
	- didelis miestas	16	52	28	4
Šeimos pajamos:					
	- kuklus	14	47	37	2
	Vidutiniškai	15	56	26	3
	- lengva	20	60	18	2
Šeimyninė padėtis:					
	- vienvietis	13	53	30	4
	vedęs (-usi)	17	56	25	2
	Gyvena maritaly	23	41	27	9
	- išsiskyręs (-usi)	8	43	41	8
	- atskirta	2	33	54	11
	Našlys (-ė)	11	45	40	4

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Skirtumai tarp šalių yra ne tokie ryškūs kaip pasitenkinimo jausmas, tačiau šalių reitingas pagal kiekvieną iš šių dviejų aspektų yra gana panašus: Pirmauja Danija ir Belgija, osąrašo apačioje– Prancūzija, Vokietija ir Italija:

	Tikrai laimingas	Labai patenkintas
Danmark	38 %	51 %
Belgija / Belgija	35	39
nyderlandų	31	33
Liuksemburgas	24	26
Jungtinė Karalystė	22	33
Airija	17	36
Bendrijos vidurkis	16	20
Prancūzija	16	16
Vokietija	11	13
Italia	6	7

Danijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje moterys atrodo šiek tiek laimingesnės nei vyrai; Apskritai moterys yra šiek tiek labiau tikėtinos nei vyresnio amžiaus moterys. Šeimyninė padėtis yra beveik visur diskriminuojanti, ypač Danijoje. Todėl patvirtinama, kad laimės jausmas abiem lytims yra glaudžiai susijęs su asmeniškiausiais gyvenimo aspektais, nes jis gyvena tam tikroje kultūroje.

65 lentelė

Laimės jausmas pagal lytį irlytį

(Tikrai laimingas atsakymas, pagal šalį)

	Vyrų				Moterys				Šeimyninė padėtis		
	Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Susituokę (-usi) arba pora	Vienvietis	Išsiskyrę (-usi), išsiskyrę (-usi), našlys (-ė)
Danmark	35 %	42 %	37 %	30 %	41 %	41 %	46 %	31 %	42 %	32 %	18 %
Belgija / Belgija	34	36	35	30	38	46	40	31	39	37	17
Nyderlandų	32	27	33	33	30	35	33	21	22	36	9
Liuksemburgas	22	15	25	20	26	8	31	28	29	18	8
Jungtinė rūšis	19	16	23	13	25	26	24	25	23	18	20
Airija	14	14	16	11	19	27	17	15	17	17	12
Prancūzija	14	16	13	15	18	25	18	13	18	17	13
Vokietija	12	11	9	18	10	15	11	6	13	9	5
Italia	5	6	5	6	6	11	3	6	4	7	7

IX Požiūris į Europos bendriją ir Europos suvienijimą

Ankstesnis darbas parodė, kad lytis menkai nuspėja požiūrį į Europą: beveik visose šalyse po politiorientacijos yrageriai, kad švietimo lygis, profesija ir pajamos, net jei atsižvelgiama, kai tik atsižvelgiamajusių įvairių kintamųjų ryšius.¹

Nekartodami atsakymų į daugelį klausimų, susijusių su bendrąja rinka, Europos bendrija ir Europosunifikatais, kurie buvo užduoti šioje apklausoje,²apsiribosime trimis klausimais: vieną dėl bendrosios rinkos, kitą dėl Europos suvienijimo ir trečią dėl įtakos, kurią Europos bendrijos plėtra galėtų turėti moterų statuso raidai.

1. Bendroji rinka

„Ar apskritai manote, kad (jūsų šaliai) priklausymas Europos bendrijai (bendrąjai rinkai) yra geras, blogas, geras arblogas dalykas?“

Visoje Bendrijoje 59 proc. respondentų mano, kad bendroji rinka yra geras dalykas, palyginti su 9 proc., kurie mano kitaip, ir 32 proc., kurie nepareiškia pozicijos arba neatsako. Vyrai teigiamai reaguoja šiek tiek dažniau nei moterys (63 proc., palyginti su 55 proc.). Jaunesni vyrai ir vyresnės moterys yra šiek tiek mažiau palankūs, tačiau svarbiausias kintamasis yra išsilavinimo lygis.

Tarp tų, kurie išreiškia aiškią, teigiamą ar neigiamą nuomonę, nėra didelio skirtumo tarp dviejų lyčių:

1 Žr. „Europiečių matoma Europa“; Briuselis, 1974 m. rugpjūčio mėn.

2 Žr. Eurobarometrą Nr. 3, 1975 m. birželio–liepos mėn.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Manome, kad bendroji rinka yra
"geras dalykas"

(iš 100 žmonių, kurie užima poziciją)

Vyrai	86 %
-------	------

Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	88
	25–54 m.	85
	55 metai ir daugiau	88

Moterys	87 %
---------	------

Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	88
	25–54 m.	89
	55 metai ir daugiau	85

Moterys yra tokios pat palankios kaip ir vyrai, be didelių skirtumų priklausomai nuo padėties, kaijos įgyja socialinių ir politinių įgūdžių (švietimo, informacijos ir kt.), kad išreikštų savo nuomonę.

66 lentelė

Bendroji rinkta. geras ar blogas, priklausomai nuo lyties, lyties ir išsilavinimo lygio;

(Bendrija kartu)

		Geras dalykas	Neteisingas dalykas	Nei gera, nei bloga	Neatsakyta
Kartu		59 %	9 %	23 %	9 %
Vyrai		63	10	21	6
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	57	8	29	6
	25–54 m.	64	11	20	5
	55 metai ir daugiau	66	9	18	7
Moterys		55	8	25	12
	Iš jų: nuo 15 iki 24 metų	57	8	25	10
	25–54 m.	57	7	26	10
	55 metai ir daugiau	50	9	24	17
Išsilavinimo lygis:					
	žemas	52	11	24	13
	Vidutiniškai	63	7	24	6
	- didelis	76	4	17	3

Skirtumai tarp šalių yra priešingi, viena vertus, šešioms šalims steigėjoms, kuriose nuo šešių iki septynių iš dešimties respondentų pritaria bendrajai rinkai, ir, kita vertus, trims naujoms valstybėms narėms. (žr. 67 lentelę).

Vyraivisur yra palankesni nei moterys, ypač Airijoje, Nyderlanduose ir Belgijoje. Amžius atlieka skirtingą vaidmenį, priklausomai nuo šalies ir lyties: vyresnio amžiaus vyrai yra palankesni, išskyrus Belgiją ir Liuksemburgą; vyresnio amžiaus moterys yra mažiau palankios, išskyrus Jungtinę Karalystę ir Daniją.

Šiuos skirtumus kai kuriose šalyse galima paaiškinti išsilavinimo įtaka, kuri ypač svarbi Belgijoje, Vokietijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Nyderlanduose; Pavyzdžiui, Belgijoje abiejų lyčių jaunuoliai, ypač moterys, yra daug palankesni rinkaineių vyresnieji, tikriausiai dėl to, kad jie yralabiau išsilavinę ir geriau informuoti. Tačiau kita įtaka paprastai lemia požiūrį: nacionalinę kultūrą ir, galima sakyti, ilgą patirtį Europos bendrijoje.

Stebina tai, kad, nors skirtumas tarp abiejų lyčių požiūrio ir išsilavinimo lygio yra tokio paties dydžio, vidutiniškai visose šešiose šalyse steigėiose ir trijose naujosiose valstybėse narėse amžiaus įtaka yra skirtinga.

Šešios vyresnio amžiaus moterys (55 metų ir vyresnės) yra gerokai mažiau palankios nei jaunesnės, o vyresnio amžiaus vyrai (išskyrus Belgiją ir Liuksemburgą) – šiek tiek labiau. Priešingai, iš „trijų“ tos pačios amžiaus grupės žmonių, ypač vyrų, padėtis yra akivaizdžiai palankesnė nei jaunesnių žmonių. (žr. 68 lentelę).

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Aiškinamoji prielaida yra ta, kad palankų moterų požiūrį „paprastai“ įtakoja išsilavinimo lygis, kai Bendrija turi gana ilgą patirtį šalyje.

67 lentelė

Požiūris, palankusbendrajai rinkai pagal lytį; amžius ir išsilavinimas

(Geras atsakymas, pagal šalį)¹

		Vyrų				Moterys				Išsilavinimo lygis		
		Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Mažas	Ieškini o pagrin das	Aukšt as
Italia	(71 %)	76 %	69 %	78 %	75 %	67 %	71 %	67 %	63 %	68 %	76 %	79 %
Liuksemburga s	(65 %)	67	81	65	61	62	80	63	52	67	66	58
Prancūzija	(64 %)	70	57	73	73	59	62	59	54	55	69	73
nyderlandų	(64 %)	71	67	75	67	57	69	59	47	55	73	80
Belgija	(57 %)	64	74	64	55	51	73	51	39	41	63	82
Vokietija	(56 %)	59	59	56	64	54	56	56	50	50	59	81
Airija	(50 %)	59	50	60	61	42	44	40	43	43	56	53
Jungtinė Karalystė	(47 %)	51	36	53	56	43	34	48	40	40	56	70
Danmark	(36 %)	40	24	44	39	34	19	35	39	32	44	40

1 Atsakyme „Bendra rinka yra geras dalykas“ šalys išvardytos mažėjančia dažnių tvarka. Skliausteliuose nurodytos procentinės dalys atitinka visų kiekvienos šalies respondentų procentines dalis.

68 lentelė

Skirtingas jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių požiūris į bendrąją rinką pagal lytį ir šalį

	Vyrai			Moterys		
	-25	55+	Skirtumas	-25	55+	Skirtumas
Belgija / Belgija	74 %	55 %	-19	73 %	39 %	-34
Vokietija	59	64	5	56	50	-6
Prancūzija	57	73	16	62	54	-8
Italia	69	75	6	71	63	-8
Liuksemburgas	81	61	-20	80	52	-28
nyderlandų	67	67	0	69	47	-22
Komplektas "Šešios"	64	69	5	64	53	-11
Danmark	24 %	39 %	15	19 %	39 %	20
Airija	50	61	11	44	43	-4
Jungtinė Karalystė	36	56	20	34	40	6
Komplektas "Trys"	36	55	19	34	40	6

2. Europos suvienijimas

„Ar iš esmės esate už, prieš ar abejingas Europos suvienijimui?“

Septyni iš dešimties respondentų (69 proc.) labai pritaria (35 proc.) arba (34 proc.) Europos suvienijimui; Tik 9 proc. yra nepalankūs, o 22 proc. yra nediferencijuoti arba nereaguojantys.

Moterys yra daug mažiau palankios nei vyrai. Amžius, vėlgi, skiriasi abiem lytims: 15–24 metų vyrai yra mažiau palankūs nei jų vyresnieji, o vyresnės nei 55 metų moterys – mažiau palankios.

Atrodo, kad švietimo lygis yra svarbiausias kintamasis.

(žr. 69 lentelę).

69 lentelė

Požiūris į Europos suvienijimą pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį

(Bendrija kartu)

		Labai palankus	Gana palankus	Abejingas	Gana nepalankus	Labai nepalanki	Neatsakyta
	Kartu	35 %	34 %	15 %	5 %	4 %	7 %
Vyrai		43	32	12	4	4	5
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	32	36	17	6	3	6
	25–54 m.	42	33	12	5	4	4
	55 metai ir daugiau	51	27	10	4	4	4
Moterys		28	36	19	5	3	9
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	29	36	21	5	2	7
	25–54 m.	28	39	17	5	3	8
	55 metai ir daugiau	28	30	21	5	4	12
Išsilavinimo lygis:							
	žemas	30	32	19	6	4	9
	Vidutiniškai	38	37	13	4	3	5
	- didelis	50	35	8	3	2	2

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Skirtumai tarp šalių yradar didesni nei ankstesniame klausime: viena vertus, šešiose šalyse steigėjose septynios arba aštuonios iš dešimties (76 proc.) piliečių pritaria Europos suvienijimui; trijose naujosiose valstybėse narėse dauguma yra tik ką pasiekta (50 proc.). Tačiau reikėtų pažymėti, kad Airijos balas viršija Belgijos balą, nes Belgijoje yra pusantro karto daugiau žmonių, kurie pareiškia, kad yra kitokie arbaneatsako.

1° Iš 100 respondentų

	Belgija	Airija
	%	%
Labai palankus	23	23
Gana palankus	32	34
Abejingas	28	22
Gana nepalankus	2	8
Labai nepalanki	1	7
Neatsako	14	6
Iš viso	100	100

2 ° iš 100 asmenų, kurie taria.

	Belgija	Airija
	%	%
Labai palankus	40	32
Gana palankus	55	47
Gana nepalankus	3	33
Labai nepalanki	2	10
Iš viso	100	100

Kai kuriose šalyse, išskyrus Liuksemburgą, moterys Europos suvienijimui yra mažiau palankios nei vyrai. Skirtumas ypač didelis Airijoje, Italijoje ir Belgijoje; tai daugiausia lemia abejingų arba neatsakytų atsakymų, kurie yra daug dažnesni tarp moterų, skaičius.

Abejingų arba neatsakytų atsakymų procentinė dalis pagal šalis:

	Vyrai	Moterys	F/H santykis
Italia	11 %	28 %	2,5
Nederlir	18	35	1,9
Airija	18	35	1,9
Danmark	20	34	1,7
Prancūzija	13	22	1,7
Vokietija	15	24	1,6
Belgija / Belgija	34	49	1,4
Jungtinė Karalystė	23	33	1,4
Liuksemburgas	18	17	0,9

Kalbant apie amžių, tai vėlgi daroma kitaip, nelygu lytis ir šalis, bet taip pat kitaip, nei nurodžiau pirmiau (žr. 68 lentelę) dėl atsakymo, susijusio su bendraja rinka.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Vyrams vyresnio amžiaus žmonės vis dar linkę būti šiek tiek palankesni nei jaunesni, tačiau Belgija vis dar yra išimtis. Ši tendencija labiau pastebima naujosiose valstybėse narėse. Šiek tiek skiriasi požiūris į bendrąją rinką.

Tarp moterų vyriausios yra mažiau palankios nei jauniausios, ypač Belgijoje, taip pat Italijoje, Nyderlanduose ir Vokietijoje. Jungtinėje Karalystėje ir dar labiau nei bendrojoje rinkoje vyresnio amžiaus moterys yra daug palankesnės nei vyresnio amžiaus moterys Europos suvienijimui. Ši tendencija yra tokia pati, kaip ir bendrosios rinkos atveju, tačiau ji yra ryškesnė, ypač Jungtinėje Karalystėje.

Kalbant apie švietimo lygį, jis daro didelę įtaką švietimui beveik visose šalyse, bet ypač Belgijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

Galiausiai atrodytų, kad labiau politinis klausimas, kaip antai viena iš Europos „fiction“, yra santykinai mažiau palankiai vertinamas (arba tiksliau vertinamas labiau abejingumu) tarp vyresnio amžiaus moterų šalyse, kuriose šios moterys yra mažiau išsilavinusios ir mažiau politizuotos (Belgija), tačiau taip pat yra ir kitų kintamųjų, kaip yra Jungtinėje Karalystėje, kur „anti-European“ kampanijos tikriausiai veiksmingiau pasiekė jauniausias moteris, t. y. labiausiai išsilavinusias ir geriausiai išmanančias, labiau linkdamos į susilaikymą nei į atvirai neigiamą požiūrį.

70 lentelėje pagal šalis parodytas palankaus požiūrio į Europos suvienijimą pasiskirstymas pagal lytį, amžių ir išsilavinimo lygį.

71 lentelėje pagal šalis parodytas dviejų kraštutinių amžiaus grupių ir kiekvienos lyties palankaus požiūrio dažnio skirtumas.

72 lentelėje pateikti išsamūs Belgijos ir Jungtinės Karalystės rezultatai pagal lytį ir amžių, iš kurių matyti, kad dviejose šalyse, kurių vidutinis palankaus požiūrio balas yra maždaug toks pats (atitinkamai 52 % ir 50 %), esama didelių skirtumų, ypač tarp moterų, priklausomai nuo to, ar jos „gali“ išreikšti viena ar kita kryptimi.

70 lentelė

Požiūris į Europos suvienijimą pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį

(Atsakymai „labai palankūs“ arba „gana palankūs“ pagal darbo užmokestį)¹

		Vyrų				Moterys				Išsilavinimo lygis		
		Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Mažas	leškinis o pagrin- das	Aukštas
Liuksemburgas	(80 %)	80 %	85 %	78 %	82 %	81 %	84 %	81 %	72 %	79 %	79 %	81 %
Prancūzija	(77 %)	82	76	82	85	74	70	74	75	68	83	87
Vokietija	(77 %)	82	75	79	90	73	77	79	63	72	82	87
Italija	(77 %)	85	83	87	84	69	83	67	60	71	86	89
Nyderlandų	(65 %)	72	65	77	67	59	67	62	48	56	77	80
Belgija	(52 %)	63	69	66	55	48	63	53	32	39	60	84
"Šešios"	(76 %)	81	78	81	84	70	76	72	62	69	81	87
Airija	(57 %)	66	51	66	74	46	45	54	47	51	62	63
Jungtinė Karalystė	(50 %)	55	40	55	61	46	32	51	46	44	59	74
Danmark	(41 %)	43	31	47	43	41	36	43	39	37	52	46
"Trys"	(50 %)	54	40	55	61	46	33	50	46	44	59	68

1 Šalys išdėstomos mažėjančia tvarka pagal „labai palankaus“ arba „gana palankaus“ atsakymo dažnumą. Skliausteliuose nurodytos procentinės dalys atitinka visų kiekvienos šalies respondentų procentines dalis.

71 lentelė

„Jaunųjų“ ir „senųjų“ požiūrių į Europos suvienijimą skirtumai pagal lytį ir šalį

(Atsakymas „labai palankus“ arba „gana palankus“)

	Vyrų			Moterys		
	-25	55+	Skirtumas	-25	55+	Skirtumas
Belgija / Belgija	69 %	55 %	-14	63 %	32 %	-31
Vokietija	75	90	15	77	63	-14
Prancūzija	76	85	9	70	75	5
Italija	83	84	1	83	60	-23
Liuksemburgas	85	82	-3	84	72	-12
Nyderlandų	65	67	2	67	48	-19
Komplektas "Šešios"	78	84	6	76	62	-14
Danmark	31 %	43 %	12	36 %	39 %	3
Airija	51	74	23	45	47	2
Jungtinė Karalystė	40	61	21	32	46	14
Komplektas "Trys"	40	61	21	33	46	13

72 lentelė

Elgiškosios Vokietijos ir Jungtinės Karalystės požiūrių į Europos suvienijimą dėlyties ir lyties skirtumai

	Belgija (52 %)						Jungtinė Karalystė (50 %)					
	Vyrai			Moterys			Vyrai			Moterys		
	-25 %	25/54 %	55+ %	-25 %	25/54 %	55+ %	-25 %	25/54 %	55+ %	-25 %	25/54 %	55+ %
1° Iš 100 respondentų												
Labai palankus	32	25	30	23	18	16	13	33	42	15	26	24
Gana palankus	37	41	25	40	35	16	27	22	19	17	25	22
Abejingas	23	22	23	25	27	44	27	17	11	33	17	20
Gana nepalankus	2	1	4	1	3	1	12	12	8	12	11	12
Labai nepalanki	.	1	3	1	1	1	12	11	14	8	9	11
Neatsakyta	6	10	15	10	16	22	9	5	6	15	12	1
Iš viso	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2° Iš 100 save ištarusių asmenų												
Labai palankus	45	37	48	35	32	47	20	42	50	29	37	35
Gana palankus	52	60	40	62	61	47	42	28	23	33	35	32
Gana nepalankus	3		7		5	3	19	16	10	23	15	17
Labai nepalanki	.	3	5	3	2	3	19	14	17	15	13	16
Iš viso	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

3. Europos bendrija ir kintantis moterų statusas

„Ar manote, kad Europos bendrijos (bendrosios rinkos) plėtra gali daryti gerą įtaką, daryti blogą įtaką arba visai nedaryti įtakos moterų statuso raidai?“

Tik 34 % visos Bendrijos gyventojų mano, kad Bendrijos vystymasis gali turėti „geros įtakos“ moterų statuso raidai; 4 proc. yra blogiausioje padėtyje, o 62 proc. nemato ryšio tarp šių dviejų temų.

Vyrų ir moterų atsakymai skiriasi nedaug, išskyrus tai, kad moterys, ypač vyresnio amžiaus moterys, yra daug labiau linkusios neišreikšti savo nuomonės.

Išsilavinimo lygis įtakoja neatsakymus ir daro įtaką teigiamiems atsakymams, t. y. tai, kad atsakymas, kuris aiškiai atspindi bet kokio dalyko ryšio nesuvokimą („jokios įtakos“), yra tokio pat stiprumo švietimo lygiams, rodo, kad tai yra labiausiai paplitęs požiūris.

Žr. 73 lentelę.

Amžiaus įtaka vyrams yra gana maža. Šie du žmonės, susidūrę su savo santykiais – Europos bendrijos santykiais ir moterų statusu – turi įvairių padarinių: vyresnio amžiaus vyrai dažniau tikisi teigiamos įtakos Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje, taip pat Liuksemburge; Tačiau taip nėra Belgijoje, kur, kaip matėme pirmiau, vyresnio amžiaus žmonių abejingumas yra labai didelis.

73 lentelė

Numatomas Europos bendrijos vystymosi poveikis moterų statuso pokyčiams pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį (Bendrija kartu)

		Gera įtaka	Bloga įtaka	Jokios įtakos	Neatsakyta
Kartu		34 %	4 %	37 %	25 %
Vyrai		37	6	37	20
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	35	5	39	21
	25–54 m.	37	6	40	17
	55 metai ir daugiau	38	5	32	25
Moterys		32	3	36	29
Iš jų:	nuo 15 iki 24 metų	34	3	39	24
	25–54 m.	35	3	35	27
	55 metai ir daugiau	24	3	36	37
Išsilavinimo lygis:					
	žemas	30	5	36	29
	Vidutiniškai	36	4	38	22
	- didelis	46	3	36	15

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Tlie pirmiausia pateikė palankius atsakymus, po to sek Airija ir Prancūzija. Vokietija, Danija ir Jungtinė Karalystė yra sąrašo epabaigoje. Tairodo, kad tie, kurie teikia didelę reikšmę moterų statuso problemai, yra labiau linkę tikėtis įtakos Bendrijos vystymuisi.¹ Be to, Danijoje ir Jungtinėje Karalystėje didesnė dalis tų, kurie tikisi įtakos, ją apibūdina neigiamai nei kitose šalyse.

Žr. 74 lentelę.

Moterų amžius yra ryškesnis, išskyrus Daniją ir Jungtinę Karalystę, o vyresnio amžiaus moterų atsakymai daugumoje šalių rodo, kad moterų statuso problemai skiriama mažiau dėmesio ir mažiau domimasi Europos bendrija.

Instrukcija įyra beveik visur link staigaus neatsakymo sumažėjimo, kai pereinama iš žemo į aukštą lygį, tačiau daug mažiau veikia neapibrėžtumo (ar abejingumo) atsaką: net kai kuriose šalyse (Liuksemburge, Belgijoje, Prancūzijoje, Nyderlanduose, Jungtinėje Karalystėje) jis būtų linkęs jį didinti, o tai rodo, koks silpnas yra suvokiamas Europos bendrijos santykis ir moterų statuso problema. Nepaisant to, švietimopoveikis išmatuotam požiūriui iš esmės yra teigiamas, ypač Airijoje ir Belgijoje.

Žr. 75 lentelę.

1 Žr. 1 lentelę, 9

74 lentelė

Numatoma Europos bendrijos vystymosi įtaka moterų statuso raidai

(Iš darbo užmokesčios)

	Tikisi įtakos		Nesitikėkite jokios įtakos	Neatsakyta
	palankios	nepalanki		
Italia	54 %	2 %	20 %	24 %
Airija	51	6	30	13
Prancūzija	41	2	31	26
Belgija / Belgija	34	2	22	42
Liuksemburgas	34	6	28	32
nyderlandų	31	4	27	38
Vokietija	26	4	51	19
Danmark	21	9	36	34
Jungtinė Karalystė	19	9	47	25

75 lentelė

Palanki Europos bendrijos vystymosi įtaka moterų statuso pokyčiams pagal lytį, lytį ir išsilavinimo lygį
(Geros įtakos atsakas pagal šalis)¹

		Vyrų				Moterys				Išsilavinimo lygis		
		Iš viso	-25	„25/54	55+	Iš viso	-25	„25/54	55+	Mažas	Ieškinio pagrindas	Aukštas
Italia	(54 %)	58 %	53 %	62 %	56 %	49 %	56 %	52 %	35 %	48 %	63 %	66 %
Airija	(51 %)	52	43	55	55	49	56	50	43	39	57	68
Prancūzija	(41 %)	41	40	39	45	40	39	44	33	35	46	43
Belgija	(34 %)	38	47	39	32	30	43	32	19	24	38	49
Liuksemburgas	(34 %)	30	11	33	36	36	32	44	26	33	39	28
Nyderlandų	(31 %)	36	27	41	32	26	28	29	18	25	38	41
Vokietija	(26 %)	28	23	27	30	25	22	30	20	24	28	34
Danmark	(21 %)	23	21	22	21	20	16	23	20	17	29	25
Jungtinė Karalystė	(19 %)	22	12	21	27	17	18	17	17	18	20	28

1 Šalys išdėstomos mažėjančia tvarka pagal „geros įtakos“ atsaką.

II dalis

Aiškinamoji esė apie požiūrio į moterų statusą formavimąsi

Įvadas į metodologiją

Pirmos dalies skaitymas parodė nagrinėtos problemos sudėtingumą: vyrų ir moterų požiūris, kurį lemia tiek individualios respondentų savybės (lytis, amžius, išsilavinimas ir t. t.), tiek visuomenės, kuriai jie priklauso, požiūris, kartais yra panašus, o kartais ir skirtingas; šie veiksniai sąveikauja tarpusavyje; atsakymai į vieną klausimą yra statistiškai susieti su atsakymais į kitą klausimą ir t. t.

Siekiant paaiškinti, kaip formuojasi šios nuostatos, t. y. sumažinti surinktų duomenų sudėtingumą iki kuo paprastesnio aiškinimo, būtino mokslinių tyrimų kelio, buvo atlikta keletas analizių:

- t y p ologique (klasterinė analizė), kurios tikslas – visus 9500 tirtų individų, kuriems būdingas tam tikras kintamųjų skaičius (atsakymai ir kiekvienam iš jų žinomossavybės), suskirstyti į ribotą grupių skaičių (arba „tipus“), kad tie individai kiekvienoje grupėje būtų kuo panašesni, o tipai kuo labiau skirtųsivienas nuo kito;
- kiekvienos šalies lygmeniu atliekama veiksnių analizė išatsakymų į klausimus, tiesiogiai susijusius su mūsų tema, siekiant nustatyti, ar ir koku mastu visųšių atsakymų, vertinamų nuo dviejų iki dviejų, koreliacijas gali paaiškinti nedidelis „veiksnių“ skaičius;
- analinis tyrimasvadinamas „daugybinių klasifikacijų analizeis“, kuri leidžia įvertinti kintamųjų (lytis, amžius, išsilavinimas, pajamosir t. t.) aiškinamąją vertę ir santykinę kiekvieno iš nustatytų kintamųjų „veiksnių“ svarbą kitų kintamųjų atžvilgiu, atsižvelgiant į jų tarpusavio ryšius.

Kiekvienas iš šių metodų leis mums išgauti hipotezes ir galbūt išvadas iš surinktųduomenų masės.

Pradėkime nuo tipologinės analizės.

II Tipologinė visuomenės požiūrio į moterų padėtį analizė¹

Šią analizę sudarė bendras atsakymų į šiuos klausimus vertinimas:

- moterų statuso problemai teikiama svarba,
 - sprendimas dėl pokyčių greičio,
- tikimybė, kad moterims, palyginti su vyrais, pasiseks gyvenime,
- nepalankias sąlygas ar diskriminaciją atitinkančios sritys,
- politikos įvaizdis (žmogiškieji reikalai)
- pasitikėti vyru ar moterimi kaip politiniu atstovu Parlamente.

Atsakymų į šiuos klausimus nagrinėjimo rezultataibuvo pateikti sprendimuose dėl abiejų lyčių vaidmenų skirtumų mažinimo; dėl moterų, raginančių mažinti skirtumus, dėl moterų vaidmens politikoje ir dėl respondentų individualiųjų savybių.

Ši analizė, nuosekliai mažinant, atskleidžia nevienalytiškumo laipsnį septyniose grupėse, kurios pačios gali būti sumažintos iki penkių pagrindinių tipų, kurie „paaiškina“ 30,4 % informacijos, esančios šešiuose aktyviuose kintamuosiuose:

1-asis tipas: Pokyčių aktyvistai

Ši grupė sudaro 34 proc. visų respondentų, ją sudaro 45 proc. vyrų ir 55 proc. moterų.

1 Analizei vadovavo Héléne RIFFAULT.

Šie „kariai“ mano, kad moterų vieta visuomenėje yra svarbus klausimas, kad dauguma moterų nori pokyčių, o dauguma vyrų – ne, kad moterys yra teisios reikalaujamos, kad skirtumai būtų sumažinti, kad pokyčiai neįvyktų pakankamai greitai. Jievisiškai prieštarauja tam, kad politika būtų vyrų reikalas, ir mano, kad vyrų ir moterų vaidmenys politikoje turėtų būti vienodi. Be to, jie taip pat pasitiki moterimi, kaip ir vyru, kaip atstovu Parlamente.

Pagal šį tipą galima išskirti du pogrupius:

- vienas (PV), kuris sudaro 14 proc. visos darbo jėgos (43 proc. vyrų ir 57 proc. moterų), mano, kad šiuo metu moterys taip pat tikėtina, kaip ir vyrai, kad jų gyvenimas bus sėkmingas;

kita (IB), kurioje dirba 20 proc. visų darbuotojų (46 proc. vyrų ir 54 proc. moterų), mano, kad moterų tikimybė yra mažesnė; ši grupė yra labai užsiėmusi žmonėmis, turinčiais aukštą išsilavinimo lygį ir priklausančiais miesto vietovėms.

Šios dvi „pokyčių aktyvistų“ grupės labiausiai domisipolitinėmis diskusijomis; jų pasitenkinimo materialiais dalykais (būstu, pajamomis, gyvenimo lygiu, darbu ir t. t.) lygis labai nesiskiria nuo vidurkio, tačiau jie yra mažiau patenkinti nei respondentų, turinčių klausimų, susijusių su visuomenės forma ir demokratijos veikimu, vidurkis.

Trumpai tariant, jie iš tiesų yra „pokyčių aktyvistai“ plačiąja prasme, kuri, žinoma, apima, bet gerokai viršija tai, kas paprastai vadinama „feministėmis“. Tai didžiausia grupė pagal skaičių ir, be abejo, įtaką; Ją sudaro šiek tiek daugiau moterų nei vyrų.

2 rūšis: Pokyčių priešininkai

Įtariama, kad ši antroji grupė apibūdinama visiškai priešingai. Joje dirba 18 proc. visų darbuotojų – beveik tiek pat moterų kaip vyrų (53 proc. vyrų ir 47 proc. moterų).

Šie „priešininkai“ mano, kad problema nėra svarbi ir kad moterys turi tiek pat galimybių kaip ir vyrai. Jiems moterys nori keistis, ir jie klysta; dauguma vyrų pasisako prieš pokyčius; Šiuo metu pokyčiai vyksta per greitai.

Šiai grupei politika turėtų būti labiau susijusi su vyrais; Ir jei moterys nori ką nors padaryti apie tai, tai būtų geriau, jei jis būtų kitoks vaidmuo. Bet kuriuo atveju nėra balsavimo už ką nors, išskyrus vyrą.

Tie, kurie sudaro šią oponentų grupę, yra vyresni už vidurkį; jų išsilavinimo lygis yra žemesnis ir jie mažai domisi politika.

Trečiasis tipas: nuosaikių

Tai tarpinė grupė tarp pirmųjų dviejų: 18 proc. visų darbuotojų – 48 proc. vyrų ir 52 proc. moterų.

Šie „vidutinio sunkumo“ asmenys turi tam tikrų pokyčių, tačiau jų mirtis neaiški ir jie nėra labai politizuoti „arba i, tai didelė problema“, „taip, dauguma moterų nori pokyčių ir jos yra teisios“. Tačiau vyrai iš esmės nenori pokyčių. Politika nėra per daug moterų reikalas, ir jei jos nori joje atlikti tam tikrą vaidmenį, tai bet kuriuo atveju turi skirtis nuo vyrų vaidmens.

Tai, kad ši „nuosaikių pažiūrų“ grupė plačiai visuomenei yra tokia pat svarbi kaip ir „oponentų“ grupė (18 %), aiškiai rodo, kokį vaidmenį ji gali atlikti teisės aktų ir moralės raidai, priklausomai nuo to, ar ji pasislinks į

vieną, ar į kitą pusę. "Kariai" tikriausiai turėtų vengti smogti jam, jei jie nori laimėti daugumą visuomenės dėl savo priežasties.

4 tipas: adaptuotas

Tai gana tradicingrupė, gerai prisitaikiusi prie dabartinės padėties, kuri, kaip matėme, įvairiose šalyse taip pat skiriasi. Aš atstovauju 21 proc. visos darbo jėgos. Jos nariams moterų problema nėra didelė ir moterys ne mažiau linkusios sėkmingai gyventi. Jų pasitenkinimo balas yra gerokai didesnis už vidurkį, kalbant apie bendrą pasitenkinimą gyvenimu, materialistiniais dalykais, visuomene ir demokratijos veikimu. Dažniau nei kiti, jie sako, kad yra „tikrai laimingi“.

Šioje grupėje galima išskirti du sub-groupes, tarp kurių niuansai yra tokie:

- atrodo, kad kai kuriems (IVA) darbuotojams, kurie sudaro 11 proc. visos darbo jėgos (55 proc. vyrų ir 45 proc. moterų), problema nekyla, nes šiuo metu visi, tiek vyrai, tiek moterys, sutinka sumažinti vaidmenų skirtumus, ir taip yra;

- kitiems (IVB) – 10 proc. darbo jėgos, 45 proc. vyrų ir 55 proc. moterų – tai veikia būtų klaidinga problema: turi būti išsaugotas tam tikras moteriškumas; dauguma moterų nenori pokyčių, ir tikrai ne dauguma vyrų; be to, moterys, norinčios taip pakeisti visuomenę, klysta; tačiau šiam pogrupiui, jei moterys nori atlikti tam tikrą vaidmenį politikoje, tai turi būti tas pats vaidmuo, kurį atliktų vyras.

Tokios patenkintos ir dėl įvairių priežasčių be problemų pritaikomos temos yra ypač paplitusios Danijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Nyderlanduose.

5 tipas: abejinga ir septynerių metų nuomonė

Mažai ką galima pasakyti apie likusią grupę, kuri sudaro šiek tiek daugiau nei 8 proc. visos darbo jėgos, išskyrus tai, kad tai yra „moteriškausia“ grupė (57 proc. moterų ir 43 proc. vyrų), seniausia, mažiausiai išsilavinusi grupė, kurioje daugiausia neaktyvių žmonių.

76 lentelėje apibendrinamos pagrindinės respondentų asmeninės savybės pagal kiekvieną iš penkių tvarkomų duomenų rūšių. Tai aiškiai parodo kiekvieno tipo sociologinį profilį:

- nedaug skirtumų tarp dviejų lyčių,
- abejingų ir oponentų didesnis amžius ir žemesnis išsilavinimo lygis,
- nedaug skirtumų tarp miestų ir kaimų.

76 lentelė

Penkios požiūrio rūšys pagal respondentų charakteristikas

(Bendrija kartu)¹

	I tipo "pokyčių aktyvistai" (33,7 %)		II tipo "Oponentai" (18,2 %)	III tipo "vidutinio sunkumo" (18,3 %)	IV tipo "pritaikytas" (20,9 %)		V tipo "abejingas ir be nuomonės" (8,5%)
	DI (13,4 proc.)	II (20,3 %)			IVA (10,2 %)	IVB (10,7 %)	
Vyrai	43 %	46 %	53 %	48 %	55 %	45 %	43 %
Moterys	57	54	47	52	45	55	57
Amžius:							
nuo 15 iki 24 metų	22	25	12	16	19	16	10
nuo 25 iki 54 metų	54	56	26	54	52	55	41
55 metai ir daugiau	24	19	42	30	29	29	49
Instrukcija							
žemas	52	39	65	53	56	50	70
Vidutiniškai	31	36	25	33	29	30	21
- didelis	17	25	10	14	15	20	9
Vieta:							
kaimas	38	34	42	41	41	37	42
- mažas miestelis	34	33	31	31	33	34	31
- didelis miestas	27	31	27	27	25	28	25
Veikla:							
turtas	50	55	46	52	56	50	35
- neaktyvūs	50	45	54	48	44	50	65
Viešojitarnyba :							
vedęs (-usi)	65	65	67	67	70	70	61
Našliai	7	5	12	8	7	8	17
- singlai	23	26	18	22	20	18	18
Kitos išlaidos	4	4	3	3	3	4	3

1 Kiekvienos skilties antraštės skliausteliuose nurodytos procentinės dalys atitinka viso ėminio rūšies masę. Kai kurios bendros sumos gali būti mažesnės nei 100 proc., nes neatsakymai neskaičiuojami.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Dar įdomiau yra kiekvieno iš penkių tipų asmenų pasiskirstymas pagal šalis. (77 lentelė).

Pokyčių aktyvistų ypač daug Airijoje (46 proc.), Italijoje (39 proc.) ir Prancūzijoje (38 proc.).“

Oponentai, kurių Danijoje yra labai nedaug (10proc.), kitose šalyse sudaro 16–23 proc.

„Nuosaikieji“ galbūt sudaro „karininkų“ rezervą Prancūzijoje ir Liuksemburge.

„Pritaikytas“ ir „abejingas“ yra daugiau nei kitur Danijoje, Nyderlanduose ir Didžiojoje Britanijoje.

Belgijoje ir Vokietijoje tarp „vidutinio sunkumo“ ir „oponentų“ dar nėra nieko.

Galiausiai 78 lentelėje pagal kiekvieną tipą pateikiami procentiniai dydžiai arba balai, atitinkantys kelis klausimus, kurių svarba bus parodyta tolesnėse analizėse. Vien žvilgsnis į moterų padėtį rodo, kaip „pokyčių aktyvistai“ ir „adapted-satisfaits“ priešinosi vieni kitiems mūsų visuomenėse.

Antroje dalyje šis klausimas bus išaiškintas visų pirma remiantis kitais analizės metodais.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

TcanauNr. 77

Penkios požiūrio rūšys pagal šalis

(iš 100 respondentų kiekvienoje šalyje)

	I tipo "pokyčių aktyvistai" (33,7 %)		II tipo „priešininkai“ (18,2 %)	III tipo „vidutinio sunkumo“ (18,3 %)	IV tipo "pritaikytas" (20,9 %)		V tipo "abejingas ir be nuomonės" (8,5%)
	DI (13,4 proc.)	II (20,3 %)			IVA (10,2%)	IVB (10,7 %)	
Belgija / Belgija	13 %	15 %	21 %	24 %	10 %	6 %	11 %
Danmark	13	21	10	7	14	21	14
Vokietija	14	19	23	24	9	7	4
Prancūzija	17	21	16	27	7	8	4
Airija	16	30	16	19	7	8	4
Italia	21	18	22	20	8	7	4
Liuksemburg as	10	18	18	27	11	7	9
nyderlandų	8	20	18	12	16	12	14
Didžioji Britanija	10	20	19	9	12	17	13
(Šiaurės Airija)	(11)	(24)	(18)	(13)	(17)	(11)	(6)

78 lentelė

Kai kurie būdingi atsakymai, atitinkantys penkis požiūrio tipus

(Bendrija kartu)¹

	I tipo "pokyčių aktyvistai" (33,7 %)		II tipo „priešininkai“ (18,2 %)	III tipo „vidutinio sunkumo“ (18,3 %)	IV tipo "pritaikytas" (20,9%)		V tipo "abejingas ir be nuomonės" (8,5%)
	DI (13,4 proc.)	II (20,3 %)			IVA (10,2%)	IVB (10,7 %)	
Moteryų padėties problemos svarbos įvertinimas	7,09	7,14	4,09	6,66	3,86	3,76	3,69
Moterys yra mažiau tikėtinos	4 %	98 %	18 %	47 %	5 %	18 %	10 %
Pokyčiai vyksta nepakankamai greitai	52 %	53 %	7 %	26 %	4 %	7 %	6 %
Politika neturėtų būti daugiau apie vyrus	85 %	90 %	17 %	15 %	44 %	46 %	25 %
Pasitenkinimo balas:							
Gyvenimas, kurį mes vedame	7,38	7,43	7,27	7,34	7,76	7,83	7,37
Bendrovės forma	5,27	5,04	5,43	5,65	5,9	5,45	5,75
Demokratijos veikimas	4,9	4,78	5,08	5,34	5,65	5,19	5,41
Sakoma: "Labai laimingas"	22 %	22 %	20 %	20 %	30 %	30 %	21 %

¹ Nesvertinis nacionalinių ėminių rinkinys.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Atsakymų veiksmų analizė ir daugiakriterinė analizė¹

Siekiant apžvelgti kiekvieno respondento atsakymus į 22 klausimus, susijusius su moterų statusu, buvo atlikta kiekvienos šalies veiksmų analizė.²

Išnagrinėjus rezultatus paaiškėjo, kad įvairių šalių reagavimo modeliai yra labai panašūs. Kiekvienoje nacionalinėje ekonomikoje atsiranda trys požiūrio grupės. Grupės (klasteriai) atspindi tai, kad žmonės, kurie atsako į tam tikrą klausimą viena ar kita prasme, turi didelę tikimybę pateikti panašų atsakymą į kiekvieną kitą tos pačios grupės klausimą ir atvirkščiai.

Atsižvelgiant į šį požiūrio modelių panašumą devyniose šalyse, analizė bus pateikta visai Bendrijai.

1 Šiame skyriuje daugiausia remiamasi profesorių Margaret ir Ronald INGLEHART (Mičigano universitetas) atlikta analize.

2 Čia naudojamas „varimax rotation“ metodas.

Moteryų padėtis Europos bendrijoje: trys aviahorizontų konfigūracijos

(Visų nacionalinių ėminių veiksmų analizė)

	Dominuojantis veiksnys
I. Diskriminacijos suvokimas:	
Arsakytumėte, kad dabartinė moterų padėtis aplink jus, palyginti su vyrų padėtimi, yra daug geresnė (...) kalbant apie...?	
... paaukštinimo galimybės	0,71
...darbo užmokestis	0,67
Galimybė susirasti darbą	0,66
...darbo saugumas	0,65
... profesinis mokymas	0,63
...galimybė mokytis	0,53
... darbo sąlygos	0,52
Ar moterys, kaip ir vyrai, yra laimingos savo gyvenime?	0,64
II. Visuomenės permainų, susijusių su moterų vaidmeniu, rėmimas arba priešinimasis joms	
Ar manote, kad moterys politikoje turėtų vaidinti tokį patį vaidmenį kaip vyrai?	0,71
– „Ar sutinkate, kad politika turėtų būti labiau vyrų reikalas ()?“	0,68
Ar viskas (...)keičiasi per greitai, nepakankamai greitai ar tiesiog teisingai?	0,54
„Ar jums būtų normalu, jei moteris vakare išeitų į susitikimą be savo vyro?“	0,51
Ar tai keičia teisingą, ar neteisingą kelią?	0,45
Ar, jūsų nuomone, moterims kyla problemų, ar ne? Kiek svarbi ši problema?	0,42
„Ar manote, kad normalu, ar nenormalu, kad moteris skatina savo vyrą pakeisti darbą, nes jai siūloma geresnė padėtis kitame regione?“	0,34
„Ar manote, kad tėvams būtų normalu nuspręsti mokėti savo dukrai už mokslą, jei ji mokykloje mokėjo geriau nei berniukas?“	0,33
III. Pasitenkinimas ar nepasitenkinimas?	
„Kiek esate patenkintas visuomenės, kurioje gyvenate, forma?“	0,67
„Apskritai, ar esate labai patenkintas (...) gyvenimu, kuriam šiuo metu vadovaujate?“	0,65
Ar tai keičia teisingą, ar neteisingą kelią?	0,44
„Ar manote, kad Europos bendrijos plėtra (...) gali turėti didelės įtakos moterų statuso raidai?“	0,43

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Pirmoji iš trijų grupių išreiškia laipsnį, kuriuo moterys laikomos tokiomis ar mažiau tikėtinomis egzistavimui nei vyrai. Ašatspindžiu kai kurių tendenciją manyti, kad moterys turi lygias galimybes kiekvienoje iš išvardytų sričių, o kiti nuolat mano, kad jos yra mažiau tikėtinos.

Šioje atsakymų grupėje daugiausia dėmesio skiriama „reklamos galimybėms“. Atrodo, kad tai jautriausias moterų ir vyrų lygių galimybių suvokimo rodiklis.

"Darbo užmokestis" ir "galimybė susirastidarbą" taip pat yra gana geri rodikliai. Kiti du punktai - "galimybė studijuoti" ir "darbo sąlygos" - yra mažiau susiję su kitais. Iš tiesų gali būti, kad kas nors mano, jog moterys turi tokias pačias galimybes kaip ir vyrai darbo sąlygų ar išsilavinimo požiūriu, tačiau mano, kad apskritai moterys yramažiau tikėtinos nei vyrai.

Antrasis grupė išreiškia palankų ar nepalankų požiūrį į socialinius pokyčius, susijusius su moterų statusu. Šis aspektas apima daug pokyčių, tačiau įdomu pažymėti, kad vienas iš mūsų jautriausių rodiklių yra susijęs su politiniu moterų vaidmeniu.

Trečioji grupė išreiškė pasitenkinimą ar nepasitenkinimą visuomenės forma ir gyvenimo būdu, atsižvelgiant į moterų statusą ir susijusius pokyčius visuomenėje. Šis aspektas taip pat išreiškia tam tikrą optimizmo ar pesimizmo požiūrį į socialinius pokyčius.

Ši veiksmų analizė leidžia naujai pažvelgti į visus anksčiau per pirmąjį svarstymą išnagrinėtus rezultatus.

1. Už arba prieš socialinius pokyčius

Galima sudaryti paramos arba nepritarimo visuomenės pokyčiams, susijusiems su moterų vaidmeniu, indeksą, derinant atsakymus į du svarbiausius klausimus: Ar viskas keičiasi per greitai? „Ar sutinkate, kad politika turėtų būti labiau susijusi su vyrais?“¹

Šis indeksas gali būtinuodjamas kaip priklausomas kintamasis daugelio kriterijų analizėse, kuriose vertinamas ryšys su konkrečiais identifikavimo kintamaisiais (lytimi, amžiumi, išsilavinimu, pajamomis ir kt.), atsižvelgiant į šių kintamųjų tarpusavio ryšius: pvz., tarp lyties ir amžiaus, tarp lyties, amžiaus ir pajamų ir t. t.²

cilientelėje po to parodyta santykinė dešimties identifikavimo kintamųjų svarba paaiškinime, kitaip tariant, kiekvienoje Bendrijos šalyje nagrinėto aspekto svarba.

1 Šie du elementai yra tarp trijų, kurie yra dominuojantys matuojamo matmens veiksniai (antroji grupė). Punktas „tas pats vaidmuo politikoje“ nebuvo pasirinktas dėl dviejų priežasčių: pirma, klausimyne jis buvo pateiktas iškart po punkto „Žmogiškųjų reikalų politika“ ir buvo pagrindo baimintis užteršimo poveikio, antra, jis dviprasmiškas, nes užsispyręs tradicionalistas ir sąmoningas moterų „išlaisvinimo“ šalininkas dėl įvairių priežasčių gali jausti, kad moterys ir vyrai politikoje turėtų atlikti skirtingus vaidmenis.

2 Naudojama sistema yra daugkartinė klasifikavimo analizė (angl. Multiple Classification Analysis, MCA).

80 lentelė

Parama visuomenės pokyčiams, susijusiems sumoterų statusu Europos bendrijos šalyse pagal dešimt identifikavimo kintamųjų

(Reitingavimo intervalas pagal kiekvieno prognozatoriaus paaiškinamą dispersiją, atsižvelgiant į kitų prognozių poveikį)

	Danija 4.27 (x)	Airija 4.24	Jungtinė Karalystė 4.16	Prancū zija 4.12	Vokietija 3,88	Italija 3,78	nyderlandų k. 3.76	Belgija 3,48	Liuksemburg as 3,42
1. Respondento amžius	1	3	2	1	7	7	2	1	4
2. Pirmenybė šaliai	2	7	3	3	1	1	3	4	5
3. Šeimos pajamos	3	2	1	2	5	3	4	7	2
4. Regionas	10	1	10	6	6	5	1	2	1
5. Asmenų skaičius namų ūkyje	4	6	5	4	4	2	5	8	6
6. Išsilavinimo lygis	7	8	4	5	9	4	7	3	8
7. Gyvenamoji vieta mieste / kaime	6	5	6	8	2	8	8	5	7
8. Respondento lytis	5	4	8	9	3	10	10	10	9
9. Namų ūkio vadovo profesija	9	9	7	7	8	6	6	6	3
10. Šeimyninė padėtis	8	10	9	10	10	9	9	9	10

x) Skaičius po kiekvienos šalies pavadinimu rodo vidutinį paramos indekso balą: ne daugiau kaip 6, ne mažiau kaip 1, centrinis punktas 3,5.

Visur stipriausi moterų transformacijos judėjimo palaikymo pranašai yra amžius, pirmenybė politinei partijai, šeimos pajamos ir regionas, kuriame gyvena apklausiamasis. Kiekvienas iš šių kintamųjų rodo reikšmingą ryšį su kiekvieno respondento požiūriu daugumoje šalių. Dauguma kitų šešių kintamųjų turi tik nedidelį arba statistiškai nereikšmingą poveikį.

Pažvelkime į juos po vieną.

1) Amžius

Kaip jau minėta, moterų statusas ir vaidmuo keičiasi. Pastaraisiais metais taip nebuvo. Visose Bendrijos šalyse tam tikrų amžiaus grupių žmonės gimė anksčiau nei moterims buvo suteiktos tam tikros pagrindinės pilietybės savybės, pavyzdžiui, teisė balsuoti. Galima tikėtis, kad žmonės, kurių suvokimas ir požiūris susiformavo tuo metu, kai moterų vaidmuo vis dar buvo siauras, tokius apribojimus laikytų santykinai natūraliais ir toleruojamais, palyginti su atokesnėmis grupėmis.

Duomenys patvirtina šią prielaidą. Jaunimas dažniau nei vyresnio amžiaus žmonės pasisako už pokyčius. Ar tai susiję su besikeičiančiomis istorinėmis sąlygomis, ar su kažkuo, kas būdinga Jeunesse? Duomenys rodo, kad pirmoji hipotezė yra teisinga. Moterų požiūris keitėsi daug labiau nei vyrų.

Kalbant apie pirmąjį iš dviejų klausimų, atrinktų kaip rodiklis, skirtumas tarp vyrų yra 12 balų, o tarp moterų – 21 balas, kalbant apie kraštutinio amžiaus grupes.

Antruoju klausimu skirtumai yra atitinkamai 15 ir 28 punktai.

65 metų ir vyresnių asmenų grupėje moterys, atsakydamos į kiekvieną iš šių dviejų klausimų, yra šiek tiek konservatyvesnės nei vyrai. Pasninko grupėje požiūris į pokyčius yra daug dažnesnis.

Ši struktūra paaiškina, kodėl lyčių skirtumai yra tokie maži lyginant moteris ir vyrus nepriklausomai nuo amžiaus: santykinis vyresnio amžiaus moterų "konservatizmas", įvedantis į vidutinį skaičiavimą su priešinga vyresnio amžiaus moterų tendencija, sumažina skirtumus.

Šią amžiaus ir lyties sąveiką būtina priskirti tik gyvenimo ciklo poveikiui; labiau tikėtina daryti išvadą, kad abiejų lyčių atitinkamų vaidmenų sampratos labai pasikeitė, o tai turėjo ypač didelį poveikį labiausiai susijusiai grupei: moterims.

(žr. 81 lentelę)

81 lentelė

Požiūris į visuomenės pokyčius, susijusius su moterų statusu pagallytį
(Bendrijos rezultatai, išskyrus neatsakymus)

1. atsižvelgdamos į tai, kad, kalbant apie moterų vietą visuomenėje, padėtis keičiasi nepakankamai greitai:

Amžius	Vyrai	Moterys
15–24 m.	33 %	40 %
25–34	33	38
35–44	27	32
45–54	25	27
55–64	22	26
65 m. ir vyresni	21	19
Skirtumas tarp ekstremalių grupių	-12	-21

2. Nesutinku, kad „politika turi būti daugiau vyrų reikalas“:

Amžius	Vyrai	Moterys
15–24 m.	33 %	40 %
25–34	33	38
35–44	27	32
45–54	25	27
55–64	22	26
65 m. ir vyresni	21	19
Skirtumas tarp ekstremalių grupių	-15	-28

Papildomas argumentas šiai išvadai dėl kartos poveikio pagrįsti gali būti pateiktas analizuojant santykį tarp požiūrio ir amžiaus kiekvienoje šalyje.

Įvairiose šalyse moterims buvo suteikta teisė balsuoti labai skirtingomis datomis. Todėl šalys gali būti trumpai suskirstytos į dvi grupes: tais atvejais, kai moterys teisę balsuoti įgijo anksti, t. y. prieš Pirmąjį pasaulinį karą arba iš karto po jo, ir tais atvejais, kai teisė buvo įgyta pavėluotai, su tam tikra vėlavimo karta, t. y. pasibaigus Antrajam pasauliniam karui. Vokietija yra tarpinis atvejis, nes moterys įgijo teisę balsuoti gana anksti, tačiau ši teisė, kaip ir visos politinės laisvės, buvo sustabdyta nacizmo metu.

Nors jaunimo ir vyresnio amžiaus žmonių požiūrio skirtumams įtakos turi istorinės permainos, galima tikėtis, kad šalyse, kuriose balsavimo teisės buvo suteiktos anksčiau, ir šalyse, kuriose balsavimo teisės buvo suteiktos vėliau, skirtumai tarp amžiaus grupių bus palyginti ilgalaikiai.

Ši prielaida patvirtinama: kiekvienoje iš penkių „ankstyvųjų“ šalių didžiausias skirtumas yra tarp antrosios ir trečiosios amžiaus grupių; kiekvienoje iš trijų vėluojančių šalių jis pastebimas tarp pirmosios ir antrosios amžiaus grupių; Vokietija yra aiškiai susijusi su antrąja šalių grupe. Skirtingi jaunesnių ir vyresnių žmonių atsakymai tikriausiai atspindi istorinę įtaką, kurią vieni kitiems darė paaugliai.

82 lentelė

Nesutinku su nuomone, kad „politika turėtų būti labiau vyrų reikalas“, priklausomai nuo padėties šalies.¹

Amžiaus grupės			Amžius, kai moterims buvo suteikta teisė balsuoti							
Amžius 1975 m.	Vidutinis amžius	18 metų ²	Senovės (1915 - 1919)				Buvęs su pertrauka Deutsch.	Naujausi (1944–1949 m.)		
			Dan.	Ned.	G.B.	Airija		Fr.	Tai.	Belg.
15-39	27	1966	85 %	65 %	75 %	75 %	61 %	77 %	73 %	57 %
40-65	52	1941	82	57	73	69	45	60	57	42
66-96	72	192]	69	47	68	54	40	59	55	30

1 Neatsakymas neįtrauktas. Be Liuksemburgo ir Šiaurės Airijos.

2 Šiuo atveju 18 metų yra amžius, kurio sulaukus baigiasi ikisuaugusiojo socializacija.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

2) Politiniai prioritetai

Politinė orientacija taip pat yra svarbus požiūris į kintančią moterų padėtį prognozatorius.

Pirmiausia galima teigti, kad į kairę orientuoti žmonės labiau remia moterų dalyvavimą nei į dešinę orientuoti žmonės. Tačiau yra išimčių. Pavyzdžiui, Didžiojoje Britanijoje atrodo, kad Leiburistų partijos rinkėjai yra palyginti mažiau palankūs; Prancūzijoje komunistai yra mažiau palankūs nei kiti, išskyrus AullistGs ir nepriklausomus respublikonus; Belgijoje socialistai gerokai atsilieka nuo liberalų ir regioninių partijų rinkėjų.

Nepaisant šių anomalijų, kurios taip pat turėtų būti tikrinamos didesnėse imtyse, kairiosios pakraipos rinkėjailinkėpirmenybę teikti lygiateisiam moterų dalyvavimui politikoje.

83 lentelė

Nesutikimas su nuomone, kad „politika turėtų būti labiau vyrų reikalas“, atsižvelgiant į politinį prioritetą ir šalį¹

Vokietija		Airija		Didžioji Britanija		Prancūzija	
BPD	61 % (347)	Darbo jėga	70 % (148)	liberalų	78 % (94)	PSU ir kraštinė kairė	85 % (26)
FDPV	57 (105)	Fianna žlugo	70 (369)	Conservative	78 (393)	Socialistų partija	75 (325)
CDU/CSU	42 (416)	Fine Gael	69 (209)	Nationalist	69 (26)	Kairiojo sparno Rad.	75 (20)
				Darbo jėga	66 (324)	Reformatoriai	72 (72)
						Komunistų partija	67 (107)
						U.D.R.	64 (112)
						Republ. indép. (pranc. Republ. indép.)	58 (163)
Nyderlandų		Danmark		Belgija / Belgija		Italia	
Dem. 66, DS-70	100 % (8)	Venstre Socialiste	90 % (19)	PVV (Liberalen)	68 % (59)	BIP	80 % (153)
PPR, PSP	88 (42)	Socialistų liaudies.	88 (42)	FDF/RW	63 (40)	PRI	80 (25)
CPN	69 (16)	Venstre	85 (181)	Volksunie	59 (73)	PSDI	469 (45)
VVD	65 (150)	Fremskridtspartiet	82 (146)	PSC (Societies-Chr.)	52 (85)	psl	67 (141)
PvdA	60 (289)	Kristellgt liaudies.	80 (44)	BSP (socialistas)	49 (99)	PLI	67 (SQ)
ARP	60 (57)	Socialdemokratų	79 (248)	PSB (socialistai)	45 (146)	MSI/Destra Naz.	58 (45)
ISGP, BP, GPV, RKPN	52 (23)	Radikalas	79 (53)	CVP (krikščionys)	45 (282)	DC	57 (291)
KVP	48 (159)	Konservatyvus	72 (46)	PLP (liberalusis)	33 (30)		
Chu	44 (52)	Kommunister	71 (17)				

1 Neatmestas nė vienas atsakymas. Be Liuksemburgo ir Šiaurės Airijos. Skaičiai skliausteliuose atitinka respondentų skaičių. Procentinės dalys, apskaičiuotos pagal mažiau nei 30 atsakymų, negali būti laikomos reikšmingomis.

3) Pajamos

Šeimos pajamos kartu su regionu yra vienas iš dviejų kitų svarbių požiūrių į moterų dalyvavimą politiniame gyvenime prognozių.

Apskritai žmonės, gaunantys dideles pajamas, yra palankiausi. Šis atradimas gali būti netikėtas po to, kai ką tik padarėme dėl politinės orientacijos. Neabejotina, kad šio akivaizdaus prieštaravimo reikėtų ieškoti vertybių sistemų pokyčių procese, kuriame kai kurie turtingiausi Vakarų Europos šalių sluoksniai yra linkę sutelkti dėmesį į „post-Rialistines“ vertybes, pirmenybę visų pirma teikdami mažiau hierarchinei, labiau lygiateiseivisuomenei.¹ Kadangi lyčių lygybė yra pomaterialinės vertybių sistemos dalis, rezultatai, susiję su kairiojo sparno orientacija ir didelėmis pajamomis, gali atspindėti tą patį kultūrinių pokyčių procesą.

1 Žr. Ronald INGLEHART, „The Silent Revolution in Europe“, Amerikos politikos mokslų apžvalga, 1971 m. gruodžio mėn.

84 lentelė

Nesutinku su nuomone „Politikaturėtų būti labiau vyrų verslas“, priklausomai nuo šeimos pajamų ir šalies.¹

Danmark		Didžioji Britanija		Airija		Prancūzija	
-20.000.Kr	71 % (55)	- L 79	63 % (105)	--L 40	50 % (30)“	-->FF 800	42 % (43)
20 - 30.000	82 (67)	80 - 159	77 (162)	40 - 79	60 (133)	800 - 1250	53 (53)
30 - 40.000	85 (46)	160 - 239	73 (221)	80 — 159	72 (258)	1250 - 1750	59 (85)
40 - 50.000	71 (49)	240 - 319	77 (150)	160 — 239	72 (217)	1750 - 2500	67 (162)
50 - 60.000	83 (77)	320 - 399	83 (83)	240 - 319	84 (102)	2500 - 4000	73 (242)
60 - 80.000	77 (123)	400+	88 (76)	320 - 399	76 (45)	4000–6500	78 (160)
80 - 100.000	87 (108)			400+	71 (34)	6500+	78 (71)
100–150 000	87 (160)						
150.000 +	95 (59)						

Italia		nyderlandų		Vokietija		Belgija / Belgija	
70 000 litų.	54 % (41)	-Hfl. 9000	56 % (43)	750 DM	27 % (45)	-FB 8000	32 % (66)
70 - 120.000	54 (79)	9 - 12.000	57 (67)	750 - 1000	51 (88)	8 - 16.000	38 (203)
120 - 180.000	60 (161)	12 - 15.000	56 (82)	1000 - 1250	41 (126)	16 - 24.000	45 (218)
180 - 250.000	67 (241)	15 - 18.000	59 (106)	1250 - 1500	44 (126)	24 - 32.000	49 (182)
250 - 350.000	64 (193)	18 - 21.000	55 (165)	1500 - 1750	53 (116)	32 - 40.000	56 (157)
350 - 500.000	66 (131)	21 - 24.000	55 (123)	1750 - 2000	52 (124)	40 - 60.000	56 (101)
500 - 750.000	78 (41)	24 - 27.000	63 (87)	2000 - 2250	49 (105)	60.000 +	68 (50)
750.900 +	86 (22)	27 - 30.000	60 (47)	2250 - 2500	61 (62)		
		30 - 33.000	64 (45)	2500 - 2750	59 (51)		
		33 - 39.000	83 (30)	2750 - 3000	54 (28)		
		40.000 +	67 (51)	3000+	76 (41)		

4) Gyvenamasis regionas

Gyvenamosios vietos regiono ir požiūrio į moterų dalyvavimą politiniame gyvenime santykis nėra paprastas. Nyderlandų provincijose arba Vokietijos federalinėse žemėse yra didelių skirtumų; tačiau tarp trijų pagrindinių Danijos regionų, taip pat tarp Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos yra nedaug (nors tarp pačių Didžiosios Britanijos regionų yra tam tikrų skirtumų).

Bet kuriuo atveju regionas yra svarbus prognozuotojas. Yra tam tikra tendencija, kad požiūris yra palankesnis regionuose, kuriuose yra didelis metropolis, pavyzdžiui, Londone, Dubline, Paryžiuje, Hamburge ar Briuselyje, nors Romos ir Berlyno regionai yra gerokai mažesni už atitinkamus nacionalinius vidurkius.

Protestantų daugumą turinčios Nyderlandų provincijos yra priešais katalikiškas ar mišrias provincijas, tačiau tai nebūtinai pasakytina apie Vokietijos žemes. Nėra didelio skirtumo tarp Belgijos Flandrijos ir Valonijos provincijų.

Galima teigti tik tiek, kad, prieš atliekant išsamesnius tyrimus su pakankamais mėginiais, esama tarpregioninių skirtumų ir kad regionai, kuriuose yra didelių miestų, paprastai yra labiau „feministiniai“, o tai nevisur patikrinama.

85 lentelė

¹ Neatmestas nė vienas atsakymas. Be Liuksemburgo ir Šiaurės Airijos. Danijoje ir Nyderlanduose šeimos pajamos nurodomos per metus, o kitose šalyse – per mėnesį.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Nesutinka su nuomone „Politikatori būti labiau vyrų reikalas“, priklausomai nuo gyvenamosios vietos regiono ir šalies.²

Danmark		Didžioji Britanija		Airija		Prancūzija	
Jylland	85 % (490)	Pietvakarių	81 % (89)	Pietvakarių	78 % (131)	Paryžiaus regionas	78 % (235)
Sjaelland	78 (404)	Londonas + pietryčiai	77 (283)	Vakarų	72 (104)	Šiaurės vakarai	71 (235)
Fyn	78 (90)	Jorkšyras * Hamberis.	76 (88)	Rytų	71 (344)	Elzasas ir Lotaringija	69 (77)
		Vakarų Midlendai	75 (67)	Vidurio vakarai	71 (110)	Pietryčių	69 (171)
		Škotija ir Velsas	71 (184)	Donegal	70 (27)	Kategorija: Paryžiaus baseinai	65 (168)
		Rytų Midlendai	70 (63)	Midlands	70 (91)	Pietryčių	60 (125)
		Šiaurės vakarai	68 (114)	Pietryčių	62 (131)	Šiaurė ir Pa de Kalė	59 (83)
		Šiaurė	65 (49)	Šiaurės rytai	60 (42)		
		Rytų Anglija	62 (39)				
Italia		nyderlandų		Vokietija		Belgija / Belgija	
Sicilija + Sardinija	71 % (70)	Fryzijos	71 % (44)	Hamburgas + Brėmenas	58 % (48)	Namiūro	55 % (44)
Šiaurės vakarai	67 (300)	Drentė	71 (28)	Reino kraštas-Pfalcas	58 (62)	Brabantas	54 (333)
Šiaurės rytai	65 (197)	Groningen	68 (44)	Hesse	57 (83)	Antwerpen	52 (233)
Pietų	63 (235)	Šiaurės Hollandas	66 (169)	Bayern	56 (160)	Limburgas	50 (98)
Centras	61 (210)	Noordbrabant	60 (142)	Šiaurės Reinas-Vestfas.	54 (287)	Heno	44 (185)
		Zuidholland	59 (237)	Žemutinės Saksonijos	46 (112)	Liege	43 (141)
		Utrechte	57 (46)	Badenas-Viurtas	44 (141)	Oost-Vlaanderen	42 (189)
		Gelderland	51 (106)	Berlynas	42 (33)	Vakarai–Vlaanderenas	40 (151)
		Limburgas	51 (87)	Saro	42 (19)	Liuksemburgas	30 (33)
		Zelandas	50 (26)	Šlėzvigas-Holšteinas	36 (41)		

2 neįtraukiami neatsakymai; Be Liuksemburgo ir Šiaurės Airijos.

2. Optimizmas ir pesimizmas

Paskutinei mūsų požiūrio grupei, nustatytai pagal veiksmų analizę, buvo būdingas pasitenkinimo ar nepasitenkinimo jausmas visai visuomenei ir visam gyvenimui, taip pat bendras optimizmo ar pesimizmo jausmas dėl moterų statuso pasikeitimo.

Galima būtų manyti, kad moterys būtų mažiau patenkintos nei vyrai visuomenėje ir apskritai gyvenime, nes jų galimybes iš tikrųjų, jei ne teisiškai, riboja daugybė praktikos ir išankstinių nuostatų, kurios neturi įtakos kitos lyties asmenims. Nepaisant to, atrodo, kad dauguma moterų prisitaiko prie aplinkybių arba kad visuomenė sudaro joms sąlygas sutikti su šiais apribojimais: beveik nėra skirtumo tarp jos vyrų ir moterų satisfakcijos lygio.

Kaip parodyta šioje lentelėje, svarbiausi bendro pasitenkinimo gyvenimu požymiai yra tie patys, kurie labiausiai veikia požiūrį į socialinius pokyčius, susijusius su moterų statusu: šeimos pajamos, regionas, amžius ir politiniai prioritetai. Visose devyniose šalyse seksas yra mažiausias iš dešimties prognozių.

86 lentelė

Bendro pasitenkinimo gyvenimu Europos bendrijos šalyse prognozės

(Reitingavimo intervalas suvir dispersija, paaiškinta kiekvieno prognozuotojo, atsižvelgiant į kitų prognozuotojų poveikį)

	Airija (16,9 %) (x)	Liuksemburgas (15,9%)	Prancūzija (13,8 %)	Italija (12,9 %)	Nyderlandų (12,8 %)	Vokietija (11,7 %)	Belgija (11,1 %)	Danija (8,7 %)	Jungtinė Karalystė (6,1 %)
1. Šeimos pajamos	3	1	1	1	6	1	1	4	4
2. Regionas	1	2	5	2	4	5	3	3	1
3. Amžius	4	9	3	6	2	3	2	5	2
4. Pirmenybė šaliai	5	7	2	3	3	8	6	1	3
5. Šeimyninė padėtis	10	4	4	7	1	2	5	2	6
6. Profesija	2	10	8	9	5	9	4	6	8
7. Asmenų skaičius namų ūkyje	6	8	6	5	8	6	10	8	5
8. Gyvenamoji vieta mieste / kaime	8	5	7	8	7	4	8	7	7
9. Išsilavinimo lygis	7	3	10	10	9	7	9	10	10
10. Seksas	9	6	9	4	10	10	7	9	9

x) Skaičiai skliausteliuose atitinka bendros dispersijos procentinę dalį, paaiškinamą dešimčia prognozių kiekvienoje nacionalinėje imtyje.

Šis lyčių skirtumų trūkumas yra stulbinantis ir kelia didelių iššūkių.

Apskritai, kaip matyti iš kitų tyrimų, bendras pasitenkinimo jausmas tam tikroje socialinėje ir kultūrinėje sistemoje, šiuo atveju nacionalinėje sistemoje, labai skiriasi priklausomai nuo respondentų socialinių ypatumų: dispersija, kurią paaiškina mūsų dešimt prognozių, yra ici, t. y. vidutiniškai 12 % devynių nacionalinių imčių atveju. Kita vertus, matėme, kad pasitenkinimo lygis įvairiose šalyse labai skiriasi, o mažesnėse šalyse pasitenkinimo lygis yra gerokai didesnis nei didesnėse. Be to, tarp prognozių, kurios vaidina tam tikrą vaidmenį kiekvienoje šalyje, regionas vidutiniškai ateina iš karto po šeimos pajamų, prieš amžių, politinę orientaciją ir kt.

Tarsi pasitenkinimo suvokimas būtų plačiai paskleistas (ir tikriausiai stabilus) kultūrinis faktas socialinėje-kultūrinėje sistemoje, tiksliau - tam tikro ryšiotarp suvokiamų situacijų ir sumanytų siekių rezultatas. Pavyzdžiui, žmonės žino, kad moterims mokama mažiau nei vyrams, kad jos yra socialiai diskriminuojamos daugelyje gyvenimo sričių. Tačiau bendras abiejų lyčių pasitenkinimas išlieka praktiškai dantiškas tol, kol vertybių sistemų pokytis ir siekių, kuriuos, kaip manoma, galima pasiekti, lygio padidėjimas moterims nenustato insatisfaction jausmo ir gyvenimo poveikio paklausos, o tai lems tolesnį pasitenkinimo jausmo koregavimą ir pan.¹

Jei moterys apskritai nėra daugiau ar mažiau patenkintos nei vyrai, verta pažymėti, kad, kalbant apie „visuomenės formą“, jaunos moterys ir vyrai yra gerokai mažiau patenkinti nei vyresnio amžiaus žmonės.

1 Žr. Ronald INGLEHART: Vertybių prioritetai. Subjektyvus Vakarų visuomenės pasitenkinimas ir protesto potencialas“. Dokumentas parengtas 1975 m. metiniam Amerikos politikos mokslų asociacijos susitikimui San Franciske. 1975 m. rugsėjo mėn.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

86 lentelėje parodyti nedideli bendro pasitenkinimo lygio skirtumai kiekvienoje šalyje. Tačiau, kaip matyti iš 87 lentelės, tarp šalių yra daug didesnių skirtumų, priklausomai nuo atitinkamos pasitenkinimo srities. Kai kurios šalys užima aukštą vietą beveik visose satisfaction srityse, o kitos – santykinai žemą vietą. Pavyzdžiui, danai yra vienas iš dešimties aukščiausių karalių per valandą, o prancūzai ir ypač italai beveik visada užima vieną iš trijų žemiausių.

Atrodo, kad santykinai aukštas arba žemas pasitenkinimo lygis yra pastovus kiekvienoje šalyje, bent jau 1973–1975 m. laikotarpiu, apie kurį turima palyginamų duomenų (88 lentelė).

Šių išvadų nuoseklumas rodo, kad čia susiduriame su gilia įvairių nacionalinių (ir galbūt regioninių) kultūrų savybe, tačiau vis dar trūksta duomenų, kad tai įrodytume.¹

1 1973 m. žr. „Pasitenkinimas ir nepasitenkinimas gyvenimo sąlygomis Europos bendrijos valstybėse narėse“. Briuselis, 1974 m. birželio mėn.

87 lentelė

Pasitenkinimas ir laimė Europos bendrijos šalyse

(Įvairių šalių reitingavimo intervalas pagal kiekvienos šalies vidutinį balą) ¹

	Danmark	Belgija	(Šiaurės Airija)	nyderlandų	Liuksemburgas	Airija	Didžioji Britanija	Vokietija	Prancūzi ja	Italia
Pasitenkinimas										
Gyvenimas, kurį mes vedame (11 laipsnių)	1	4	2	7	5	3	6	8	9	10
Gyvenimas, kurį mes vedame (4 laipsniai)	1	2	3	4	7	5	6	8	9	10
Gyvenimo lygis	1	2	4	3	5	7	6	8	9	10
Laimė (3 laipsniai)	1	2	6	3	4	9	5	8	7	10
Pasitenkinimas										
Kaip naudotis laisvalaikiu	1	5	2	4	7	3	6	8	9	10
Turimas laikas	3	4	5	2	6	1	7	9	8	10
pajamos	1	4	3	2	5	6	7	8	9	10
Santykiai su žmonėmis	3	5	2	10	6		4	7	8	9
Namas	3	4	1	6	5	1	7	8	9	10
Vieta, kurioje gyvenate	2	4	3	5	5	6	6	9	9	8
Visuomenės forma	5	3	9	6	1	6	7	2	8	10
Demokratijos veikimas	5	3	9	4	2	6	8	1	7	10

¹ Jei nenurodyta kitaip, visi elementai buvo matuojami 11 laipsnių skale, svyruojančia nuo 0 iki 10.

88 lentelė

Pasitenkinimas ir laimė Bendrijos šalyse po įvairių priemonių 1973 m. ir 1975 m.

(vidutiniai kiekvienos šalies balai)¹

		Pasitenkinimas gyvenimu				Laimė	
1973 m. rugsėjis (4 laipsnių skalė)		1975 m. gegužės mėn. (4 laipsnių skalė)		1975 m. gegužės mėn. (11 laipsnių skalė)		1975 m. gegužės mėn. (3 laipsnių skalė)	
Danmark	3,5	Danmark	3,5	Danmark	8,3	Danmark	2,4
Airija	3,4	Belgija	3,3	Airija	8,2	Belgija	2,3
Belgija	3,3	nyderlandų	3,3	Belgija	7,8	nyderlandų	2,2
nyderlandų	3,3	Airija	3,2	Liuksemburgas	7,7	Liuksemburgas	2
Liuksemburgas	3,3	Didžioji Britanija	3,2	nyderlandų	7,5	Airija	1,9
Didžioji Britanija	3,2	Liuksemburgas	3	Didžioji Britanija	7,5	Didžioji Britanija	1,9
Vokietija	3	Vokietija	2,9	Vokietija	7	Vokietija	1,9
Prancūzija	2,9	Prancūzija	2,9	Prancūzija	6,7	Prancūzija	1,9
Italia	2,7	Italia	2,6	Italia	6,3	Italia	1,6

Tačiau yra svarbus Bendrijos šalių pasitenkinimo lygio netolydumo elementas.

Kruopštus rezultatų tyrimas rodo, kad tikriausiai yra du pasitenkinimo ypes, kurie skiriasi priklausomai nuo to, ar jie yra nepriklausomi. Tam tikroje šalyje žmonių bendras pasitenkinimo lygis gali būti toks pat arba beveik toks pat, palyginti su kitomis Bendrijos šalimis, tačiau dviejų egzistavimo aspektų atžvilgiu jie atsiduria skirtingoje padėtyje: „visuomenės forma“ ir „demokratijos veikimas“. Pavyzdžiui, Šiaurės Airijos gyventojų skaičius paprastai yra didelis daugumoje pasitenkinimo sričių, tačiau labai mažas visuomenėje ir demokratijoje; Vokiečiai turi atvirkštinį atvejį.

Pasitenkinimas šiomis dviem sritimis ne tik skiriasi nepriklausomai nuo kitų egzistencijos aspektų, bet ir rodo įdomią evoliuciją laikui bėgant, o tai prieštarauja globalesnių pasitenkinimo formų stabilumui.

89 lentelėje parodyti įvairių šalių pasitenkinimo „visuomenės forma“ balai. Atrodo, kad daugelyje šalių visuomenė pradėjo nuosmukį šioje srityje nuo 1973 iki 1975 m. Vokietija, atrodo, yra stulbinantis exception, juda iš penktos vietos į pirmąją; šį padidėjimą lėmė padidėjęs vokiečių pasitenkinimo lygis, o staigus sumažėjimas kitose šalyse.

¹ 4 laipsnių skalėje: 4 = „Labai patenkintas“, 1 = „Visiškai nepatenkintas“; 11 laipsnių skalėje 10 = „Labai patenkintas“, o 0 = „Visiškai nepatenkintas“; Dėl klausimo apie laimę, pasirinkimas buvo tarp „Tikrai laimingas“ (3), „pakankamai laimingas“ (2), „Ne per laimingas“ (1).

89 lentelė

Pasitenkinimas "visuomenės forma, kurioje gyvenama" 1973 m. ir 1975 m.¹

	1973		1975	
	4 laipsnių skalė	Lygiavertiškumas virš 11 laipsnių		11 laipsnių skalė
Belgija / Belgija	2,91	6,99	Liuksemburgas	6,58
Liuksemburgas	2,88	6,92	Vokietija	6,41
Airija	2,78	6,68	Belgija / Belgija	6,38
Danmark	2,68	6,44	Airija	6,02
Vokietija	2,61	6,27	Danmark	5,88
nyderlandų	2,56	6,15	nyderlandų	5,95
Didžioji Britanija	2,48	5,96	Didžioji Britanija	5,14
Prancūzija	2,33	5,6	Prancūzija	4,72
Italia	2,13	5,12	Italia	3,31

1 Ši lentelė yra orientacinė, neaišku, ar 4 laipsnių skalėje pateikti atsakymai, net aritmetiškai konvertuoti, yra griežtai palyginami su 11 laipsnių skalėje pateiktais atsakymais.

Išvados

Galiausiai, požiūris ir siekiai, kuriuos nustatėme ir išmatavome šiame pirmajame svarbiame tyrime apie moteris ir vyrus Europoje, daugiausia išreiškia siekius pasaulio visuomenės atžvilgiu ir požiūrį į socialinius pokyčius. Esminė įtampa tarp lyčių yra mažesnė nei tarp kartų, mažiau tarp „feminisčių“ ir „antifeminisčių“, nei tarp, viena vertus, pokyčių aktyvistų (apiet rečdalį visuomenės), pačių, galbūt sustiprintų tų, kuriuos vadiname nuosaikiais (šiek tiek mažiau nei 20 proc. visuomenės), ir, kita vertus, mažumos pokyčių oponentų (taip pat 20 proc.), o likusi visuomenės dalis dalijasi dviem prieš vieną tarp adaptuotų ir abejingų.

Moterų pažanga ir pokyčiai visuomenėje. Tai turbūt pati diskusija ir ta pati kova.

Pastabos

(Nukreipta iš puslapio Pierre Dieumegard)

Originalų dokumentą galima rasti „Eurobarometro“ interneto svetainėje (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/63>) trimis kalbomis – anglų, prancūzų ir vokiečių. Versija prancūzų kalba (<https://webgate.ec.europa.eu/ebsm/api/public/deliverable/download?doc=true&deliverableId=51062>) buvo pagrindas, tačiau sunkiai skaitomoms dalims buvo naudingos versijos anglų ir vokiečių kalbomis.

Originalioje versijoje prancūzų kalba šalių pavadinimai buvo pateikti nacionaline šalies kalba, o Belgijos – prancūzų ir olandų kalbomis. Tai išsaugota šio dokumento atveju, nors tikėtina, kad dėl mašininio vertimo kils vertimo problemų.

Technologijų plėtra: Tai buvo rašomųjų mašinėlių ir trafaretų laikas

Pažvelgus į pirminį dokumentą matyti, kaip per pastaruosius 50 metų kito „Eurobarometro“ ataskaitos. Tuo metu trafaretams pradurti buvo naudojama rašomoji mašinėlė: jis buvo ilgas ir buvo sunku ištaisyti spausdinimo klaidas. Tada, naudojant roneoter mašiną, rašalas galėjo pereiti per trafareto skyles, kad patektų į popieriaus lapą. Rezultatas buvo tik juodas tekstas baltame fone. Negalėjome kurti grafikų. Kad pdf dokumentas būtų paskelbtas „Eurobarometro“ interneto svetainėje, praėjus beveik 40 metų reikėjo nuskaityti spausdintą dokumentą, kad būtų galima padaryti PDF dokumente surinktus vaizdus.

Galiausiai šis nuskaitytas dokumentas buvo perduotas į automatinio simbolių atpažinimo programinę įrangą (PDF-Xchange Editor ir Tesseract). Rezultate buvo įvairių klaidų dėl prastai atspausdintų raidžių ir mažų dėmių ant popieriaus. Dauguma šio dokumento formatavimo klaidų buvo ištaisytos, tačiau gali būti ir (arba) tikėtina, kad dar liko klaidų.

1975 m. rašomoji mašinėlė turėjo tik vieną šriftą: nebuvo galimybės paryškinti ar pasviruoju šriftu, ir jie visi buvo vienodo dydžio.¹ Norėdami pabrėžti tam tikrus žodžius pavadinimuose, pasirinktinis buvo simbolių kapitalizavimas. Tačiau mašininio vertimo sistemos dažnai klaidingai verčia žodžius į didžiąsias raides, todėl šiame dokumente pavadinimai dažnai yra mažesni, skirtingai nuo originalaus dokumento.

Redakcinio stiliaus pakeitimai: Tai buvo laikas, kai redaktoriai mąstė (ir parodė savo mintis)

Pirmoje išnašoje aiškiai nurodyti ataskaitos autoriai. Pagrindinis autorius yra Jacques-René Rabier, o kai kurias dalis parašė specialistai (Hélène Riffault, Margaret ir Ronald Inglehart). Žinome, kas ką padarė ir kas gali būti kaltinamas, jei esame nepatenkinti pranešimu. Teigiama, kad ši ataskaita „jokiu būdu nepriima Europos Komisijos atsakomybės“. Tai nėra tarptautinė sutartis, kurios įvairios vyriausybės pasveria kiekvieną žodį ir kiekvieną kablelį, tai yra mokslinių tyrimų ataskaita.

Praėjus penkiasdešimčiai metų situacija yra visiškai kitokia. „Eurobarometro“ apklausoje vis dar skelbiamos ataskaitos tomis pačiomis temomis, pavyzdžiui, 2024 m. gruodžio mėn. paskelbta „Eurobarometro“ ataskaita dėl lyčių stereotipų (<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2974> tik anglų kalba; dėl savanoriško vertimo į kitas kalbas [žr. https://europokune.eu/Article_35/2024sp545stergen](https://europokune.eu/Article_35/2024sp545stergen)). Dar prieš įvadą antrame puslapyje (viršelio gale) taip pat teigiama, kad dokumentas neatspindi Europos Komisijos požiūrio ir kad interpretacijos ir nuomonės yra tik autorių.

Tačiau kas yra šios 2024 m. gruodžio mėn. ataskaitos autoriai? Tekste tai niekur nepažymėta. Žvelgiant į dokumento savybes, dokumento autoriaus eilutėje rašoma: Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas. Nėra žmogaus vardo.

1975 m. ataskaitoje yra idėjų, nuomonių, hipotezių, kurios kartais patvirtinamos statistiniais duomenimis, tačiau kartais tai yra klaidingi supratimai ar stereotipai, kuriuos paneigia statistiniai duomenys.

Pavyzdys (iš I-1 dalies) yra tariama daugumos religija įvairiose šalyse (10 puslapis): 10

Logiškai galima daryti išvadą, kad būtent tose šalyse, kuriose problema laikoma neišspręsta, ji laikoma ypač svarbia. Visos jos yra katalikiškos tradicijos šalys.

1 Rutulinės rašomosios mašinėlės jau egzistavo 1975 m., O simbolių tipas gali būti pakeistas keičiant kamuolį, tačiau tam reikėjo kelių sekundžių manipuliacijoms.

Specialioji „Eurobarometro“ apklausa „Moterys ir vyrai Europoje“, 1975 m. gegužės mėn.

Tačiau reikėtų pažymėti, kad Belgija, nors ir turinti katalikišką tradiciją, užima aukštesnę vietą tarp šalių, kuriose problema nelaikoma labai svarbia, ir yra artima Bendrijos vidurkiui.

Net jei yra išnaša, kurioje nurodyta, kad priežastinio ryšio nėra, vis tiek teigiama, kad yra šalių, kurios laikomos „katalikiškomis“. Šiuo metu tokia kalba būtų laikoma netinkama. Viena vertus, ne tik katalikai šalyje, kita vertus, tai gali būti vertinama kaip grupės stigmatizavimas dėl tariamos religijos, ir ne visada šalys, kuriose problema laikoma neišspręsta, yra šalys, kuriose problema yra didžiausia.

Šiek tiek toliau, atsižvelgiant į pokyčių greitį 18 galima skaityti:

3° Italijoje 30 proc. vyrų ir moterų sutinka, kad reikalai klostosi per greitai dažniau nei kitur, tačiau labiausiai tikėtina, kad taip sakys vyresni ir mažiau išsilavinę žmonės.

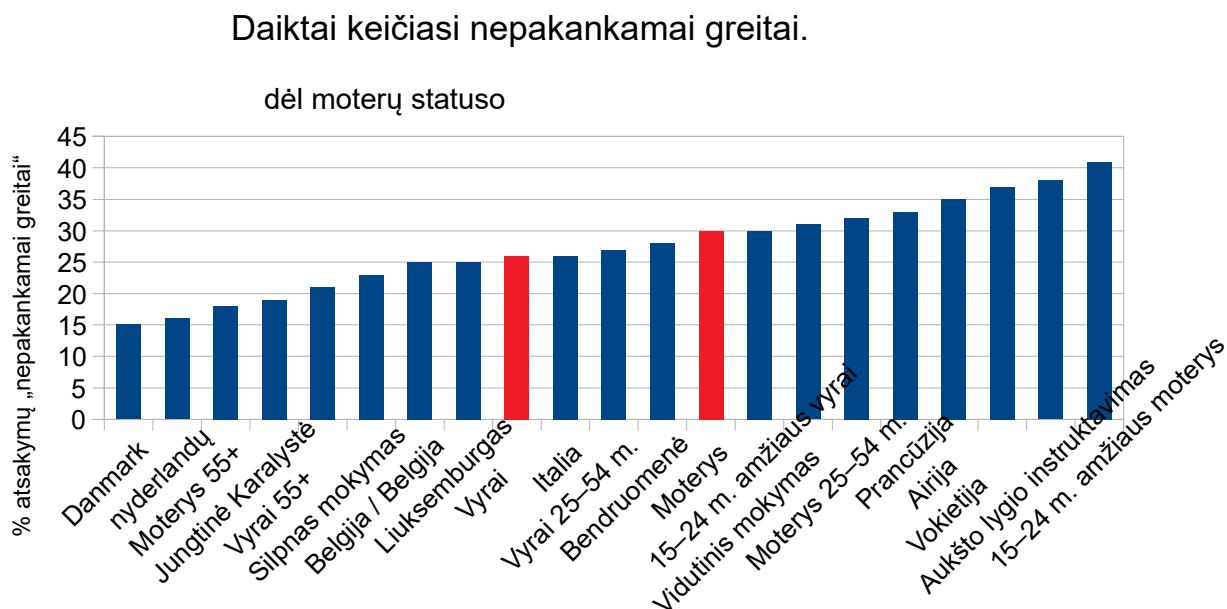
"Žinoma" gali būti interpretuojama kaip paniekos ženklas vyresniems ir mažiau išsilavinusiems, o tai nėra tinkama pasakyti XXI amžiuje.

2024 m. ataskaitoje to nėra. Tekstas yra labai sklandus, jame nėra tvirtų nuomonių, išskyrus tai, kad Europos Sąjungos žmonės remia Europos Komisijos politiką.

Laimei, 2024 m. ataskaitoje yra diagramų ir žemėlapių, kurie skatina skaitytojų vaizduotę ir mintis.

Kai kurie grafikai, leidžiantys vizualizuoti 1975 m.

Pokyčių greitis

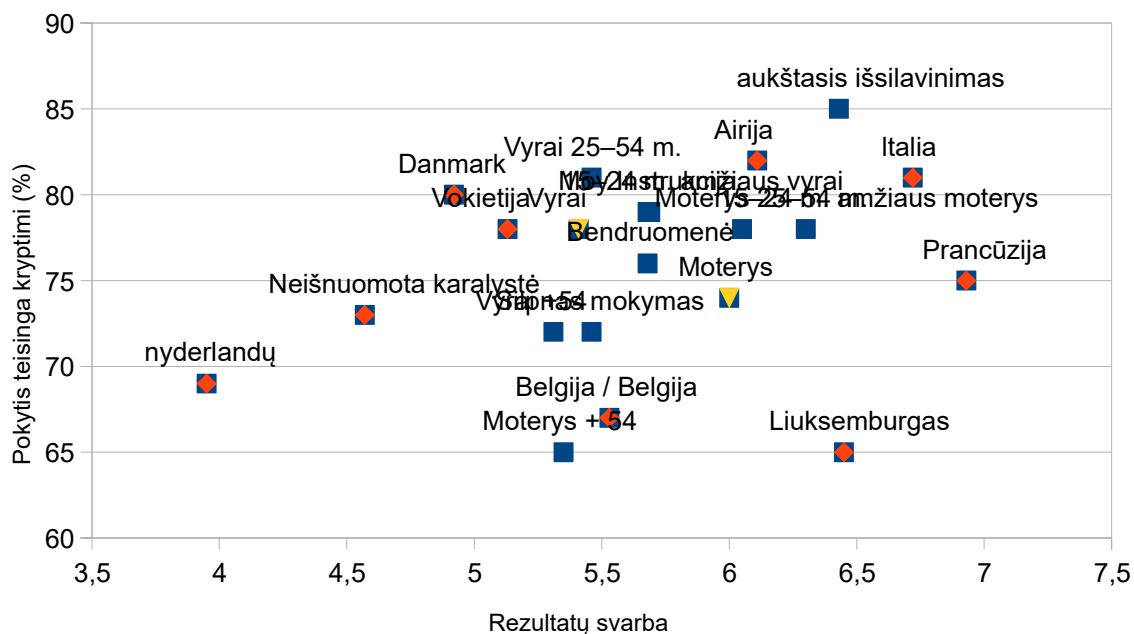
Galima pastebėti, kad vidutiniškai vyrų ir moterų nuomonės nėra labai skirtingos: Tik 4 procentiniai punktai. Kita vertus, šalių nuomonės labai skiriasi: 15 proc. Danijos gyventojų mano, kad pokyčiai vyksta pernelyg lėtai, tačiau 37 proc. Vokietijos gyventojų teigia, kad pokyčiai vyksta dvigubai lėčiau.

Pokyčių svarba ir reikšmė

1 lentelėje 9psl.) pateikiami moterų statuso problemos svarbos balai (10 balų už didelę svarbą, 0 balų už nulinę svarbą).

4 lentelėje nurodytos atsakymų į klausimą procentinės dalys: Ar tai keičia teisingą, ar neteisingą kelią?

Galima sudaryti diagramą, kurioje būtų parodytas įvairių grupių (šalies, lyties, amžiaus, išsilavinimo) atsakas.

Šalims atstovaujantys taškai yra raudoni, o socialinėms grupėms atstovaujantys taškai – mėlyni, išskyrus dvi grupes „Vyrai“ ir „Moterys“, kurios mėlynoje aikštėje pažymėtos geltonu trikampi.

Galima pastebėti, kad tarp vyrų ir moterų nėra didelio nuomonių skirtumo.

Moterys šiek tiek daugiau dėmesio skiria moterų statuso klausimui, tačiau mažiau jų mano, kad pokyčiai vyksta teisinga kryptimi.

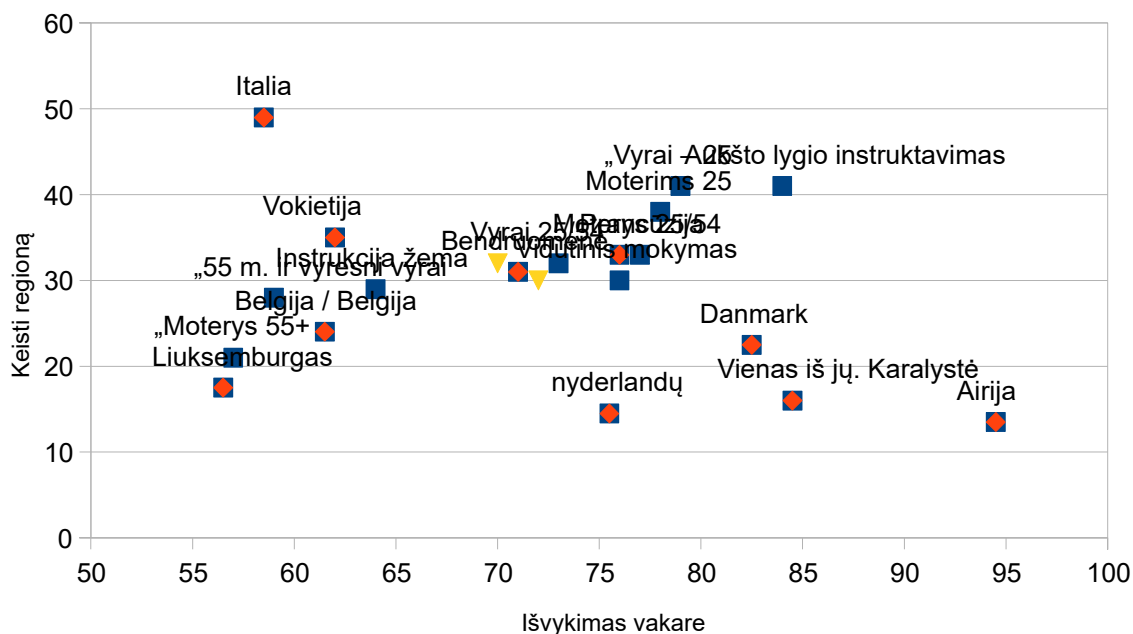
Žmonės, turintys aukštą išsilavinimo lygį, daug dėmesio skiria problemai ir mano, kad pokyčiai vyksta teisinga kryptimi.

Nacionalinių nuomonių sklaida yra labai plati: nuo 4 iki 7 (reikšmės balas) ir nuo 65 iki beveik 80 (nuomonė dėl pokyčių greičio).

Konkrečiais atvejais nacionalinės nuomonės taip pat yra plačiai išsibarsčiusios.

25 lentelėje (47 45psl.) pateikiami klausimų „Ar manote, kad tai normalu ...? Tai ar ta konkreti situacija, pavyzdžiui, „kad moteris vakare išeina be vyro dalyvauti susitikime“ ir „kad moteris skatina savo vyrą pakeisti darbą, nes jai siūloma geresnė padėtis kitame regione nei tas, kuriame ji gyvena“.

Galima sudaryti diagramą, kurioje būtų pateikti teigiami atsakymai į šiuos du klausimus.

Priedai

I. Apklauso institutų pavadinimai ir pokalbių datos

Belgija / Belgija	DIMARSO (INRA grupė)	1975 m. gegužės 9–20 d.
Liuksemburgas	„	15–27 „
Danmark	GALLUP MARKEDSANALIZÉ	3–11 „
Vokietija	EMNID-INSTITUT	12–13 „
Prancūzija	PRANCŪZIJOS VIEŠOS NUOMONĖS INSTITUTAS (FIFG)“	12–20 „
Airija	IRISH PREKYBOS PRIEMONĖS	1–16 „
Italia	„ISTITUTO PER LE RICERCHE STATISTICHE E L'ANALISI DELL'OPINIONE PUBBLICA“ (DOXA)	9–23 „
nyderlandų	NEDERLANDS INSTITUUT VOOR DE PUBLIEKE OPINIE (NIPO) Raktiniai žodžiai	20 „–“
Jungtinė Karalystė	GALUPINĖ POLLĖ	9–20 „

II. Techninės pastabos

1. Sektoriaus atstovams primenama, kad atliekant atrankinius tyrimus būtina atsižvelgti į tam tikrą imties paklaidos ribą. Kai imtyse yra 1 000 respondentų, mažesni nei 5 proc. procentiniai skirtumai paprastai neturėtų būti laikomi statistiškai reikšmingais.

2. Visose lentelėse eilutėje arba stulpelyje „Europos bendrija“ pateikiamas visų devyniose šalyse dirbančių asmenų vidurkis, svartinis vidurkis pagal kiekvienos šalies 15 metų ir vyresnių gyventojų skaičių:

	Tūkstančiai	%
Belgija / Belgija	7492	3.91
Danmark	3804	1.99
Vokietija	47052	24.55
Prancūzija	38420	20.05
Airija	2031	1.06
Italia	40601	21.19
Liuksemburgas	262	0.14
nyderlandų	9554	4.98
Jungtinė Karalystė	42412	22.13
	191628	100.00

3. Visi su šia apklausa susiję duomenys saugomi "Belgijos socialinių mokslų archyve" (Van Evenstraat 2A, B-3000 Leuven). Jie yra prieinami Europos politinių tyrimų konsorciumo (Essex) narėms organizacijoms, Inter-Uni vers ity Consortium for Political Research (Mičiganas) ir mokslo darbuotojams, turintiems mokslinių tyrimų interesų.